

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 18 серпня 2021 р. № 1078-р

СТРАТЕГІЯ
економічного розвитку
Донецької та Луганської областей
на період до 2030 року

Розділ I
Загальні положення

1.1 Вступ

Відновлення територіальної цілісності країни, деокупація та реінтеграція тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях — одна з ключових стратегічних задач, що стоїть перед Україною.

Розбудова нової сучасної конкурентоспроможної економіки на сході країни є передумовою для поступової реінтеграції тимчасово окупованих територій. Основою безпечної реінтеграції повинні стати безпека та добробут кожної людини, що проживає в регіоні, створення умов з урахуванням гендерного аспекту, а також для розвитку економічної спроможності жінок та чоловіків, особливо таких, що проживають у сільській місцевості, що дасть змогу створити нові можливості для розвитку, комфортного та стабільного проживання в регіоні з високим рівнем освіти, соціального та медичного забезпечення тощо.

Донецька та Луганська області повинні стати територією для реалізації особливих економіко-правових умов з комплексного впровадження системи управління та організації економічних процесів, які у подальшому можуть бути масштабовані на всю територію України.

Запровадження особливих умов передбачатиме формування територій пріоритетного розвитку, державне стимулювання розроблення і впровадження нових моделей економічного розвитку, що слугуватимуть об'єднуючим механізмом, основою якого є проста і зрозуміла логіка — розвиток громад з метою створення комфортних умов для громадян та підвищення їх добробуту.

Основними підходами до економічного розвитку Донецької та Луганської областей є:

- 1) реалізація Концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 р. № 1660, дія якої поширюється на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, з можливістю подальшого масштабування економічної системи на тимчасово окуповані території після їх повної реінтеграції;
- 2) врахування вимог міжнародних зобов'язань України, зокрема Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших нормативно-правових актів з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі від 5 лютого 2008 р., угод про зону вільної торгівлі;
- 3) врахування вектору сталого розвитку Донецької та Луганської областей відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”;
- 4) реалізація підходів, закріплених в Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 22, ст. 1015), а саме — впровадження пілотного режиму стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Здійснення витрат державного та місцевих бюджетів повинне враховувати обсяг надходжень та формуватися на реалістичних показниках економічного і соціального розвитку Донецької та Луганської областей. Запровадження спеціальних режимів на територіях пріоритетного розвитку повинне забезпечуватись одночасно із заходами збалансованості державного бюджету. Додаткові витрати на 2021—2024 роки, які не передбачені в бюджетній декларації у відповідних розпорядників бюджетних коштів, можуть бути профінансовані за рахунок коштів, які будуть стягнуті з Російської Федерації, на яку покладається відповідальність за матеріальну чи нематеріальну шкоду, заподіяну Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, відповідно до принципів та норм міжнародного права, а також коштів міжнародних партнерів, банківського сектору та залученого капіталу.

Зважаючи на ключову роль виробництва у генеруванні попиту на інновації, акцент на виробничій сфері матиме вирішальне значення у

відновленні економіки Донецької та Луганської областей, в яких будуть сформовані території пріоритетного розвитку, промислові, агровиробничі, інфраструктурні та туристичні кластери, інноваційні центри. Пріоритетним стане широке використання ідеології партнерства держави та бізнесу як організаційно-економічної рамкової основи побудови інвестиційної моделі взаємовідносин держави, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання.

Для цього в найкоротший строк буде сформовано пул промислових, будівельних, логістичних, транспортних, інжинірингових, фінансових пропозицій, що можуть слугувати підґрунтям для прийняття комплексного рішення для відновлення і модернізації Донецької та Луганської областей. У багатьох випадках будуть залучені виробничі потужності підприємств Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та інших областей України.

Донецька та Луганська області — складний промисловий регіон, що потребує негайної трансформації, але є одним з найбільш консервативних в Україні. Світ стрімко розвивався, але інерційність як країни загалом, так і регіону зокрема залишала його із традиційними галузями та продуктами.

Коли внаслідок збройної агресії Російської Федерації виробники Донеччини та Луганщини були відрізані від звичних ринків збуту пострадянських країн, зокрема Росії, вони не змогли одразу переорієнтуватися на нові ринки та нових партнерів. Крім того, регіон дуже сильно постраждав від впливу територій, які перебувають під тимчасовою окупацією. Лінія розмежування пройшла через внутрішні українські торговельні та логістичні ланцюги, розрізала електричні та комунальні мережі, внаслідок чого в Луганській області залишилася відокремлена ділянка залізничної гілки, а Маріуполь і прилеглі райони стали залежними від постачання питної води з тимчасово окупованої території. Так званий “Керченський міст” закрив вхід до Азовського моря великим суднам класу PANAMAX, більшість страхових компаній та великих перевізників мігрували до інших портів.

Водночас у травні 2020 р. завершилося будівництво підстанції “Кремінська”, а 14 травня 2020 р. обладнання підстанції було включено під навантаження. Після успішного завершення випробувань під навантаженням підстанція працює у штатному режимі у складі об'єднаної енергосистеми України. Відтоді регіон отримує додаткові 500 МВт потужності.

Через ризик нової ескалації збройної агресії Російської Федерації у регіон не надходять приватні іноземні інвестиції. Українські банки відмовляються брати під заставу активи та видавати кредити на цих територіях так, як це роблять на Полтавщині чи у Чернівцях. Молодь їде

навчатися за кордон і потім не повертається, залишившись там, де є робота, комфортний життєвий простір та безпека.

Ситуація потребує комплексного і потужного реагування: на сході країни необхідно розбудувати нову сучасну конкурентоспроможну економіку, надавши додаткового поштовху для розвитку Донецької та Луганської областей.

Трансформація регіону не може і не буде мати на меті відновити все, як було. Але у такій трансформації у областей є підґрунтя: потужна, хоча і розірвана інфраструктурна мережа, кваліфіковані та працьовиті люди, природні ресурси, родючі землі та вихід до моря. Ця Стратегія передбачає врахувати ці сильні сторони та забезпечити на їх основі побудову сучасної економіки.

Мета Стратегії — забезпечення відновлення територіальної цілісності України, економічної потужності цілого регіону та гідного рівня життя людей, що мешкають на території двох областей.

Цей документ — відповідь на питання, як протягом 10 років забезпечити розвиток виробництва, торгівлі, гуманітарної сфери і зробити так, щоб у регіон прагнули інвестувати, вести тут бізнес, жити та працювати. Стратегія передбачає створити чітку та зрозумілу рамку для економічної активності в регіоні, чітко визначити роль держави в цій рамці та забезпечити чітке розуміння основних напрямів розвитку громад.

1.2 Проблеми, які потребують розв'язання, та шляхи їх вирішення

Збройна агресія Російської Федерації проти України призвела до тимчасової окупації близько 3 відсотків її територій, що розташовані в Донецькій та Луганській областях, на яких проживало близько 4 млн осіб. Загальна чисельність населення на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, сьогодні важко піддається оцінці через об'єктивні причини. За оцінками обласних держадміністрацій, на початку 2019 року на територіях сукупно проживало 2,6 млн. осіб. За даними цифрового перепису населення, який проводив Кабінет Міністрів України, станом на 1 грудня 2019 р. на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, проживало 3,1 млн. українців.

Наслідки збройної агресії Російської Федерації відобразилися, зокрема, на реальному секторі економіки, а саме на розташованих у східних регіонах підприємствах вугільної, металургійної, машинобудівної, хімічної промисловості, що забезпечували значну частину внутрішнього промислового виробництва та експорту. Понад 40 відсотків негативного внеску в динаміку валового внутрішнього продукту у 2014—2015 роках спричинено збройною агресією Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях. Так, валовий внутрішній продукт країни знизився приблизно на 10 відсотків порівняно з 2013 роком.

У Донецькій та Луганській областях був сформований індустріально-аграрний господарський комплекс, в якому перевага надавалася розвитку важкої промисловості. Регіони площею 8,8 відсотка території країни виробляли 25 відсотків промислової і 8 відсотків сільськогосподарської продукції. Підприємства були розташовані кластерами (вугільний, металургійний, важкого машинобудування, енергетичний, хімічний), більшість галузей спеціалізації мали міжрегіональне та міжнародне значення. На Донецьку та Луганську області за різними оцінками припадало чверть загального експорту України.

За даними Держстату, у 2013 році зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами 153 країн світу, а продукція підприємств Донецької та Луганської областей експортувалась до 141 країни світу. Частка країн СНД в загальному обсязі експорту Донецької та Луганської областей становила 32,8 відсотка, Азії — 26,9 відсотка, Європи — 26,2 відсотка, Африки — 9,6 відсотка та Америки — 4,2 відсотка. Питома вага країн ЄС становила 25,7 відсотка.

Регіональна економіка та ринок праці були переважно орієнтовані саме на Російську Федерацію і великі підприємства не модернізували виробництво у зв'язку з наявністю традиційного ринку збуту. Обсяги експортних поставок до Російської Федерації становили 19,7 відсотка загального обсягу експорту.

Експорт товарів і послуг Донецької та Луганської областей у 2019 році порівняно з 2013 роком зменшився на 71 відсоток і становив 4905,6 млн. доларів США, імпорту — на 74 відсотки і становив 2670,8 млн. доларів США. З початком збройної агресії Російської Федерації проти України багато українських промислових підприємств на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей припинили провадження своєї діяльності, а великі підприємства на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, втратили свій найбільший ринок збуту і суттєво зменшили свої прибутки.

Сьогодні немає остаточних кількісних оцінок шкоди, заподіяної внаслідок збройної агресії Російської Федерації природі. Однак якісні оцінки цієї шкоди дають змогу припустити, що вона є значною. Найбільше джерело екологічної небезпеки — затоплення шахт, розташованих на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей, яке призводить до забруднення підземних вод (як наслідок, погіршується якість питної води) та може призвести до просідання ґрунтів і забруднення вод. За даними Міненерго, станом на 2019 рік в Україні налічується 148 вугільних шахт усіх форм власності, з яких 95 перебувають на тимчасово окупованих територіях. До сфери управління Міненерго належать 102 шахти (з них 67 шахт розташовані на тимчасово окупованих територіях).

Ще одне завдання — розмінування території, яке потребує десятки років. Україна — третя країна у світі за рівнем забруднення території мінами.

Російська окупація частини території Донецької та Луганської областей призвела також до різкого погіршення демографічної ситуації на всій території цих областей, особливо на тимчасово окупованих територіях. Негативні тенденції спостерігаються за всіма трьома основними факторами, які визначають динаміку чисельності населення: міграція, народжуваність, смертність. Внутрішньо переміщені особи, яких в Україні налічується понад 1,4 млн осіб, через два роки після переміщення мають на 14—23 відсотки нижчу імовірність знайти роботу.

Зважаючи на масштабне руйнування економіки Донецької та Луганської областей, значні людські втрати, проросійську пропаганду та небезпеку негативного впливу збройної агресії Російської Федерації, ефективного та швидкого розв'язання потребують такі проблеми:

- 1) відсутність сталого розвитку підприємництва та інвестицій внаслідок відсутності стратегічного підходу щодо підтримки та розвитку бізнесу на територіях, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України, встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів у зв'язку із запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- 2) втрата трудового та інтелектуального потенціалу внаслідок трудової і освітньої міграції, високі темпи депопуляції та старіння населення Донецької та Луганської областей. Значна частина активних,

креативних і самодостатніх громадян працездатного віку виїхала з території Донецької та Луганської областей;

- 3) історично сформована пасивна експлуатація наявного ресурсного потенціалу: природного, трудового, соціального, економічного тощо;
- 4) традиційна залежність від ринку товарів Російської Федерації, послуг та робочої сили, обмеженість ринків збуту для продукції експортоорієнтованих галузей Донецької та Луганської областей;
- 5) застаріла матеріально-технічна база та структурна розбалансованість промислового комплексу з домінуванням галузей із слабкою інноваційною сприйнятливістю;
- 6) порушення інфраструктурних та логістичних зв'язків через воєнні дії, що обмежує можливості руху людей, капіталів, продукції та інформації;
- 7) виснаження природних ресурсів та критична екологічна ситуація;
- 8) високі воєнні ризики для ведення бізнесу на території Донецької та Луганської областей;
- 9) відсутність сучасних фінансових, правових та страхових інструментів на інвестиційному ринку України;
- 10) фактори, які стримують розвиток підприємництва та інвестицій і притаманні всій території України: недовіра до судової системи, складність адміністрування, корупція;
- 11) відсутність заінтересованості інвесторів у вкладенні коштів у розвиток Донецької та Луганської областей та, як наслідок, брак фінансових, інвестиційних та матеріально-технічних ресурсів, що спрямовуються на розвиток цього регіону;
- 12) стагнація міжрегіональних коопераційних зв'язків великого, середнього і малого бізнесу, нерозвинутість міжрегіональної консолідації та зосередженість регіонів лише на проблемах їх власного розвитку;
- 13) низький рівень залучення населення до культурних практик та змістовного дозвілля, що сприяє деградації людського капіталу, активному виїзду людей на інші території, послабленню української національної ідентичності;
- 14) загроза збереженню об'єктів культурної спадщини та державної частини Музейного фонду України, що залишилися на тимчасово окупованій території.

Для розв'язання зазначених проблем та надання адекватних ефективних відповідей на виклики передбачається після відповідного економічного обґрунтування застосування спеціальних інструментів економічного, правового та організаційного характеру, зокрема:

у стратегічному напрямі удосконалення інституційно-фінансових інструментів та регуляторної політики:

1) створення територій пріоритетного розвитку з трьома рівнями спеціальних режимів на території громад, прилеглих до лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями, на всій території Донецької та Луганської областей, на території окремих виробничих та рекреаційних кластерів, зокрема інноваційних та індустріальних, що передбачатиме створення стимулюючих умов для кожного окремого типу рівня;

2) запровадження нових інструментів захисту інвестицій, зокрема відкриття філіалів міжнародних комерційних арбітражів з розповсюдженням їх юрисдикцій на захист інвестицій, зроблених у рамках територій пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей;

3) створення системи страхування від воєнних та політичних ризиків;

4) сприяння законодавчому закріпленню незмінності умов оподаткування господарської діяльності інвесторів, що будуть впроваджені в рамках реалізації Стратегії;

5) запровадження на територіях пріоритетного розвитку експерименту із створення можливостей для зміни системи контролю з боку державних органів на функцію добровільного страхування відповідальності власників бізнесу;

6) усунення надмірного регулювання господарської діяльності шляхом зменшення кількості документів дозвільного характеру, дозвільно-погоджувальних процедур, обов'язкової звітності, спрощення процесу їх адміністрування;

7) забезпечення ефективної координації залучення фінансових ресурсів, у тому числі коштів міжнародних партнерів, на виконання завдань розвитку Донецької та Луганської областей, запровадження проектного менеджменту на рівні громад, а також реалізації угод соціального партнерства з бізнесом;

8) ініціювання утворення Фонду консорціумного фінансування для інвестування проектів, визначених як пріоритетні;

9) створення можливостей фінансування стартапів на територіях пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей або застосування інших форм підтримки нових бізнес-проектів;

10) розроблення правових норм щодо можливості перерозподілу частки податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами на територіях пріоритетного розвитку, встановлення особливих умов оподаткування з одночасним забезпеченням принципу збалансованості бюджету, зокрема можливості спрямування частини прибутку підприємств на реінвестування у власний капітал;

11) перегляд нормативних підходів до видачі та виконання технічних умов для інженерних мереж;

12) удосконалення регуляторно-податкового законодавства, насамперед для суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва, що мотивуватиме місцеве населення до розвитку підприємницької діяльності, самозайнятості та створення робочих місць з конкурентним рівнем заробітної плати;

13) розвиток міжрегіональної галузевої виробничої кооперації;

у стратегічному напрямі реального сектору економіки, індустріалізації та інноваційного розвитку:

14) запровадження проектів приєднання до високотехнологічних європейських та світових кластерів;

15) підтримка виробництв продукції з високою доданою вартістю та формування технологічних ланцюгів переробних виробництв у різних секторах економіки;

16) стимулювання розвитку нових високотехнологічних виробництв, зокрема галузі інформаційних технологій (виробництво електроніки, комп'ютерної, офісної техніки, телекомунікаційного обладнання та створення програмного забезпечення); галузі виробництва медичної, високоточної та оптичної техніки; галузі машинобудування; фармацевтичної галузі;

17) підтримка розвитку існуючих промислових підприємств, зокрема державних, шляхом залучення державних інвестицій, насамперед державного оборонного замовлення;

18) сприяння залученню інвестицій через зменшення частки державної та комунальної власності шляхом продажу об'єктів приватизації ефективному приватному власнику;

19) сприяння розташуванню виробничих потужностей іноземних компаній для насичення продукцією внутрішнього ринку та експорту до США, країн – членів ЄС та інших країн у зв'язку із зміною світового розподілу виробничих зв'язків;

- 20) розвиток агропромислового комплексу, насамперед для формування сегмента тваринництва, зрошувального землеробства тощо;
- 21) поглиблення ступеня переробки сільськогосподарської продукції, зокрема розвиток власного виробництва біодизелю та біоетанолу на сільськогосподарських підприємствах безпосередньо в зоні виробництва біоенергетичної сировини;
- 22) розвиток агрокластерів та агрологістичних центрів, зокрема реалізація проектів з будівництва нових та розширення існуючих потужностей діючих елеваторів, лабораторій, селекційно-насінницьких центрів;
- 23) підтримка проектів з будівництва комплексів гідротехнічних споруд, зокрема встановлення мобільних зрошувальних систем та установок;
- 24) стимулювання розвитку галузей, продукція яких безпосередньо спрямована на задоволення потреб місцевого населення: виробництва будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, виробництва високотехнологічної та екологічної упаковки, сфери послуг, передусім орієнтованої на поліпшення торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування;
- 25) трансформація вугільної галузі Донецької та Луганської областей, що сприятиме диверсифікації економіки шахтарських монофункціональних міст, та заходи щодо пом'якшення негативних соціально-економічних наслідків у разі закриття вугледобувних та вуглепереробних підприємств, зокрема шляхом створення енергетичних індустріальних парків на базі окремих державних вугільних шахт;
- 26) технічне переоснащення та модернізація шахт, зокрема систем вентиляції і дегазації шахт, для забезпечення безпеки працівників гірничих професій;
- 27) впровадження інноваційних рішень у сфері видобутку вугілля на перспективних шахтах, використання супутніх ресурсів, зокрема газу (метану) вугільних родовищ, шахтних вод, технології підземної газифікації вугілля;
- 28) залучення інвестицій для впровадження альтернативних джерел енергії, зокрема будівництво об'єктів відновлюваної електроенергетики та об'єктів у сфері теплопостачання, що використовують альтернативні джерела енергії, на територіях Донецької та Луганської областей;
- 29) сприяння впровадженню низьковуглецевої економіки та водневої енергетики;

30) залучення інвестицій для розвитку потенціалу зеленої економіки та запровадження програми сталого розвитку територій басейну р. Сіверський Донець;

у стратегічному напрямі розбудови критичної інфраструктури та логістики:

31) створення транспортно-логістичних кластерів та базових логістичних центрів складування, переробки та сортування вантажів з урахуванням переорієнтації транспортних потоків;

32) модернізація залізничної магістралі та її інфраструктури, насамперед залізничних шляхів Попасна—Сватове—Куп'янськ та Новозолотарівка—Лиман, збільшення пропускної спроможності перегону Запоріжжя—Комиш-Зоря—Волноваха та будівництво залізничної лінії, яка з'єднає ділянку залізничної лінії Лантратівка-Кіндрашівська—Нова із залізничною мережею України;

33) запровадження інноваційних технологій та інформаційних систем для управління транспортною системою;

34) диверсифікація джерел постачання сировини та товарів для виробничих потужностей базових галузей Донецької та Луганської областей у разі їх блокування;

35) підвищення якості транспортного сполучення між північною та південною частинами Донецької та Луганської областей шляхом капітального ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення;

36) проведення робіт з гідроізоляції русла каналу Сіверський Донець—Донбас, капітальний ремонт та реконструкція другого Донецького водоводу, реконструкція системи водопостачання м. Маріуполя та Попаснянського водоканалу;

37) запровадження ефективної системи управління інженерною інфраструктурою меліоративних систем та утримання їх в належному стані, зокрема проведення дослідження стану каналів, дамб, споруд;

38) відновлення енергетичної та газопостачальної інфраструктури у населених пунктах, розташованих вздовж лінії розмежування;

39) розвиток та технічна модернізація припортової інфраструктури Маріупольського морського торгового порту (залізничних підходів, автомобільних доріг тощо) для відновлення його пропускної спроможності;

40) відновлення транспортного пасажирського та вантажного повітряного сполучення;

41) зниження рівня забруднення атмосферного повітря підприємствами гірничо-металургійного комплексу та тепловими електростанціями;

42) формування в суспільстві екологічних цінностей та засад сталого споживання і виробництва;

43) розвиток регіональних автоматизованих систем моніторингу довкілля;

44) збільшення частки використання альтернативних видів палива на транспорті та промисловості (електромобілі, біопаливо, CNG, LNG) та розвиток нової гнучкої інфраструктури (системи зарядних станцій електромобілів, систем зрідження, регазифікації, зберігання палива тощо);

у стратегічному напрямі формування регіонального ринку праці та захисту довкілля:

45) підвищення якості життя населення на територіях Донецької та Луганської областей та запобігання відпливу з регіону трудових ресурсів;

46) зростання кількості нових робочих місць, зниження безробіття, зменшення професійно-кваліфікаційних дисбалансів та підвищення гнучкості ринку праці, зменшення кваліфікаційного розриву між потребами ринку праці та можливостями шукачів роботи;

47) створення правових умов для більш гнучкого офіційного працевлаштування та зменшення частки осіб, неформально зайнятих в економіці регіону;

48) виконання програм перепідготовки та підвищення рівня кваліфікації фахівців відповідно до потреб ринку праці на засадах партнерства держави та бізнесу, зокрема перекваліфікація та навчання працівників містоутворюючих підприємств у монофункціональних містах;

49) збільшення мотивації та фінансової спроможності для навчання у дорослому віці, підвищення трудової мобільності та дистанційної зайнятості;

50) підтримка переміщених закладів вищої освіти, відновлення “прикладних” ланцюгів циклу “освіта—дослідження—виробництво” в промисловості, охороні здоров’я та освіті, зокрема формування університетських центрів інноваційного розвитку та наукових досліджень;

51) проведення заходів освітньої та інформаційно-консультаційної спрямованості для суб’єктів малого та середнього підприємництва;

у стратегічному напрямі налагодження комунікацій:

52) сприяння підвищенню довіри до влади у всій країні щодо процесів реінтеграції Донецької та Луганської областей;

53) протистояння російській пропаганді та дезінформації шляхом формування нових наративів, надання об'єктивної інформації через усі доступні комунікаційні канали;

54) просування ідей Стратегії;

55) сприяння збільшенню частки медіапроектів, спрямованих на соціальну згуртованість суспільства та зниження соціального напруження;

56) формування привабливого інвестиційного іміджу Донецької та Луганської областей для диверсифікації виробництва підприємств з іноземних країн та ініціювання проектів державно-приватного партнерства на територіях (згідно із Законом України “Про державно-приватне партнерство”), що зазнали негативного впливу внаслідок збройної агресії Російської Федерації;

57) залучення потенціалу економічної дипломатії для просування товарів та послуг Донецької та Луганської областей на міжнародні ринки та для диверсифікації географічної структури зовнішньої торгівлі з мінімізацією критичної залежності від окремих держав та ринків збуту;

58) розширення механізмів використання загальнодержавних інструментів підприємствами малого та середнього підприємництва для промоції внутрішнього економічного потенціалу Донецької та Луганської областей під час проведення міжнародних комунікативних заходів;

59) розширення механізмів залучення соціально відповідального бізнесу, зокрема до відбудови зруйнованої внаслідок збройної агресії Російської Федерації соціальної інфраструктури та житла.

1.3 Система моніторингу та оцінки результативності реалізації

У рамках реалізації цієї Стратегії запроваджується моніторинг виконання завдань та заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів з їх прогностичними значеннями, який проводиться щороку Мінреінтеграції на постійній основі шляхом узагальнення інформації про хід імплементації Стратегії і аналізу ступеня досягнення визначених цільових індикаторів у звітному періоді, результати яких Міністерство подає на розгляд Кабінету Міністрів України. Результати моніторингу враховуватимуться під час актуалізації дій щодо виконання визначених Стратегією заходів і відповідних завдань.

Оцінка досягнення цілей цієї Стратегії проводиться за результатами виконання завдань щороку Мінреінтеграції через один квартал після завершення відповідного року.

Узагальнена оцінка результативності цієї Стратегії проводиться через рік після закінчення строку її дії та подається на розгляд Кабінету Міністрів України.

Показники моніторингу Стратегії та досягнення її цілей наведені у таблицях індикаторів до кожного заходу.

Збір даних для моніторингу показників досягнення гендерної рівності здійснюється відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1517 “Питання збору даних для моніторингу гендерної рівності”.

Розділ II

Аналіз проблем та перспектив соціально-економічного розвитку регіону

2.1 Україна як територія інвестицій та підприємництва

Найбільше прямих іноземних інвестицій за останнє десятиріччя залучили торгівля та промисловість, хоча для України перспективними є також сектор транспорту та логістики, агросектор та переробка сільськогосподарської продукції.

Перевага України — у наявності великої регіональної економіки. Україна має порівняно велике населення: у 3,5 раза більше, ніж медіанне значення серед таких країн, як Чехія, Казахстан, Литва, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Туніс та Туреччина. Попри потенційно великий внутрішній ринок купівельна спроможність українського населення є низькою. Старіння населення, низький рівень природного відтворення, високі показники міграції разом з низьким рівнем доступу до якісної медицини створюють ризик депопуляції та відповідного зменшення цієї переваги.

Привабливість щодо обсягу ринку України може забезпечити доступ до зовнішнього ринку завдяки регіональним торговельним угодам та підписаній Угоді про асоціацію з ЄС. Інші переваги України — відносно

розвинута, хоча і зношена транспортна інфраструктура, висока частка людей, які мають вищу освіту, доволі низькі витрати на оплату праці та комунальні послуги. Проте труднощі починаються вже на етапі підключення до електропостачання, отримання документів дозвільного характеру, здійснення заходів державного нагляду/контролю. Витрати на оренду складів є вищими, ніж у середньому в порівнюваних країнах, проте це можна розглядати як додаткову опцію для інвестицій.

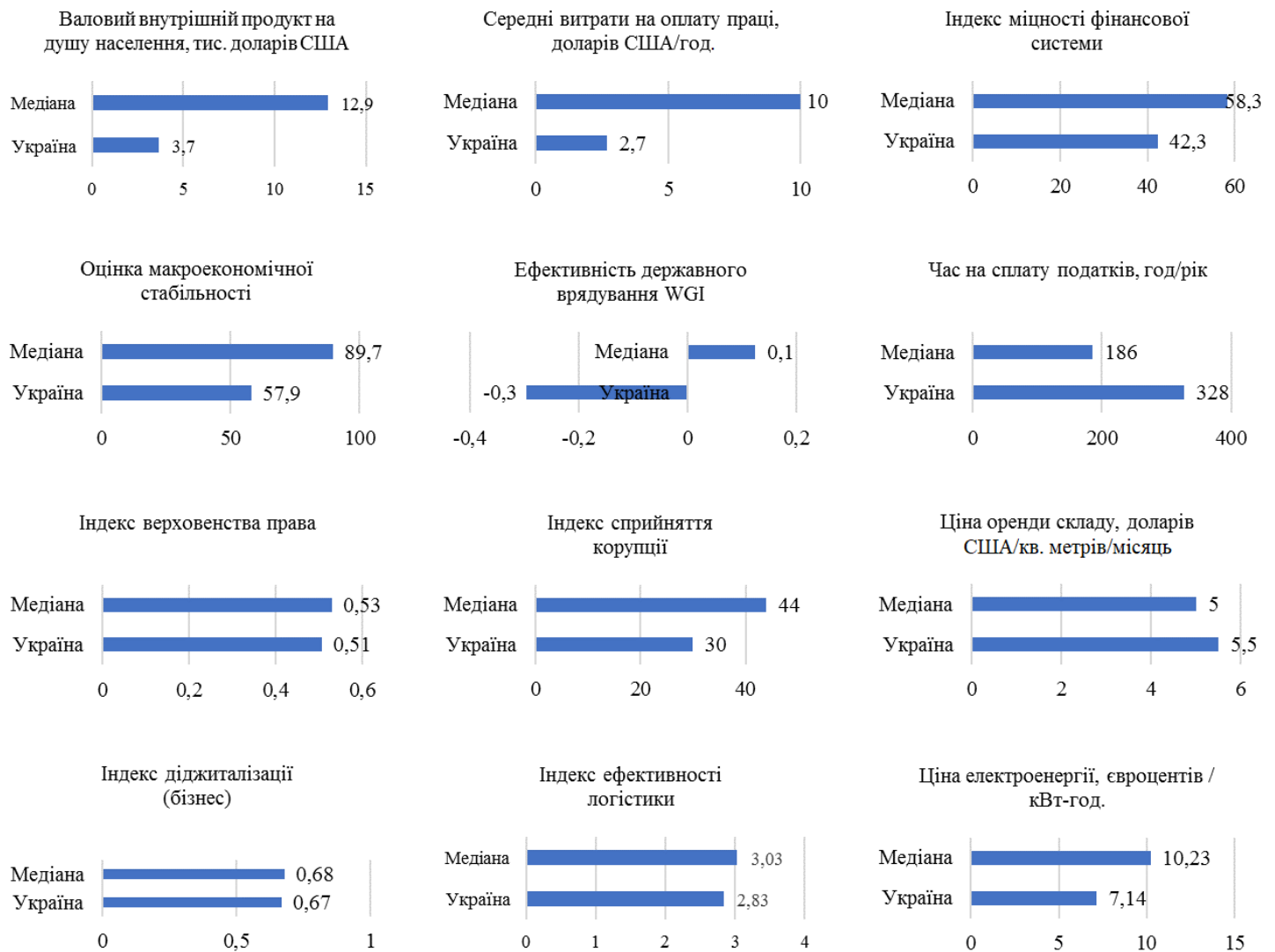

Рис. 1. Позиція України порівняно з медіанним значенням показників серед таких країн, як Чехія, Казахстан, Литва, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Туніс, Туреччина та Ірландія

Державне управління важко назвати ефективним, що впливає на бізнес-клімат у країні та бажання інвестувати. Занадто велике адміністративне та податкове регулювання водночас із недовірою інвесторів до можливостей держави тривалий час дотримуватися правил та обіцянок негативно впливають на сприйняття України.

Банківське кредитування, процент за яким є частиною операційних витрат бізнесу, є дуже дорогим через високі макроризики та низький кредитний рейтинг країни, а банки перевантажені проблемними позиками, що також свідчить про наявність макроризиків. Ризик інвестування можна оцінити, зважаючи на ставки єврооблігацій, що є найвищими серед порівнюваних країн, крім Тунісу.

Ставки податків можна порівняти з європейськими, проте самі процедури із сплати та обліку є доволі ресурсозатратними та ризикованими щодо корупції. Це одна з основних проблем, на якій наголошують інвестори, що хотіли б вкладати кошти в український бізнес.

2.2 Основні особливості та виклики Донецької та Луганської областей

Збройна агресія Російської Федерації, крім посилення загальноукраїнських проблем, гальмує економічний розвиток регіону через політичні обмеження. Вони ускладнюють життя людей та роботу підприємств і потребують спеціального управління ризиками. Умовно можна визначити такі проблеми.

Регіон частково вилучений із загальноукраїнського політичного, соціального та культурного поля. На певній території не відбуваються вибори, населення маломобільне через низький рівень життя, мешканці, особливо молодь, мігрують з територій, частина населення регіону не має доступу до культурного продукту (прокату сучасного кіно, художніх виставок, театральних вистав, концертів популярних виконавців, творчого самовираження тощо), а також до українських медіа (кодування супутникового сигналу від січня 2020 р., недостатнє покриття українським

телерадіомовленням у населених пунктах вздовж лінії розмежування). Мешканці деяких населених пунктів, наближених до лінії розмежування та російсько-українського кордону, продовжують споживати лише російський інформаційний продукт, який здійснює негативний інформаційний вплив, поширюючи дезінформацію та антиукраїнські наративи, підриваючи тим самим довіру населення до влади України та її Збройних Сил.

Імідж регіону залишається таким, що пов'язаний із бойовими діями. Система блокпостів та контрольних пунктів в'їзду-виїзду на території Луганської та Донецької областей і візуально значна присутність у мирних населених пунктах військових і представників Національної гвардії, Національної поліції, їх можливість обмежувати в'їзд до регіону з міркувань безпеки без додаткових пояснень, широкі повноваження правоохоронців під час перевірки транспортних засобів і осіб, які перебувають на території регіону, зруйновані та невідновлені адміністративні будівлі у населених пунктах (наприклад, міська рада Торецька, Маріуполя, суд та міграційна служба Станиці Луганської, вулиця Москва-Донбас, будинки навколо контрольного пункту в'їзду-виїзду Станиця Луганська) створюють атмосферу небезпеки і близькості війни навіть там, де обстрілів не чули вже давно. Багато активного населення виїхало з регіону. У таких умовах дуже важко створити сучасну інноваційну екосистему та залучити інвесторів і кваліфіковані кадри.

Система військово-цивільних адміністрацій на рівні областей (Донецька обласна військово-цивільна адміністрація, Луганська обласна військово-цивільна адміністрація) функціонує за іншими правилами, ніж адміністрації інших регіонів України. Таким чином, бізнесу і потенційним інвесторам необхідно додатково інвестувати зусилля та ресурси для того, щоб розібратися в окремих правилах та регулюванні в регіоні. До того ж ці правила можуть швидко, радикально і непередбачувано змінюватися. Для середньо- та довгострокових проектів це є суттєвою особливістю.

Інвестори, які втратили майно та активи на тимчасово окупованій території та біля лінії розмежування (зруйноване внаслідок бойових дій, націоналізоване незаконними формуваннями на території окремих районів Донецької та Луганської областей, розграбоване та покинуте, перебуває під фортифікаційними спорудами тощо), не розуміють державної політики щодо фіксації збитків і можливості приєднатися до консолідованої претензії до Російської Федерації. Негативний досвід та відсутність будь-яких гарантій на майбутнє є серйозною перепорою для ухвалення рішення про інвестування у регіон чи навіть надання банківських кредитів.

Істотно впливають на життя регіону контрольні пункти в'їзду-виїзду. Згідно з інформацією Держприкордонслужби, щомісяця до початку

обмежень, пов'язаних із пандемією, через п'ять контрольних пунктів в'їзду-виїзду (чотири у Донецькій області і один у Луганській) здійснювали перетин понад 1 млн. людей. Незважаючи на відкриття нових сервісних зон на контрольних пунктах в'їзду-виїзду Щастя та Новотроїцьке, питання щодо їх рівня облаштування потребує вирішення.

Стереотипні уявлення про регіон призводять до поширення необґрунтованого негативного ставлення до його мешканців, у тому числі внутрішньо переміщених осіб, знижують інвестиційну привабливість та мотивації до бізнесових проєктів в Донецькій та Луганській областях. Незважаючи на роботу органів влади та міжнародних партнерів з розбудови міжрегіонального діалогу, насторожене ставлення до населення Донецької та Луганської областей досі є суттєвою перепорою в розвитку регіону.

Значна частина соціальної інфраструктури залишилася на тимчасово окупованих територіях. Там залишилися найбільші заклади освіти та медицини. Переміщені навчальні заклади відновлюють свою діяльність, проте їх матеріально-технічна база майже повністю втрачена, до вищих навчальних закладів вступають лише місцеві жителі та молодь з тимчасово окупованих територій. Для отримання кваліфікованої медичної допомоги та діагностики мешканці територій Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, іноді вимушені їздити в інші області України або на тимчасово окуповану територію. З огляду на це залучення робочої сили до регіону — дуже складне завдання, адже розвинута соціальна інфраструктура та безпечне середовище — важливий чинник в ухваленні рішення про переїзд. З метою забезпечення здійснення повноважень органами місцевого самоврядування у населених пунктах, які потерпали від активних бойових дій, 3 лютого 2015 р. Верховна Рада України прийняла Закон України “Про військово-цивільні адміністрації”. Місцеві вибори після завершення першого етапу реформи децентралізації не відбулися 25 жовтня 2020 р. на тимчасово окупованих територіях і на частині територій Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі. На території Донецької та Луганської областей, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, зберігається система військово-цивільних адміністрацій, які виконують завдання звичайного централізованого та військового управління.

Політичне життя у регіоні неактивне. Не всі парламентські партії представлені своїми осередками у регіоні. У Донецькій та Луганській областях присутня ностальгія за “довоєнним часом”, яка тісно пов'язана з опозиційними проросійськими політичними силами.

2.3 Опис економіки регіону

Донецька та Луганська області були одними з найбільш економічно спроможних регіонів в Україні, проте збройна агресія Російської Федерації призвела до припинення діяльності багатьох підприємств та до міграції населення. З роками у регіоні скоротилися валовий продукт, експорт та інвестиції, підвищився рівень безробіття, що негативно позначилося на добробуті населення та спроможності місцевих бюджетів виконувати соціально та економічно важливі функції (при цьому валовий регіональний продукт 2018 року у Донецькій області міг би становити 252 млрд. гривень або бути у 2,3 раза більшим, а в Луганській області — 113 млрд. гривень або у 4,2 раза більшим. У доларовому еквіваленті різниця могла б становити 9,3 та 4,2 млрд. доларів США).

Протягом 2004—2013 років питома вага Донецької області у валовому внутрішньому продукті України у середньому становила приблизно 12 відсотків (друге місце в Україні після Києва), а Луганської — 4 відсотки (шосте місце). Збройна агресія Російської Федерації та торговельні обмеження змінили ситуацію: протягом 2014—2018 років Донецька область виробляла у середньому 6 відсотків валового внутрішнього продукту, не надто змінивши свої позиції стосовно інших регіонів. Для Луганської області зміни були радикальнішими: в області тепер виробляється лише 1 відсоток валового внутрішнього продукту. Область стала аутсайдером — передостаннє місце перед Чернівецькою областю. Якщо зважити на кількість населення у регіоні, Донецька область опустилася з третього на двадцять перше місце, а Луганська — з десятого на останнє (це сталося через те, що найбільш економічно активними були саме ті території, які тимчасово не контролює Україна).

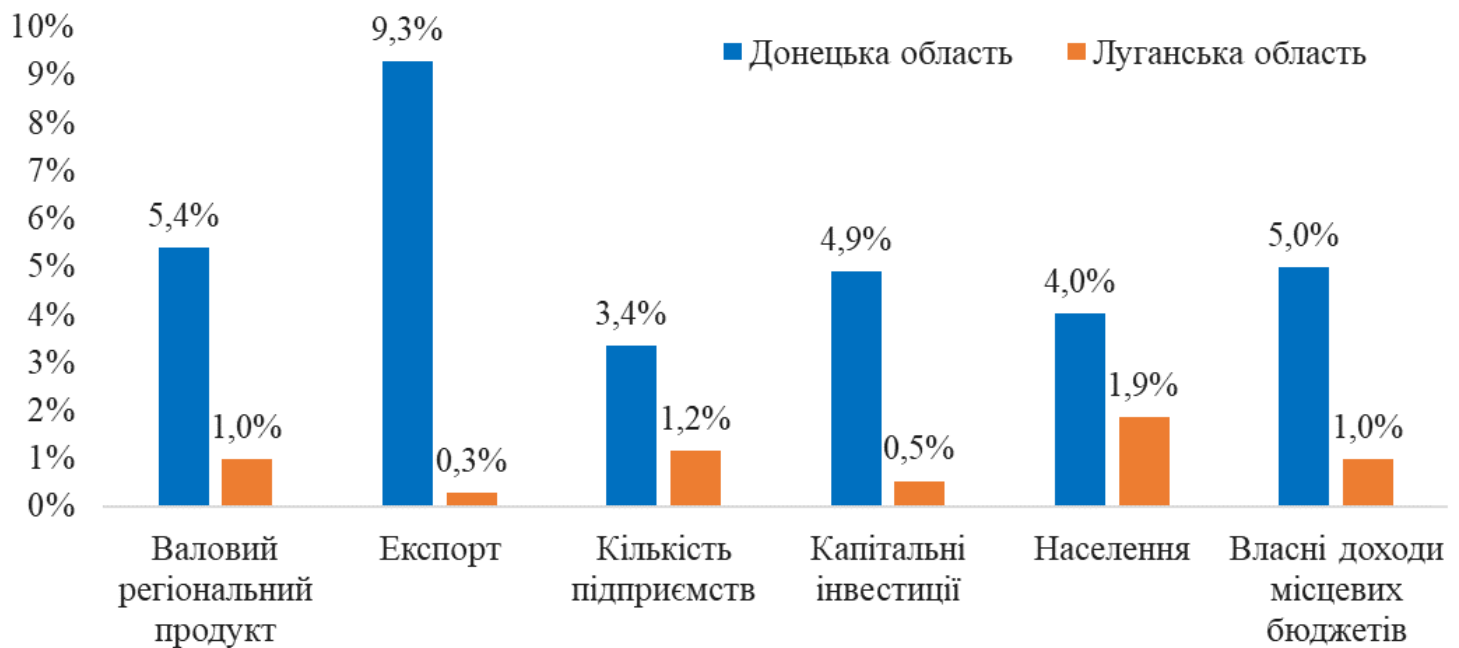

Рис. 2. Роль Донецької та Луганської областей в Україні за основними економічними показниками, відсотків рівня по Україні за останніми даними

Примітка: для валового регіонального продукту — 2018 рік, експорт — 2019 рік, кількість підприємств — 2019 рік, капітальні інвестиції — 2019 рік, населення — 2020 рік, власні доходи місцевих бюджетів — 2020 рік.

Промисловість забезпечує найбільшу частку доданої вартості в регіоні (48 відсотків у Донецькій області та 9 відсотків у Луганській станом на 2018 рік). Ситуація була кардинально іншою для Луганської області до тимчасової втрати частини територій, адже у 2013 році там теж превалювала промисловість (34 відсотки усієї валової доданої вартості). Проте приблизно три чверті промислових активів області залишилися на тимчасово окупованій території. До збройної агресії Російської Федерації і розриву торговельних зв'язків із Росією регіон також багато заробляв за рахунок гуртової та роздрібної торгівлі: у 2013 році частка регіону в Україні становила 13 відсотків, у 2018 році — лише 3 відсотки.

У Луганській області після втрати промислових територій одним із перспективних напрямів розвитку став агропромисловий комплекс (рис. 3). Площа сільськогосподарських угідь, що розташовані на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, становить 1,4 млн. гектарів або 73 відсотки загальної площі області.

Після захоплення територій та згортання економічної діяльності у мирній місцевості регіону кількість суб'єктів господарювання від 2013 до

2019 року скоротилася у Донецькій області на 55 відсотків і на сьогодні становить лише 3 відсотки загальної кількості суб'єктів господарювання по Україні; у Луганській області підприємств стало менше на 70 відсотків, їх частка сьогодні — лише 1 відсоток.

У структурі земельного фонду Донецької області (2,65 млн. гектарів) переважають сільськогосподарські угіддя, на територію регіону (разом із тимчасово окупованою територією) припадає 2 млн. гектарів сільськогосподарських угідь (майже 5 відсотків сільськогосподарських угідь України), з яких 91 відсоток — це високородючі ґрунти. Майже такі самі показники має і Луганська область, при цьому більшість земель (73,3 відсотка) використовується у сільськогосподарському виробництві.

Територія Донецької та Луганської областей має значні поклади природних ресурсів, що сприяли зародженню та швидкому розвитку промисловості в регіоні. За обліком запасів корисних копалин Донеччини, майже 49 відсотків становить паливно-енергетична сировина (кам'яне вугілля, газ (метан) вугільних родовищ, газ вільний). Друге місце належить неметалічним корисним копалинам, що використовуються як сировина, зокрема у будівельній, гірничо-хімічній промисловості, в металургії.

В експорті Донецької області переважну більшість становлять чорні метали (75 відсотків усього експорту 2019 року), мінеральні продукти (7 відсотків), машини та обладнання (6 відсотків). Луганська область у 2019 році експортувала переважно папір та картон (28 відсотків), хімічну продукцію (19 відсотків), текстильні вироби (10 відсотків) та олію (9 відсотків).

У 2014—2015 роках капітальні інвестиції в регіоні згорнулися: лише за ці роки зниження у Луганській області становило 90 відсотків, у Донецькій — 82 відсотки. У 2019 році в регіоні обсяг капітальних інвестицій в активи підприємств у реальному вимірі досі не піднявся до рівня 2013 року. У 2019 році на регіон припадало лише 5,4 відсотка усіх капітальних інвестицій в Україні, тоді як у 2013 році — 15,7 відсотка.

За такої негативної динаміки підприємства фінансують інвестиції власним коштом (81 відсоток у Донецькій області та 57 відсотків у Луганській у 2019 році). Крім того, криза та збройна агресія Російської Федерації призвели також до збільшення ролі держави в розвитку підприємств: з 2013 до 2019 року частка державних коштів у капітальних інвестиціях зросла з 6 до 17 відсотків у Донецькій області, а в Луганській області з 8 аж до 40 відсотків.

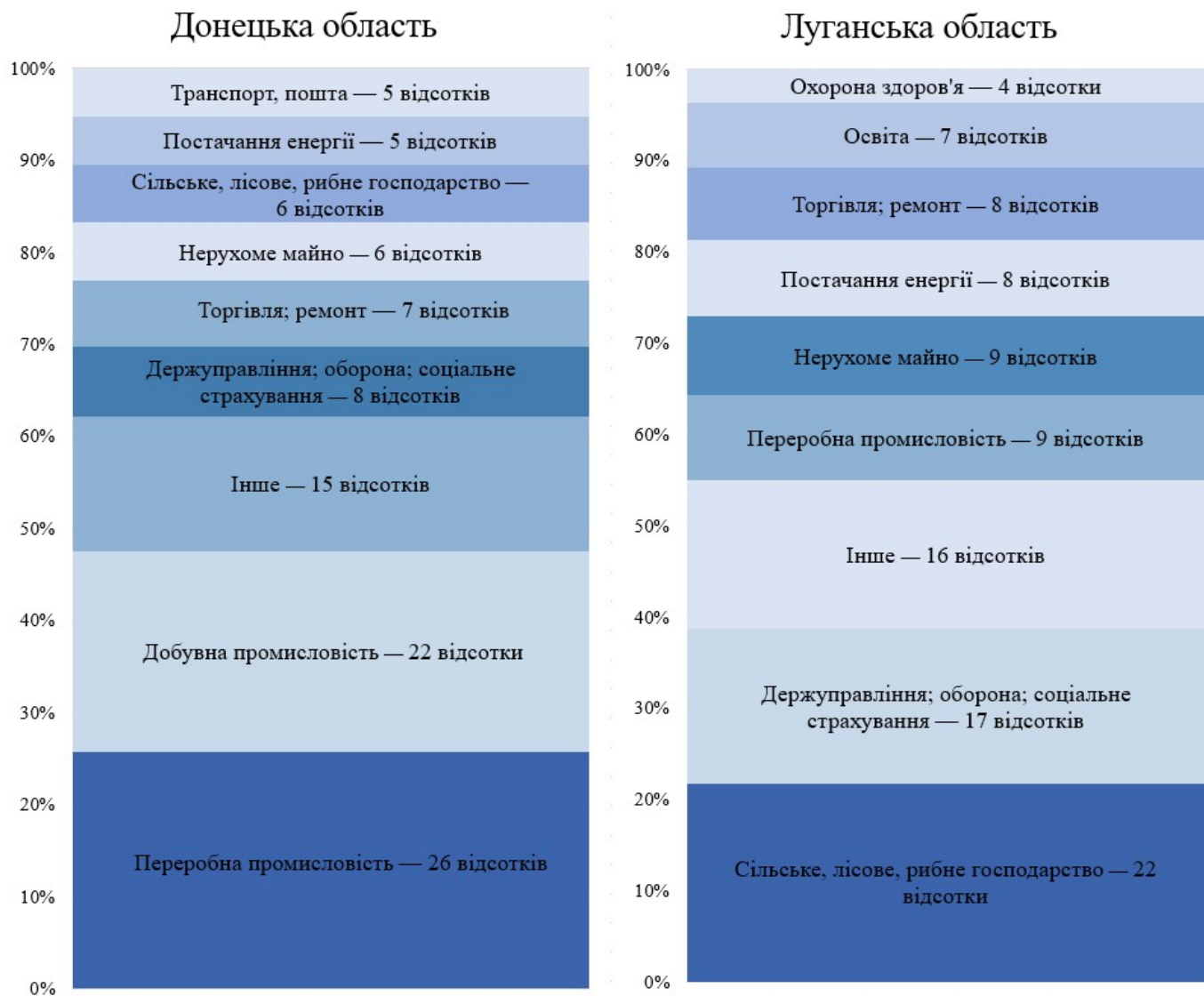

Рис. 3. Розподіл валової доданої вартості за видами економічної діяльності у Донецькій та Луганській областях у 2018 році

На території Донецької та Луганської областей до початку збройної агресії Російської Федерації проживало майже 6,5 млн. людей (66 відсотків у Донецькій області, 34 відсотки — у Луганській). Згідно з оцінками Держстату, це приблизно 14 відсотків усього населення України. Станом на сьогодні кількість людей, що мешкають у цьому регіоні на територіях, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, скоротилася до 1,5 млн. осіб у Донецькій області (65 відсотків) та до 0,7 млн. осіб у Луганській (70 відсотків).

На зменшення населення продовжує впливати природне скорочення та масова міграція з регіону. Станом на 2021 рік в Україні зареєстровано майже 1,5 млн. внутрішньо переміщених осіб, переважна більшість з яких переїхала до прилеглих територій: 35 відсотків — до інших населених пунктів Донецької області та 19 відсотків — до Луганської області.

Доходи місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей істотно знизилися після втрати територій та початку кризи, яка змусила значну кількість людей залишити мирні населені пункти, а деякі підприємства закритися. На цей час доходи в областях зменшилися у 2—3 рази порівняно з докризовим періодом, попри реформу децентралізації, що дає змогу більшій кількості доходів залишатися на місцях.

Донецька область історично була більш фінансово спроможною та мала у 2,5 рази більше доходів, ніж Луганщина. До початку збройної агресії Російської Федерації у 2012 і 2013 роках Донецька область мала приблизно 12 відсотків усіх місцевих бюджетів, а Луганська — майже 5 відсотків. Починаючи з 2014 року цей показник почав зменшуватися і 2020 року становив 5 відсотків для Донецької області та лише 1 відсоток для Луганської. Попри втрати Донецька область навіть після 2014 року дотувала інші місцеві бюджети, тобто в області реверсна дотація була більшою за базову дотацію (з 2015 до 2017 років).

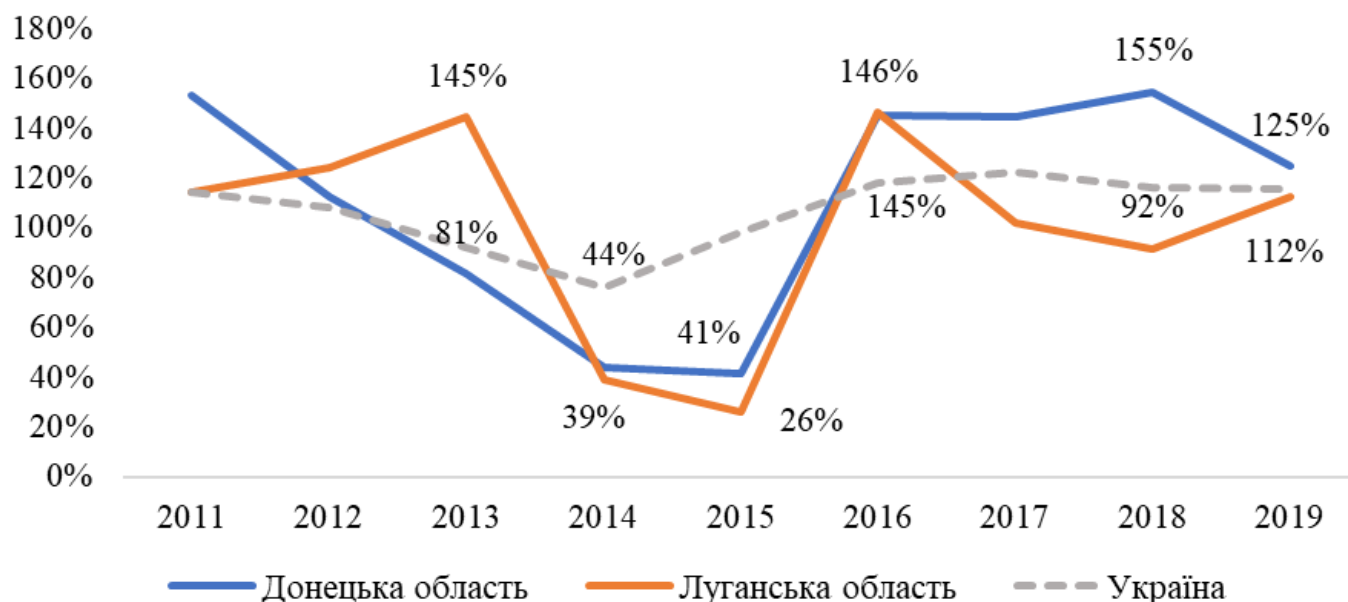

Рис. 4. Індекси капітальних інвестицій, відсотків показника за відповідний період попереднього року

Уже з 2018 року ситуація в Донецькій області змінилася, вона стала менш фінансово спроможною. Луганська область була історично дотаційною — а у 2019 році досягла піку за період з початку реформи децентралізації, коли дотація з державного бюджету становила 17,9 відсотка власних надходжень місцевих бюджетів області.

Через збройну агресію Російської Федерації і розірвання торговельних зв'язків із Росією більшість підприємств були змушені згорнути діяльність, що призвело до падіння попиту на робочу силу. У 2019 році, за даними

Держстату, 7 відсотків усієї робочої сили України було у Донецькій та Луганській областях. Рівень безробіття у регіоні значно зріс від 2013 до 2019 року — з 8,2 до 13,6 відсотка у Донецькій області та з 6,7 до 13,7 відсотка у Луганській. Більшість населення працює в історично найбільшому секторі регіону — промисловості (30 відсотків зайнятого населення у Донецькій області та 24 відсотки — у Луганській області), на другому місці — торгівля (25 відсотків — у Донецькій та 28 відсотків у — Луганській області).

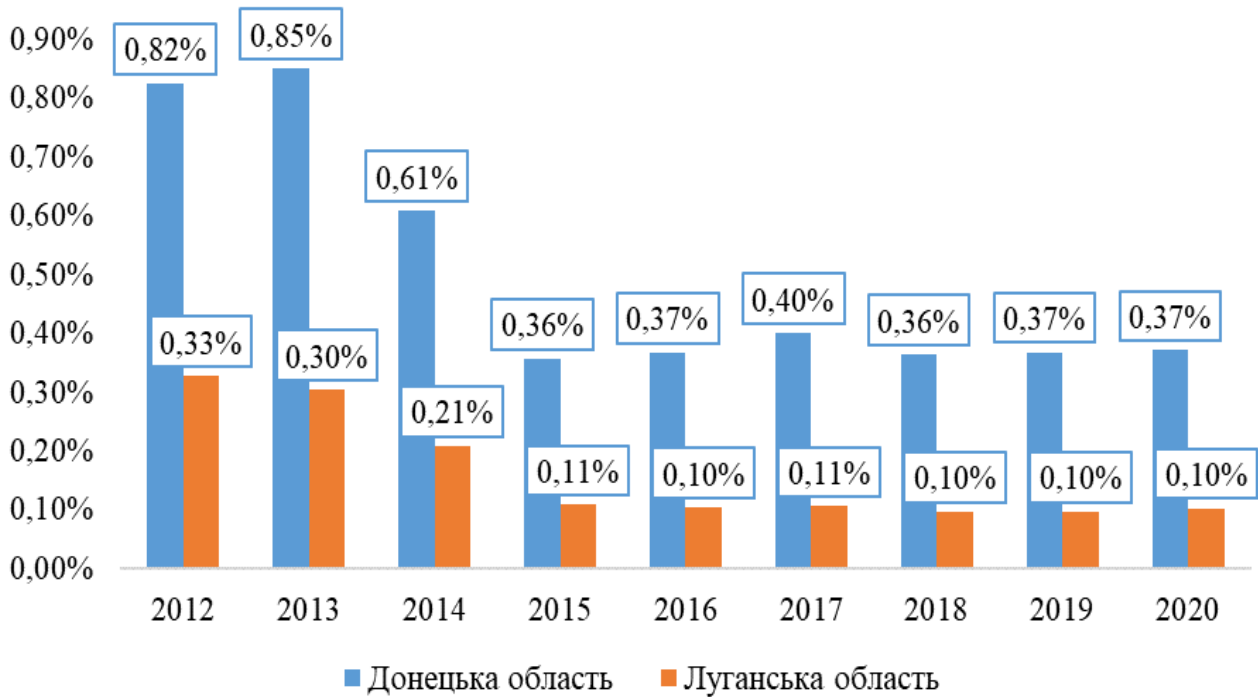

Рис. 5. Власні доходи місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, відсотків валового внутрішнього продукту України

Примітка: Починаючи з 2014 року не враховані тимчасово окуповані території.

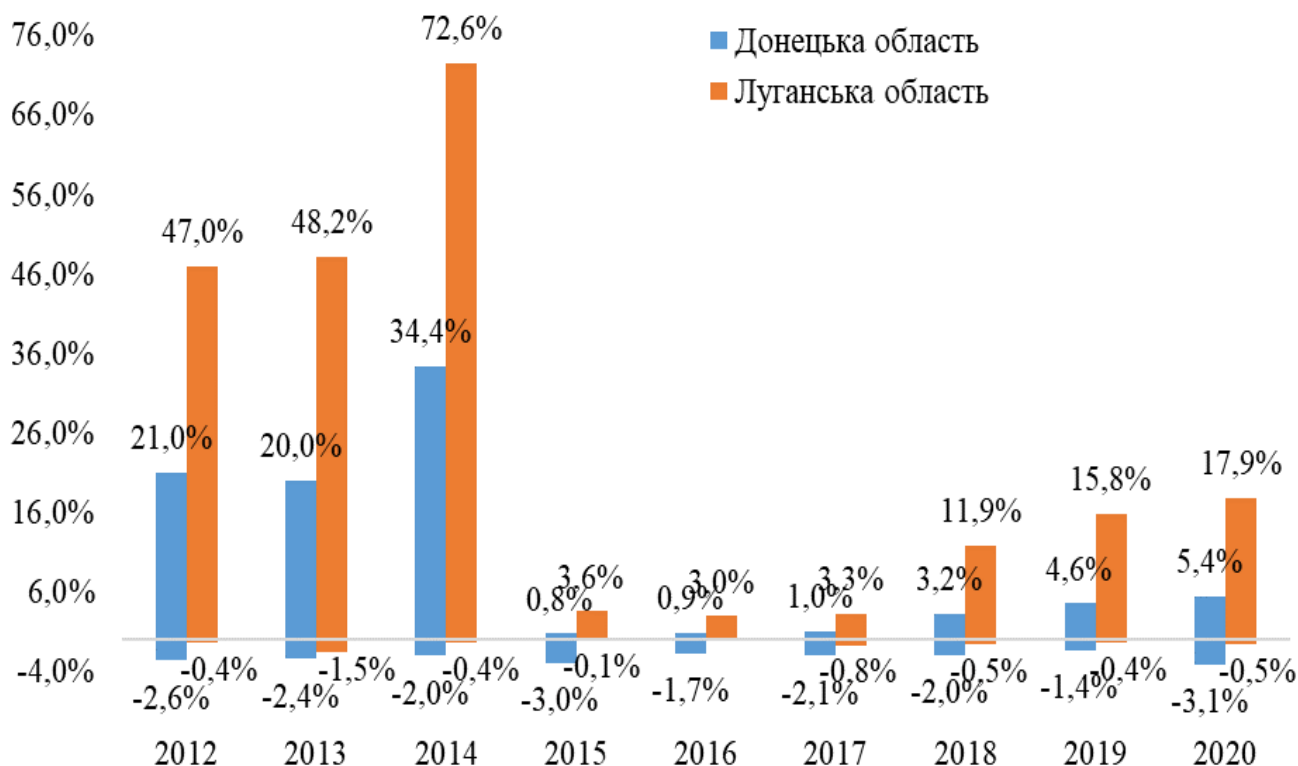

Рис. 6. Базова (додатне значення) та реверсна дотації (від'ємне значення), відсотків власних доходів місцевих бюджетів

Рівень освіченості населення Донецької та Луганської областей близький до середнього по Україні: 30 відсотків усього зайнятого населення мають повну вищу освіту, 31—35 відсотків — професійно-технічну освіту.

2.4 Гендерна рівність

У регіоні спостерігаються такі самі проблеми, що і в Україні загалом, щодо зайнятості та оплати праці жінок: жінки менше залучені до ринку праці через брак відповідних робочих місць або через відсутність потреби працювати, а якщо працюють, то переважно у низькооплачуваних секторах та/або на посадах — через горизонтальну та вертикальну професійну сегрегацію. У Донецькій області зазначені проблеми ще вагоміші через традиційну модель розподілу ролей у домогосподарстві та індустріальну спеціалізацію області. Рівень участі жінок у робочій силі та рівень зайнятості жінок набагато менший, ніж в Україні, а гендерний розрив у середньомісячній зарплаті штатних працівників майже у два рази вищий. У Луганській області рівень безробіття серед жінок значно вищий, ніж

чоловіків та жінок в Україні загалом, що свідчить про значні труднощі жінок під час пошуку роботи.

Особливої уваги і підтримки потребують внутрішньо переміщені особи. За даними національної моніторингової системи, серед внутрішньо переміщених осіб — високий рівень безробіття, у них низькі доходи порівняно з фактичним прожитковим мінімумом.

Заходи з економічного розвитку регіону повинні бути спрямовані на збільшення економічної активності жінок шляхом створення відповідних робочих місць для найманих працівниць або залучення жінок до самозайнятості. Важливим є подолання бар'єрів для залучення жінок до ринку праці, зокрема надання доступних і високоякісних послуг з догляду за дітьми у закладах дошкільної освіти та боротьба з проявами гендерної дискримінації.

Найпроблемнішими питаннями для внутрішньо переміщених осіб є брак власного житла (про що у вересні 2019 р. повідомили 37 відсотків респондентів), відсутність можливості повернутися до місця свого постійного проживання (13 відсотків) та оплата комунальних послуг (9 відсотків). Хоча більшість опитаних внутрішньо переміщених осіб задоволені доступністю до всіх базових соціальних послуг, найменше опитані у вересні 2019 р. внутрішньо переміщені особи були задоволені доступністю до медичних послуг (77 відсотків) та можливістю працевлаштування (73 відсотки). Водночас основними умовами успішної інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцевих громадах залишаються житло, постійний дохід і зайнятість.

Розділ III

Стратегічні цілі, очікувані результати та інструменти їх реалізації

3.1 Стратегічна ідея

З огляду на ключову спрямованість Стратегії на підвищення добробуту та безпеки людей і розвиток громад її візією є “Донеччина та Луганщина — регіони з комфортними та безпечними умовами життя та розвитку людей. Прогресивний, заможний та привабливий край, що спирається на потужний

та інноваційний промисловий та аграрний комплекси на засадах ефективного управління, збалансованого природокористування та безпечної реінтеграції. Спільнота вмотивованих людей, ефективного партнерства та нових можливостей”.

Заходи, запропоновані у Стратегії, відповідають на виклики та сприяють вирішенню проблем, окреслених в аналітичній частині. Місією впровадження Стратегії є створення в регіоні середовища, сприятливого для економічного зростання та підвищення добробуту мешканців, відновлення територіальної цілісності країни та безпечна реінтеграція тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Виклики мають комплексний характер. Заходи, передбачені в цій Стратегії, сприятимуть розв’язанню відразу кількох проблем регіону. Тому розподіл заходів на сектори може не збігатися із секторальною класифікацією проблем, а покликаний визначити основні напрями подальшого впровадження.

Мета трансформації регіону в широкому розумінні — розбудова нової сучасної конкурентоспроможної економіки на сході країни та створення додаткового поштовху для розвитку Донецької та Луганської областей.

При цьому загальнодержавні ініціативи (спрощення регулювання, макростійкість, судова реформа тощо) не повинні дублюватися суто регіональними ініціативами, але регіональні ініціативи можуть передбачати пілотні проекти, особливі умови або зняття певних обмежень, що дискримінують суб’єктів областей. Зважаючи на діагностовані проблеми та виклики, стратегічними цілями є:

- 1) підвищення якості життя населення на територіях Донецької та Луганської областей;
- 2) створення в регіоні сприятливого бізнес-клімату, який стимулюватиме інвестиції та розвиток малого та середнього підприємництва;
- 3) розвиток ланцюгів доданої вартості, міжнародної торгівлі, виробництва та експорту;
- 4) розвиток сучасного сільського господарства та переробної промисловості;
- 5) забезпечення енергетичних ресурсів, необхідних для розвитку регіону;
- 6) забезпечення транспортної інфраструктурної мережі, необхідної для розвитку регіону;
- 7) зниження безробіття та підвищення гнучкості ринку праці;

- 8) збереження довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів, запобігання екологічним катастрофам та покращення екологічної ситуації в регіоні.

Кожна із зазначених цілей включає конкретні заходи, що базуються на розв'язанні проблем регіону, а також на використанні його сильних сторін. Зазначені у цій Стратегії заходи мають територіальний принцип і можуть стосуватися громад, прилеглих до лінії розмежування, територій індустріальних (промислових) парків або ж всієї території Донецької та Луганської областей.

Цінності, на основі яких побудована Стратегія:

- 1) безпека;
- 2) стабільність;
- 3) перспектива;
- 4) добробут людей.

Очікуваними результатами реалізації Стратегії є:

- 1) підвищення рівня доходів населення, насамперед працівників базових галузей промисловості Донецької та Луганської областей;
- 2) істотне збільшення надходжень до місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, що створить передумови для сталого розвитку територіальних громад;
- 3) створення умов для послідовного формування нової структури економіки Донецької та Луганської областей на основі нової інклюзивної конкурентоспроможної економічної моделі, підвищення ресурсоефективності індустріальних галузей, їх інтеграції у виробничі ланцюги з високою доданою вартістю;
- 4) модернізація на інноваційній основі промислового виробництва Донецької та Луганської областей та збільшення частки інноваційно активних підприємств з V—VI технологічними укладами у виробничих процесах реального сектору економіки;
- 5) нарощення експортного потенціалу Донецької та Луганської областей завдяки зростанню частки продукції високого ступеня переробки;
- 6) подолання логістичних обмежень, які лімітують завантаження виробничих потужностей базових галузей Донецької та Луганської

областей, що забезпечить поступове нарощування транзитного потенціалу зазначеного регіону;

- 7) створення нових робочих місць та підвищення попиту на висококваліфікованих робітників і наукові кадри вищої кваліфікації, а також розширення можливостей для професійної самореалізації;
- 8) розвиток ініціативності молодого покоління, його участі у вирішенні проблемних питань Донецької та Луганської областей, а також залучення до розвитку економіки зазначеного регіону;
- 9) покращення стану довкілля, забезпечення екологічної безпеки, сталого використання природних ресурсів, збереження та відновлення екосистем.

Індикаторами, які планується досягти до 2030 року, є:

- 1) зростання капітальних інвестицій (відсотків до валового регіонального продукту): Донецька область — 25 відсотків, Луганська область — 25 відсотків;
- 2) зростання частки товарів з високою доданою вартістю у реалізації переробної промисловості: Донецька область — 17 відсотків, Луганська область — 20 відсотків;
- 3) збільшення індексу сільськогосподарської продукції: Донецька область — на 3 відсотки, Луганська область — на 3 відсотки;
- 4) середня тривалість перерв в електропостачанні (Індекс середньої тривалості переривання в роботі системи (System Average Interruption Duration Index)): Донецька область — 600 хвилин, Луганська область — 600 хвилин;
- 5) вантажообіг автомобільного та залізничного транспорту: Донецька область — 3000 тонн на кілометр і більше, Луганська область — 1000 тонн на кілометр і більше;
- 6) зниження рівня безробіття населення у віці 15—70 років: Донецька область — 8 відсотків, Луганська область — 8 відсотків;
- 7) зростання рівня зайнятості населення у віці 15—70 років: Донецька область — 56 відсотків, Луганська область — 60 відсотків;
- 8) скорочення строку середньої тривалості пошуку нової роботи: Донецька область — 3 місяці, Луганська область — 3 місяці.

Водночас під час реалізації операційного плану будуть опрацьовані та визначені додаткові індикатори у сфері захисту довкілля, включаючи такі індикатори:

- 1) площа лісів та лісистість території;
- 2) площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території;
- 3) площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території;
- 4) вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь;
- 5) площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації;
- 6) площа територій екологічної мережі;
- 7) кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території.

3.2 Стратегічні напрями розвитку, заходи з їх реалізації та очікувані цільові показники

1. Стратегічний напрям — удосконалення інституційно-фінансових інструментів та регуляторної політики.

Завдання напрямку — створення в регіоні сприятливого бізнес-клімату, який стимулюватиме інвестиції та розвиток підприємництва.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Капітальні інвестиції, відсотків до валового регіонального продукту	Донецька область	14	20	25
	Луганська область	8	17	25
	Україна	15		

1.1.Ініціатива — створення сприятливого бізнес-клімату

1.1.1. Захід — запуск системи страхування військово-політичних ризиків в регіоні

Завдання заходу — зниження військово-політичних ризиків ведення бізнесу в регіоні, які сьогодні є однією з основних перешкод для економічного розвитку.

Показники:

Найменування показника, одиниця виміру	Регіон	Базовий (на 1 січня 2021 р.)	Проміжни й (до 2025 року)	Цільови й (до 2030 року)
Кількість створених та функціонуючих інструментів для страхування військово- політичних ризиків, одиниць	Донецьк а область		1	
	Лугансь ка область		1	
Частка підприємств, що скористалися страхуванням від військово-політичних ризиків, відсотків	Донецьк а область		>30	>50
	Лугансь ка область		>20	>50

Рівень безпеки безпосередньо поблизу лінії розмежування істотно відрізняється від його рівня по країні. Створення системи страхування військово-політичних ризиків дасть змогу підвищити рівень безпеки в регіоні.

Вже сьогодні є можливість створити специфічні для регіону програми страхування експортних контрактів з боку Експортно-кредитного агентства та Укрексімбанку. Але комплексне вирішення питання потребуватиме більш масштабного підходу. Прикладом може слугувати державна програма страхування ризиків в Державі Ізраїль.

Ініціативу можна реалізувати за такими варіантами:

- 1) співпраця з міжнародними організаціями, що забезпечують страхування військово-політичних ризиків;

- 2) пряме залучення приватної міжнародної страхової компанії шляхом проведення тендеру;
- 3) страхування в українських компаніях та перестраховання в закордонній страховій компанії.
- 4) Кожен із зазначених варіантів повинен передбачати створення системи державної компенсації страхових платежів інвесторам за страхуванням від військово-політичних ризиків.
- 5) У перспективі можливе таке страхування від ризиків, пов'язаних із бойовими діями:
- 6) страхування фінансових ризиків під час виконання експортних та логістичних контрактів;
- 7) страхування сільськогосподарської продукції під час вирощування, збирання врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, вирощування (розведення), відгодівлі (утримання) сільськогосподарських тварин, добування (вилову) риби та інших водних живих ресурсів;
- 8) страхування майна під час володіння, користування і розпорядження ним, в тому числі такого, яке є предметом застави за кредитами, наданими банками;
- 9) страхування інвестицій під час інвестиційної діяльності (основні засоби, що створюються чи придбаваються резидентами територій пріоритетного розвитку в рамках реалізації інвестиційних проектів, або товари, вироблені в рамках таких інвестиційних проектів).

Для зниження вартості страхування слід визначити оперативні заходи, необхідні для зменшення рівня ризикованості (фізична безпека застрахованих об'єктів), розглянути можливість часткового співфінансування страхових платежів і франшизи власником майна.

Вартість страхування військово-політичних ризиків (страхові платежі) повинна компенсуватись за участю держави, наприклад із Фонду консорціумного фінансування. Прямі виплати від цього фонду на користь страхових компаній вбачаються більш прозорими та простішими в адмініструванні.

Територіальний принцип

Захід здійснюватиметься в громадах поблизу лінії розмежування, на територіях індустриальних (промислових) парків та за пріоритетними напрямками, визначеними Стратегією, а також на всій території Донецької та Луганської областей, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Захід щодо системи страхування військово-політичних ризиків сприятиме зменшенню ризиків безпеки в усіх секторах промисловості, сільського господарства, торгівлі, енергетики, транспорту та комунікаційних мереж; покращенню доступу бізнесу регіону до банківського кредитування та зниженню вартості кредитів. Очікуваний ефект від ініціативи — збільшення частки інвестицій до валового регіонального продукту — залежатиме від того, наскільки повним буде охоплення в максимальному варіанті (застраховане все майно та всі інші ризики). На основі сценарного моделювання вплив оцінюється як додаткові 3—4 відсотки приросту капітальних інвестицій відносно валового регіонального продукту, що відповідає в середньому додатковим 0,2 відсотка щорічного приросту валового регіонального продукту в Донецькій та Луганській областях за перші три роки, з подальшим збільшенням цієї суми через мультиплікативний ефект.

Вартість страхування визначатиметься фінальним форматом договору із страховиками та строком його дії. Для попередніх оцінок можна розглянути можливість використання ренкінгу (рейтингового списку) ризику для цілей страхування експортних контрактів за шкалою ОЕСР (шостий, передостанній), ставка за страхуванням експортних кредитів може становити 1,8—2,2 відсотка страхового покриття. Якщо орієнтуватися на верхню межу діапазону вартості, то річний страховий платіж із фонду консорціумного фінансування на суму 100 млн. гривень може дати змогу залучити до 5 млрд. гривень кредитних або інвестиційних ресурсів. Але якщо враховувати близькість до лінії розмежування та специфічний характер ризиків, вартість страхування може бути суттєво більшою. Вона також залежатиме від того, чи буде залучений до ініціативи Світовий банк — вартість страхування через Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (Multilateral Investment Guarantee Agency) може враховувати міжнародні домовленості та бути меншою у зв'язку з політичним характером ініціативи. Знизити вартість страхування може також здійснення безпекових заходів.

Важливим елементом запровадження системи страхування військово-політичних ризиків є довіра до довгострокового характеру такої програми. Можливе фінансування страхових платежів через Фонд консорціумного фінансування, зобов'язання якого в разі участі міжнародного менеджменту із високою репутацією інвестори сприйматимуть як більш надійні.

Найменування завдання	Строк	Відповідальні за
-----------------------	-------	------------------

	виконання	виконання
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції
Розроблення та прийняття нормативно-правового акта щодо страхування військово- політичних ризиків, включаючи кваліфікаційні вимоги до страхових компаній	в установлені строк після прийняття закону щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях	Мінреінтеграції Мінекономіки Міноборони Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Національний банк (за згодою)
Започаткування процесу укладення страхових договорів щодо військово- політичних ризиків	червень 2023 р.	Мінреінтеграції орган управління територіями пріоритетного розвитку страхові компанії, які відповідають визначеним кваліфікаційним вимогам (за згодою)

Джерела фінансування: Фонд консорціумного фінансування, державний бюджет, кошти страхових компаній.

1.1.2. Захід — розвиток інфраструктури підтримки підприємництва.

Завдання заходу — сприяння зростанню малого та середнього підприємництва, розвитку інвестицій та торгівлі.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИ Й (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬО ВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка обсягів товарів та послуг, реалізованих суб'єктами мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва, відсотків	Донецьк а область	35	37	40
	Лугансь ка область	81	81	81
	Україна	64		
Кількість суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва на 1 тис. населення	Донецьк а область	43	36	40
	Лугансь ка область	34	40	46
	Україна	46		
Частка зайнятого населення у мікропідприємстві, малому та середньому підприємстві, відсотків	Донецьк а область	75	78	81
	Лугансь ка область	90	90	90
	Україна	81		

Органічне зростання малого підприємництва, перетворення його на середнє та велике потребує додаткових заходів державної політики.

Основною метою створення інфраструктури підтримки підприємництва та бізнес-середовища (зокрема центрів підтримки бізнесу) має стати надання інформації, навчання основ підприємництва, юридична підтримка та консультування щодо державних програм підтримки, допомога в отриманні кредитних, в тому числі міжнародних, грантових та інвестиційних ресурсів, допомога в участі у публічних закупівлях та приватизації, в експорті, створення постійно діючої платформи взаємодії місцевої влади із підприємцями тощо.

Територіальний принцип

Захід здійснюється в громадах, територія яких прилягає до лінії розмежування, та у містах, у яких здійснюється трансформація вугільної галузі. Положення Стратегії також можуть реалізувати підприємства, розташовані на решті території, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Здійснення заходу дасть змогу покращити доступ мешканців регіону до інформації, активізувати підприємницьку діяльність малого бізнесу, прискорити введення нових виробничих потужностей чи розширення діючих та сприяти створенню нових суб'єктів підприємництва. Зростання та перетворення локального мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва у регіональних та національних лідерів сприятиме диверсифікації можливостей зайнятості в регіоні та появі нових виробничих кластерів і продуктів із потенційним успіхом.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення моделі інфраструктури підтримки бізнесу з урахуванням можливостей онлайн-платформи Дія.Бізнес	травень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки Мінцифри Мінрегіон
		державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою) державна установа

		“Юкрейнінвест” (за згодою) Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Сприяння створенню інфраструктури підприємництва з урахуванням розробленої моделі інфраструктури підтримки бізнесу	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінцифри органи місцевого самоврядування (за згодою)

Джерела фінансування: в рамках існуючих програм державного бюджету, місцевих бюджетів, обласних бюджетів, небюджетні кошти.

1.1.3. Захід — забезпечення доступу до програм фінансування, зокрема міжнародних.

Завдання заходу — забезпечення доступу до програм фінансування, що дасть змогу розширити інвестиційні можливості підприємств та покрити потребу в обіговому капіталі.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Співвідношення кредитів, наданих суб'єктам	Донецька	3	6	12

господарювання, до валового регіонального продукту, відсотків	область			
	Луганська область	2	4	8
	Україна	18		
Кількість банків, що мають факторингові ліміти для учасників публічних закупівель	Донецька область		5	7
	Луганська область	0	5	7
	Україна	3		

Підприємства регіону, насамперед у зв'язку з безпековими ризиками, мають дуже обмежений доступ до кредитних ресурсів. Покращення доступу до кредитів передбачається здійснювати шляхом виконання загальнодержавних програм підтримки кредитування. Крім того, українські банки реалізуватимуть кредитні програми в регіоні з урахуванням запровадження системи страхування від військово-політичних ризиків.

У рамках Фонду розвитку підприємництва передбачається продовжити роботу програми FinancEast або запровадити аналогічну програму в рамках Фонду консорціумного фінансування для проектів із значними інвестиціями, за якими надавалася компенсація частини суми основного зобов'язання за наданими кредитами (до 50 відсотків) для підприємств Донецької і Луганської області. Фінансування надавалося ЄС через Кредитну установу для відбудови (KfW), яка діє на підставі повноважень від Уряду Федеративної Республіки Німеччина у рамках реалізації компонента 2.2 “Економічне відновлення та розвиток мікро-, малого та середнього підприємництва. Доступ до фінансування мікро-, малого та середнього підприємництва” Угоди “Підтримка Європейського Союзу для Сходу України” між Урядом України та Європейським Союзом від 8 грудня 2017 року.

Додаткові програми компенсації тіла кредиту або відсоткової ставки для інших проектів можуть бути створені на місцевому рівні, для чого передбачається розробити пакет документації. Відповідні програми реалізуються у м. Маріуполі, Тернополі, Києві. Для громад, територія яких прилягає до лінії розмежування, та міст, у яких здійснюється трансформація вугільної галузі, витрати на компенсацію відсотків чи основного зобов'язання за наданими кредитами можуть бути компенсовані за рахунок Фонду консорціумного фінансування чи державного бюджету.

Надання мікрогрантів на створення бізнесу (у негрошовій формі) для юридичних та фізичних осіб після відповідного навчання в Центрі підтримки підприємництва чи на інших обраних курсах підприємництва та після представлення бізнес-плану. Додатково передбачається залучати проекти технічної допомоги, що надають грантову допомогу бізнесу (Агентство США з міжнародного розвитку (United States Agency for International Development), Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй та інші). Підтримка через мікрогранти має бути спрямована на вразливі групи населення та громади, територія яких прилягає до лінії розмежування, монофункціональні міста, жіноче підприємництво, соціальне підприємництво, на залучення учасників бойових дій до підприємницької діяльності тощо.

Передбачається здійснювати:

- 1) залучення інвестицій у малі підприємства регіону шляхом виділення спеціальної щорічної регіональної програми у державних розвиткових агенціях, зокрема Фонді розвитку інновацій;
- 2) залучення установ, які орієнтовані на підтримку окремих галузей, зокрема Українського культурного фонду;
- 3) створення факторингової платформи та розвитку факторингу. Факторинг дає змогу зафіксувати строк перенесення платежів під час закупівель. Надання кредитних лімітів місцевим державним підприємствам, що є замовниками у публічних закупівлях, банками, які провадять активну діяльність у регіоні, може підвищити доступність цього інструменту для малого і середнього бізнесу;
- 4) підтримку створення регіональних кредитних спілок, які створюються асоціаціями підприємців, або окремими підприємствами.

Територіальний принцип

Захід здійснюється в громадах, територія яких прилягає до лінії розмежування, та у містах, у яких здійснюється трансформація вугільної галузі. Положення Стратегії також можуть реалізувати підприємства, розташовані на решті території, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Кращий доступ до кредитних ресурсів сприятиме розширенню інвестиційних можливостей та спрощенню операційної діяльності підприємств регіону. Розширення програм кредитування мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва (за умови зниження безпекових ризиків у результаті запровадження страхування) до

обсягу кредитного портфеля на рівні 5 відсотків та 10 відсотків валового регіонального продукту у Луганській та Донецькій областях відповідно може призвести до приросту капітальних інвестицій на 2—4 відсоткових пункти відносно валового регіонального продукту.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Ініціювання переговорів з ЄС та іншими партнерами з розвитку та поновлення фінансування мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва в рамках програми FinancEast	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки МЗС
Ініціювання переговорів з Європейським інвестиційним банком та іншими міжнародними фінансовими організаціями щодо нових програм фінансування	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки МЗС
Розроблення та затвердження програми розвитку факторингу, адаптованої до потреб регіону	березень 2022 р.	Національний банк (за згодою) Мінекономіки
Розроблення та затвердження Положення про порядок компенсації основного зобов'язання за наданими кредитами або відсоткової ставки (на місцевому рівні)	березень 2022 р.	Мінреінтеграції Національний банк (за згодою)
Забезпечення цільового фінансування підтримки розвитку малих підприємств регіону шляхом створення спеціальної щорічної регіональної програми Українського фонду стартапів	грудень 2021 р.	Мінфін Мінреінтеграції

Сприяння наданню суб'єктам малого підприємництва грантів на реалізацію проектів	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Розроблення і затвердження Програми підтримки створення регіональних кредитних спілок	червень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Національний банк (за згодою)

Джерела фінансування: державний бюджет, Фонд консорціумного фінансування, місцеві бюджети, обласні бюджети, позабюджетні кошти.

1.1.4. Захід — адаптація програми державної підтримки інвестиційних проектів із значними інвестиціями до умов регіону.

Завдання заходу — стимулювання реалізації проектів із значним обсягом інвестицій.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість створених служб інвестора для сприяння залученню	Донецька та Луганськ		1	

інвестицій у регіон	а області			
---------------------	-----------	--	--	--

Передбачається внесення змін до Закону України “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні” з урахуванням умов розвитку регіону, зокрема щодо зниження вимог до інвестиційних проектів, для реалізації яких може надаватися державна підтримка, до 5 млн. євро інвестицій та створення не менше 20 нових робочих місць.

Створення системи підтримки бізнесу в Донецькій та Луганській областях здійснюватиметься шляхом створення центрів регіональної компетенції в основних державних структурах, діяльність яких спрямована на підтримку бізнесу (Рада бізнес-омбудсмена, державна установа “Юкрейнінвест”, державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту”, державна організація “Агенція з питань державно-приватного партнерства”). У межах реалізації заходу можливо створення обласних (регіональних) центрів у вигляді об’єднаних представництв зазначених організацій або їх окремих підрозділів у складі центральних офісів структур, що відповідатимуть за захист інтересів Донецької та Луганської областей. За рахунок Фонду консорціумного фінансування можливо створення для інвестицій обсягом від 100 тис. євро спеціальної служби інвестора, яка забезпечуватиме супроводження інвестиційних проектів, з метою покращення взаємодії інвесторів в частині отримання адміністративних послуг.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація заходу є одним з елементів покращення бізнес-клімату та стимулювання інвестиційного попиту. Впровадження додаткової державної послуги, яка сприятиме інвестиційній діяльності на території регіону, разом з іншими заходами, які зменшують перешкоди для ведення бізнесу, матиме позитивний вплив на темпи залучення приватних інвестицій у регіон, збільшення зайнятості та приросту валового регіонального продукту. Такий інструмент регіональної інвестиційної політики може активно використовуватися для облаштування індустріальних (промислових) парків та залучення до них інвесторів органами місцевого самоврядування. У разі реалізації запропонованих змін до Закону України “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні”

обсяг підтримки може становити до 30 відсотків обсягу фінансування інвестиційного проекту (максимальні витрати на залучення 5 млн. євро інвестицій становитимуть 1,5 млн. євро). Сукупні витрати на реалізацію ініціативи та джерела фінансування залежатимуть від кількості проектів та обсягів залучених інвестицій. У разі реалізації 10 значних інвестиційних проектів протягом п'яти років за умови зниження військово-політичних ризиків приріст капітальних інвестицій може становити 1,7 відсотка загального обсягу капіталовкладень у двох областях регіону (в цінах 2019 року).

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення і внесення Кабінетові Міністрів України законопроекту “Про внесення змін до Закону України “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні”, який буде передбачати адаптовані до регіону вимоги щодо державної підтримки інвестиційних проектів	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки
Сприяння створенню в Раді бізнес-омбудсмена структурного підрозділу, відповідального за підтримку розвитку бізнесу в Донецькій та Луганській областях	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Рада бізнес-омбудсмена (за згодою)
Утворення регіонального підрозділу державної установи “Юкрейнінвест”	грудень 2021 р.	державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) Мінреінтеграції
Утворення регіонального підрозділу державної установи	грудень 2021 р.	державна установа “Офіс з розвитку

“Офіс з розвитку підприємництва та експорту”		підприємництва та експорту” (за згодою) Мінреінтеграції
Утворення регіонального підрозділу державної організації “Агенція з питань державно-приватного партнерства”	грудень 2021 р.	державна організація “Агенція з питань державно-приватного партнерства” (за згодою) Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

1.1.5. Захід — прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого підключення.

Завдання заходу — спрощення підключення до інженерних мереж та зниження його вартості з метою усунення перешкод для інвестування.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Тривалість стандартного безпосереднього підключення до електромереж (днів)	Донецька область	59	45	30
	Луганська область	61	45	30
	Україна	55		
Тривалість виділення земельних ділянок для електромереж (днів)	Донецька область	104	60	<45
	Луганська область	85	60	<45
	Україна	93		

Ключовим фактором спрощення процесу є швидке та своєчасне вирішення питання виділення земель для приєднання до інженерних мереж. Крім того, комплексне вирішення питання може бути забезпечено шляхом здійснення таких заходів:

- 1) визначення питань виділення земельних ділянок для потреб розподілення електричної енергії такими, що повинні розглядатися в максимально швидкий спосіб та за спрощеною процедурою;
- 2) створення карт інженерних мереж;
- 3) запровадження збору інформації щодо можливості приєднання до інженерних мереж, а також вартості та тривалості такого приєднання;
- 4) визначення можливості запровадження для проектів із значним обсягом інвестицій безоплатного приєднання до електричних мереж чи часткової компенсації витрат на таке приєднання;
- 5) визначення можливості спрямування частини місцевих бюджетів розвитку на часткову компенсацію або безоплатне приєднання до електричних мереж малих та середніх підприємств, створених у шахтарських громадах;
- 6) створення або облаштування індустріальних (промислових) парків за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку або інших бюджетних програм;
- 7) стандартизація процедур приєднання до інших мереж (газопостачання, водопостачання та водовідведення).

Територіальний принцип

Захід реалізується на території індустріальних (промислових) парків, громад, прилеглих до лінії розмежування, та громад, задіяних у трансформації вугільної галузі, а також на решті території, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Разом з іншими заходами, спрямованими на поліпшення бізнес-клімату в регіоні, підключення до електричних мереж та вирішення інших питань з облаштування бізнес-майданчиків сприятиме залученню інвестицій у регіон. Успішна реалізація цієї ініціативи дасть змогу скоротити строки підключення до електричних мереж із 50—60 днів до 30 днів та тривалість виділення ділянок із 80—100 днів до 30 днів. Таким чином, зменшиться обсяг витрат, пов'язаних із створенням нового бізнесу чи розширенням діючого.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення пропозицій до програми, спрямованої на прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого підключення; ініціювання розроблення відповідних законопроектів	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Міненерго Мінрегіон НКРЕКП
Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо внесення змін до законодавства, спрямованих на прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого підключення	квітень 2022 р.	Міненерго Мінрегіон Мінреінтеграції НКРЕКП

1.1.6.Захід — дерегуляція та оптимізація інспекційної діяльності.

Завдання заходу — спростити ведення бізнесу та знизити ризик корупційних правопорушень під час інспекційних перевірок.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІ ЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість впроваджених інструментів щодо заміни частини заходів контролю/нагляду страхуванням відповідальності суб'єктів господарювання	Донецька та Луганська області		1	

В Україні понад 80 сфер, де здійснюються заходи нагляду (контролю), кожна з них має свою специфіку. Захід спрямовуватиметься на визначення можливості скасування, переведення на страхування та незалежний консалтинг або зміни формату перевірок.

Пропонується використати такі підходи:

- 1) скасування планових перевірок інспекціями для підприємств (передусім новостворених) із малим і середнім рівнем ризику в перші три роки після створення;
- 2) запровадження дерегуляції бізнесу шляхом страхування цивільної відповідальності як альтернативи системи контролю з боку державних органів;
- 3) створення умов для здійснення незалежного консалтингу та приватного страхування ризиків, пов'язаних із професійними захворюваннями, травмами на виробництві, крім категорій робіт із важкими та шкідливими умовами праці.

Передбачається сприяти внесенню змін до Земельного кодексу України та Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” з метою мінімізації корупційних ризиків шляхом зменшення тривалості процедур та уникнення зайвого адміністративного впливу під час проведення процедур землевідведення.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Зниження регуляторного тиску на бізнес та пожвавлення ділової активності за умови збереження параметрів безпеки для населення та працівників позитивно вплине на легкість ведення бізнесу та економічне зростання регіону. При цьому бюджетні витрати зберігатимуться в рамках бюджету органів державного нагляду (контролю).

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо заміни частини	грудень 2021 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції

дозвільно-погоджувальних процедур страхуванням відповідальності суб'єктів господарювання		
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до Земельного кодексу та Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” щодо зміни процедури землевідведення	травень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції

1.1.7. Захід — формування позитивного іміджу Донецької та Луганської областей.

Ключові завдання заходу — створення дієвих інструментів для комунікації з потенційними інвесторами, громадськістю та іншими сторонами, заінтересованими в економічній інтеграції, з метою створення позитивного іміджу регіону.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість розроблених маркетингових інструментів (бренд та маркетингова стратегія)	Донецька область		2	
	Луганська область		2	
Кількість міжнародних виставкових заходів, у яких беруть участь представники підприємницьких кіл, одиниць на рік	Донецька область		≥ 4	
	Луганська область		≥ 4	

Кількість проведених у містах регіону зустрічей для представників іноземних дипломатичних представництв	Донецька та Луганська області		≥ 1	
Кількість створених та функціонуючих інвестиційних порталів	Донецька область		1	
	Луганська область		1	

Одна з основних проблем Донецької та Луганської областей — первинна репутація (імідж) та низька впізнаваність регіонів у частині економічного потенціалу та стабільності для потенціальних інвесторів. В областях не розроблено маркетингову стратегію та не створено імідж із необхідними ціннісними характеристиками. Для такого розроблення необхідно провести комплексні галузеві дослідження, що дадуть змогу визначити шляхи ефективної адаптованої диверсифікації економіки регіону та її маркетингової і репутаційної складових. Одним із завдань є створення дієвих інструментів для комунікації з потенційними інвесторами, громадськістю та іншими сторонами, заінтересованими в економічній інтеграції.

Такими інструментами, зокрема, повинні стати:

- 1) розроблення бренду та маркетингової стратегії Донецької та Луганської областей з метою популяризації в Україні та світі, забезпечення впізнаваності регіону, просування його позитивного іміджу, формування іміджу мирних областей, привабливості регіону для жителів, кваліфікованих кадрів та туристів;
- 2) проведення регіональних галузевих досліджень, які сприятимуть визначенню шляхів ефективної та соціально-адаптованої диверсифікації економіки регіону, переходу від моно- до мультигалузевої економіки;
- 3) участь представників підприємницьких кіл Донецької та Луганської областей у міжнародних виставкових заходах з метою поширення інформації про інвестиційний потенціал регіону;

- 4) проведення ряду зустрічей у містах регіону для представників іноземних дипломатичних представництв, підприємців, потенційних інвесторів, представників засобів масової інформації з метою поширення знань про економічний та інвестиційний потенціал Донецької і Луганської областей;
- 5) створення інвестиційних порталів Донецької та Луганської областей та розміщення на них презентаційних матеріалів про потенціал регіону для налагодження партнерських відносин і залучення інвестицій.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Збільшення впізнаваності регіону та зміна його сприйняття за чітко встановленими репутаційними характеристиками позитивно вплине на економічне зростання регіону, а затверджена Стратегія забезпечить системний підхід для стабільного підвищення зазначених у ній показників.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення бренду та маркетингової стратегії Донецької області з метою популяризації області в Україні та світі, забезпечення впізнаваності області, просування її позитивного іміджу, формування іміджу мирної області, привабливості регіону для жителів, кваліфікованих кадрів та гостей	2021—2022 роки	Донецька облдержадміністрація Мінреінтеграції

Розроблення бренду та маркетингової стратегії Луганської області з метою популяризації області в Україні та світі, забезпечення впізнаваності області, просування її позитивного іміджу, формування іміджу мирної області, привабливості регіону для жителів, кваліфікованих кадрів та гостей	2021—2022 роки	Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
Проведення регіональних галузевих досліджень, які сприятимуть визначенню шляхів ефективної та соціально адаптованої диверсифікації економіки регіону, переходу від моно- до мультигалузевої економіки	грудень 2023 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінрегіон Національний інститут стратегічних досліджень (за згодою)
Забезпечення участі представників підприємницьких кіл Донецької та Луганської областей у міжнародних виставкових заходах з метою поширення інформації про інвестиційний потенціал регіону	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)

Проведення ряду зустрічей у містах регіону для представників іноземних дипломатичних представництв, підприємців, потенційних інвесторів, представників засобів масової інформації з метою поширення знань про економічний та інвестиційний потенціал Донецької і Луганської областей	грудень 2022 р.	МЗС Мінреінтеграції державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Створення окремих інвестиційних порталів Донецької та Луганської областей та розміщення на них презентаційних матеріалів про потенціал регіону для налагодження партнерських відносин і залучення інвестицій	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Джерела фінансування: Фонд консорціумного фінансування, державний бюджет, бюджети органів місцевого самоврядування, залучені кошти партнерів з розвитку.

1.2. Ініціатива — фінансування та податкове стимулювання.

1.2.1. Захід — створення Фонду консорціумного фінансування.

Завдання заходу — створення єдиного фонду для забезпечення функціонування системи страхування військово-політичних ризиків та інвестування в проекти розбудови інфраструктури Донецької та Луганської областей, що допоможе залучити іноземних партнерів з розвитку та забезпечити централізованість і ефективність розподілу коштів.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА,	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1	ПРОМІЖНИЙ (ДО	ЦІЛЬОВИЙ (ДО
-------------------------	--------	---------------	---------------	--------------

ОДИНИЦЯ ВИМІРУ		СІЧНЯ 2021 Р.)	2025 РОКУ)	2030 РОКУ)
Кількість створених та функціонуючих інструментів для забезпечення інвестування	Донецька та Луганська області		1	
Обсяг залучених коштів до фонду консорціумного фінансування (млрд. євро)	Донецька та Луганська області		3	

Фонд консорціумного фінансування можливо створити з використанням досвіду створення The Eastern Europe Energy Efficiency and Environmental Partnership (E5P). Фінансування проектів за цим партнерством проводиться за рахунок трастового фонду Eastern Partnership Technical Assistance Trust Fund (EPTATF), що утворений та управляється Європейським інвестиційним банком (EIB). Модель трастового фонду під управлінням великої міжнародної організації є виправданою, оскільки це підвищує довіру партнерів з розвитку, дає змогу залучити значний обсяг коштів на фінансування великих інфраструктурних проектів та запровадити нові фінансові інструменти (страхування).

Передбачається, що в такому фонді може бути два напрями залучення фінансування: донорський та кредитний. Кошти грантових проектів використовуватимуться на соціальні ініціативи (медична, освітня галузь, доступ до питної води, будівництво доріг, освітлення та безпека в містах тощо) та такі ініціативи, які матимуть великий вплив, але не можуть бути профінансовані суб'єктами господарювання у зв'язку із значною їх вартістю (наприклад, системи зрошення). Кошти кредитного напрямку використовуватимуться на поліпшення доступу до фінансування в регіоні та великі інфраструктурні проекти, що забезпечать зростання валового регіонального продукту та надходжень до бюджетів.

Модель нового Фонду консорціумного фінансування спрямовуватиметься на страхування військово-політичних ризиків. Вона повинна включати внески з Державного бюджету України. Загальний розмір фонду буде залежати від величини внеску України із державного бюджету, що має бути не менше 5 відсотків загального обсягу всіх надходжень фонду (сума, достатня для покриття на першому етапі

адміністративних витрат та відсоткових платежів). Розмір внеску визначатиметься у розмірі не більше ніж 25 відсотків обсягу надходжень від податку на доходи фізичних осіб за минулий бюджетний рік, що сплачується на території обох областей разом. Станом на 2020 рік у Донецькій та Луганській областях сплачено 16,7 млрд. гривень (499 млн. євро) податку на доходи фізичних осіб.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація цього заходу сприятиме захисту інвестицій на території Донецької та Луганської областей, а також залученню додаткових інвестицій на суму орієнтовно 35 млрд. гривень.

Найменування завдання	Строк виконання	Відповідальні за виконання
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо запровадження спеціального режиму господарської діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях”, що передбачає створення Фонду консорціумного фінансування та закріплення державного співфінансування	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції
Формування узгодженого переліку міжнародних учасників Фонду консорціумного фінансування	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін
Укладення угоди про створення Фонду консорціумного фінансування	травень 2022 р.	Мінреінтеграції
Ратифікація угоди про створення Фонду консорціумного	вересень 2022	Мінреінтеграції

фінансування	р.	
Започаткування діяльності Фонду консорціумного фінансування	березень 2023 р.	Мінреінтеграції

Джерело фінансування — Державний бюджет України.

1.2.2. Захід — збільшення фінансування бюджетів громад вздовж лінії розмежування.

Завдання заходу — підвищення власних доходів місцевих бюджетів (покращення їх фіскальної спроможності).

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖН ИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВ ИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Обсяг податку на доходи фізичних осіб на одного жителя, гривень	Донецька область	3 132	4 221	7 079
	Луганська область	2 052	2 812	4 716
	Україна	3 120		

Для стимулювання підприємницької діяльності та зайнятості на особливо вразливих територіях вздовж лінії розмежування буде створено необхідні умови для мотивації місцевих територіальних громад. З цією метою передбачається введення спеціальної дотації з державного бюджету для місцевих бюджетів у розмірі податку на доходи фізичних осіб, який надійшов до державного бюджету від перерозподілу податку на доходи фізичних осіб, сплаченого в територіальних громадах вздовж лінії розмежування в минулому році, помноженого на індекс зростання мінімальної заробітної плати. При цьому 80 відсотків обсягу такої дотації спрямовуватиметься в бюджети громад, а 20 відсотків такої дотації — в обласний бюджет. Водночас така дотація не повинна братися до уваги під час розрахунку горизонтального вирівнювання.

На території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, утворено 72 територіальні громади, з них 15 розташовані на лінії розмежування хоча б частково (п'ять — в Луганській області та десять — в Донецькій). Майже

всі громади, що розташовані на лінії розмежування, зараз є дотаційними (надходження податку на доходи фізичних осіб на одну людину становить менше 90 відсотків середнього рівня в Україні, громади отримують базову дотацію з державного бюджету в рамках горизонтального вирівнювання). Дві громади в Донецькій області (Вугледарська та Авдіївська) та одна громада в Луганській (Попаснянська) у 2021 році не будуть отримувати базову дотацію, оскільки мають доходи від податку на доходи фізичних осіб на середньому рівні в Україні.

Передбачається врегулювання на законодавчому рівні питання зарахування податку на доходи фізичних осіб за фактичним місцем провадження діяльності юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів, виробничих структурних та функціональних структурних підрозділів, а також особливостей виробничої діяльності гірничих підприємств з видобування корисних копалин.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях поблизу лінії розмежування — у п'яти територіальних громадах в Луганській та десяти територіальних громадах в Донецькій області.

Оцінка економічного впливу

Місцеві бюджети матимуть більше власних доходів, що мотивуватиме їх до стимулювання та підтримки господарської діяльності в регіоні, що сприятиме створенню нових робочих місць.

Більшість проаналізованих досліджень, які відзначають позитивний ефект економічного розвитку регіону, свідчать про такий зв'язок: менше 0,1 відсоткового пункту росту валового регіонального продукту при зростанні фіскальної незалежності на 10 відсотків.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України”, що передбачає можливість перерозподілу частки податкових надходжень між	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін

державним та місцевими бюджетами на територіях Донецької та Луганської областей		
---	--	--

1.2.3. Захід — введення прискореної амортизації як податкового стимулювання інвестицій.

Завдання заходу — стимулювання нових інвестицій в результаті зменшення витрат підприємства в перші роки після його створення.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Реальний річний приріст капітальних інвестицій, відсотків	Донецька область	25	28	28
	Луганська область	12	16	16
	Україна	16		

Передбачається внести зміни до Податкового кодексу України щодо розрахунку амортизаційних нарахувань, дозволивши відносити значно більшу частину вартості основних засобів на амортизаційні витрати у перші два — три роки після створення підприємства.

Податковим кодексом України передбачено, що амортизація визначається прямолінійним методом нарахування, при цьому в Податковому кодексі України визначено мінімальний строк корисного використання основних засобів, протягом якого розподіляється їх вартість.

Під час визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств протягом строку дії спеціального режиму господарської діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях платники податку на прибуток, які є керуючими компаніями, учасниками індустріальних парків у Донецькій і Луганській областях, або ті, що мають місцезнаходження на території окремих територіальних

громад Донецької області (Світлодарська, Торецька, Авдіївська, Мар'їнська, Вугледарська, Волноваська міські територіальні громади, Очеретинська, Ольгинська, Мирненська, Сартанська селищні територіальні громада) та Луганської області (Щастинська, Гірська, Попаснянська міські територіальні громади, Станично-Луганська селищна територіальна громада та Нижньотеплівська сільська територіальна громада) матимуть право під час розрахунку амортизації основних засобів використовувати мінімально допустимі строки амортизації.

Пропоновані мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів (крім випадку застосування виробничого методу нарахування амортизації):

ГРУПА	МІНІМАЛЬНО ДОПУСТИМИЙ СТРОК КОРИСНОГО ВИКОРИСТАННЯ, РОКІВ
Група 2 — капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	8
Група 3:	
будівлі	10
споруди	8
передавальні пристрої	3
Група 4 — машини та обладнання	2
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 гривень	2

Група 5 — транспортні засоби	2
Група 6 — інструменти, прилади, інвентар, меблі	2
Група 7 — тварини	3
Група 8 — багаторічні насадження	5
Група 9 — інші основні засоби	3
Група 12 — тимчасові (нетитульні) споруди	3
Група 14 — інвентарна тара	3
Група 15 — предмети прокату	3
Група 16 — довгострокові біологічні активи	4

Основні засоби мають бути введені в експлуатацію платником податків в межах одного з податкових (звітних) періодів протягом строку дії спеціального режиму господарської діяльності на територіях пріоритетного розвитку та не були у використанні або щодо об'єкта основних засобів платник податку після запровадження спеціального режиму господарської діяльності на територіях пріоритетного розвитку здійснив витрати, пов'язані із поліпшенням такого об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція) в сумі, що перевищує 50 відсотків балансової вартості відповідного об'єкта на початок звітного податкового року.

При цьому такі основні засоби повинні використовуватися у власній господарській діяльності виключно в межах індустріального парку або виключно в межах території громад на лінії розмежування та не можуть бути відчужені у будь-який спосіб або надані в користування іншим особам до закінчення періоду нарахування амортизації, крім випадків примусового відчуження чи іншого припинення права власності на такі основні засоби поза волею їх власника.

Положення пункту 138.3 статті 138 Податкового кодексу України не застосовуються в частині нарахування амортизації відповідно до встановлених мінімально допустимих строків амортизації основних засобів та методів її нарахування.

Цей підхід не поширюється на платників податку, які провадять діяльність з виробництва та торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодовим та зерновим дистилятом, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах.

Економія може досягати 7,5 відсотка інвестицій залежно від групи основних засобів (середнє значення становить 5,4 відсотка). Слід зауважити, що економія припиниться після закінчення строку повної амортизації, після чого підприємство сплачуватиме податок на прибуток у повному обсязі. Це може створити додатковий позитивний ефект в частині стимулювання реінвестування отриманого прибутку в подальший розвиток підприємства.

Територіальний принцип

Захід планується реалізувати як пілотний проект виключно для індустріальних (промислових) парків та територіальних громад вздовж лінії розмежування. Якщо зміни засвідчать позитивні результати, ініціативу планується поширити на решту підприємств, розташованих на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Маючи можливість прискореної амортизації, підприємство сплачує менше податку на прибуток в перші роки після створення (у разі придбання основних засобів) та може залучити/профінансувати більше капітальних інвестицій.

Якщо зекономлені кошти на виплату податку на виведений капітал зможуть принести хоча б 3 відсотки додаткового реального зростання капітальних інвестицій, то додатковий реальний валовий регіональний продукт становитиме близько 0,42 відсотка на рік для Донецької області та 0,27 відсотка для Луганської області. Імовірно, прямого впливу на залучення робочої сили існуючі підприємства не відчують, оскільки вони будуть переважно використовувати зекономлені кошти на оновлення необоротних активів. Вплив може бути опосередкованим.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України” щодо встановлення особливих умов оподаткування з одночасним	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції

забезпеченням принципу збалансованості бюджету, зокрема можливості спрямування частини прибутку підприємств на реінвестування у власний капітал		
---	--	--

1.2.4. Захід — стимулювання територіальних громад Донецької та Луганської областей до запровадження та збільшення бюджетів участі.

Завдання заходу — активізувати участь територіальних громад у розпорядженні коштами місцевих бюджетів шляхом стимулювання збільшення суми та кількості бюджетів участі.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ НА (1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка громад, що мають бюджет участі, відсотків	Донецька область	17	60	90
	Луганська область	8	60	90
	Україна			

В Україні відсутнє централізоване управління чи унормування громадських бюджетів у частині їх величини. Місцеві органи самоврядування самостійно вирішують, яку частку видатків місцевого бюджету формувати за рішенням місцевих жителів через голосування на веб-сайтах таких бюджетів участі. Населення розпоряджається через такі бюджети близько 0,1—1 відсотка коштів місцевого бюджету (обсяг бюджету участі залежить від спроможності бюджету територіальної громади). Пропонується створити законодавчі передумови запровадження механізмів заохочення до поширення бюджетів участі в Донецькій та Луганській областях та передбачити систему додаткового (консолідованого) їх фінансування за рахунок державного бюджету або Фонду консорціумного фінансування. Крім того, передбачається запровадити періодичні публікації звітів про виконання проектів бюджетів участі, які були б доступні для всієї територіальної громади та дали б змогу слідкувати за правомірністю використання бюджетних коштів та станом реалізації проектів, формували б інститут репутації їх виконавців.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Дослідження свідчать, що прямого ефекту на економічне зростання в регіоні від бюджетів участі немає. Вплив може бути опосередкованим в результаті інвестування в проекти у сфері благоустрою, охорони здоров'я, освіти, культури публічного простору та інші. Такі інвестиції можуть збільшити задоволення територіальної громади життям в обраному регіоні та в цілому сприяти розвитку територій. Позитивний ефект від бюджетів участі можна оцінити на рівні до 0,2 відсотка додаткового зростання валового регіонального продукту щороку, зважаючи на невелику частку таких бюджетів у загальних видатках місцевих бюджетів. Запровадження таких бюджетів не потребує додаткових витрат, а передбачає перерозподіл частини видатків. Навчання з адміністрування можуть проводити уже існуючі організації в Україні за підтримки міжнародних партнерів з розвитку.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” стосовно встановлення правових норм щодо можливості перерозподілу частки податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами на територіях Донецької та Луганської областей	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінрегіон Мінфін
Розроблення системи стимулювання запровадження бюджетів участі	червень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінрегіон Мінфін

Сприяння впровадженню уніфікованого програмного продукту для запровадження бюджетів участі	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінцифри Мінрегіон Мінфін
--	-----------------	--

2. Стратегічний напрям — розвиток реального сектору економіки, індустріалізація та інноваційний розвиток

Завдання — розвиток ланцюгів доданої вартості, міжнародної торгівлі, виробництва та експорту, сучасного сільського господарства та переробки сільськогосподарської продукції.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка товарів з високою доданою вартістю у реалізації переробної промисловості, відсотків	Донецька область	10	13	17
	Луганська область	15	17	20
	Україна	17	20	24
Індекс сільськогосподарської продукції, відсотків	Донецька область	95,4	103,5	103
	Луганська область	101,7	103,5	103
	Україна	101,7	102,5	102

2.1.Ініціатива — розвиток ланцюгів доданої вартості у промисловому виробництві

2.1.1. Захід — адаптування загальнодержавних та місцевих інструментів підтримки для створення та відновлення ланцюгів доданої вартості.

Завдання заходу — відновлення старих та створення нових ланцюгів доданої вартості для підвищення технологічності виробництва в регіоні.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка проміжної продукції в імпорті, відсотків	Донецька область	9	9	9
	Луганська область	29	21	13
	Україна	13		
Частка мінеральної продукції в експорті, відсотків	Донецька область	6	4	2
	Україна	11		
Частка товарів з високою доданою вартістю в експорті, відсотків	Донецька область	9	12	15
	Луганська область	30	32	36
	Україна	15		

Передбачається більш ефективно використовувати з урахуванням особливостей регіону загальнодержавну підтримку виробництва, яка допоможе створити інвестиційну привабливість, включаючи фінансове стимулювання для розвитку бізнесу, зокрема:

- 1) державну підтримку проектів із значними інвестиціями;
- 2) індустріальні (промислові) парки;

- 3) стимулювання експорту товарів українського походження за сприянням ПрАТ “Експортно-кредитне агентство”;
- 4) підтримку фінансування суб’єктів малого та середнього підприємництва за рахунок коштів Фонду розвитку підприємництва та Фонду розвитку інновацій.

Інструментами технічної підтримки є, зокрема:

- 1) допомога у залученні інвесторів (державна установа “Юкрейнінвест”);
- 2) допомога у зовнішньоекономічній діяльності (державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту”, Мінекономіки);
- 3) консультаційна підтримка (регіональний підрозділ Ради бізнес-омбудсмена).

Адаптувати інструменти слід з урахуванням пріоритетних секторів із потенціалом зростання доданої вартості та смарт-спеціалізації регіону, а також наявності сировинної бази, можливостей виробництва та логістики.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Здійснення заходу дасть змогу диверсифікувати економіку регіону та збільшити частку переробки сировини, яка видобувається в регіоні, на місцевому рівні. Таким чином, економіка регіону поступово переорієнтовуватиметься на виробництво товарів кінцевого споживання.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Визначення переліку загальнодержавних інструментів підтримки, які потребують адаптації на регіональному рівні	жовтень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки

Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях з одночасним припиненням дії Законів України “Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Луганській області” та “Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області”	жовтень 2021 р.	Мінреінтеграції
Затвердження програми підтримки регіональних стартапів у рамках діяльності Фонду розвитку інновацій	жовтень 2021 р.	Мінфін Мінреінтеграції

2.1.2. Захід — технічна підтримка зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання заходу — збільшення та диверсифікація експорту продукції регіону.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ ДО 2025 РОКУ	ЦІЛЬОВИЙ ДО 2030 РОКУ
Частка реалізованих товарів та послуг малого бізнесу в загальному обсязі експорту,	Донецька область	7	10	15
	Луганська область	15	15	15
	Україна	30		

відсотків				
Концентрація експорту товарів, індекс Герфіндаля-Гіршмана	Донецька область	0,57	0,5	0,2
	Луганська область	0,12	0,12	0,12
	Україна	0,21		

Комплекс технічних заходів з підтримки бізнесу у провадженні зовнішньоекономічної діяльності:

- 1) пріоритетна робота державної установи “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” з Донецькою та Луганською областями у сферах, в яких спеціалізується регіон, крім великих галузей (металургії, вирощування зернових та виробництва олії), — за всіма напрямками роботи зазначеного Офісу, але насамперед робота з пошуку партнерів;
- 2) пріоритизація регіональних ланцюгів доданої вартості під час підготовки умов нових чи перегляду міжнародних торговельних угод, зокрема під час переговорів про торгові квоти;
- 3) інформаційна, юридична та консультативна підтримка щодо виконання вимог технічного регулювання інших держав, зокрема, держав — членів ЄС, та роз’яснення переваг для українських виробників від нових торговельних угод (із Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії, Державою Ізраїль, Канадою тощо);
- 4) гранти та інша фінансова допомога в сертифікації, участі в міжнародних заходах тощо, зокрема через інструмент ваучерів центрів підтримки підприємництва;
- 5) популяризація страхових продуктів ПрАТ “Експортно-кредитної агенції” у програмах підтримки експортерів регіону. Необхідно розглянути можливість відкриття центрів навчання та сертифікації за стандартами ISO з метою стимулювання експорту.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Технічна підтримка експортерів дасть змогу збільшити експортну активність мікро-, малого та середнього підприємництва регіону та в

середньостроковій перспективі поступово наростити обсяги експорту, заміщуючи втрачені традиційні ринки та диверсифікувати його у галузевому та географічному розрізах.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Підтримка участі представників мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва в міжнародних ділових заходах з розвитку експортної торгівлі	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції Мінекономіки державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
Розгортання системи навчання та сертифікації за стандартами ISO та іншими стандартами, спрямованими на забезпечення експорту в держави — члени ЄС	грудень 2022 р.	Мінекономіки Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Підтримка на державному рівні участі представників мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва у торгових місіях за кордоном	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація МЗС Мінреінтеграції Мінекономіки державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
Сприяння виходу на зовнішні ринки промислових підприємств Донецької та Луганської	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська

області, діяльність яких спрямована на вироблення продукції з високою доданою вартістю, підприємств переробної галузі, що здійснюють обробку сировини, матеріалів, продуктів, отриманих у промисловості або вироблених у сільському господарстві, а також		облдержадміністрація Мінекономіки Мінреінтеграції державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
підприємств з виробництва обладнання для інших галузей господарства		
Навчання суб’єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва з питань оформлення сертифікатів, отримання дозвільних документів, пошуку партнерів для торгівлі на ринках Європи, Азії, Африки, Америки	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінекономіки державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)

Джерела фінансування — державний бюджет, Фонд консорціумного фінансування, приватні кошти підприємств.

2.1.3. Захід — розвиток індустріальних (промислових) парків.

Завдання заходу — стимулювання залучення нових інвестиційних проектів у регіон насамперед шляхом зниження первинних витрат для інвестора.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ ДО 2025 РОКУ	ЦІЛЬОВИЙ ДО 2030 РОКУ
Кількість резидентів в	Донецька область		30	120

індустріальних (промислових) парках, одиниць	Луганська область		10	40
	Україна	11		
Кількість капітальних інвестицій в індустріальних (промислових) парках, млрд. гривень	Донецька область		4,5	18
	Луганська область		1,5	6
Кількість робочих місць в індустріальних (промислових) парках, тис.	Донецька область		3,2	12,19
	Луганська область		0,85	3,85

З метою стимулювання залучення нових інвестиційних проектів передбачається:

- 1) лібералізувати регулювання індустріальних (промислових) парків, спростивши вимоги до керуючої компанії.
- 2) На цей час на керуючу компанію покладено всі функції (сплата оренди, пошук інвесторів тощо) та ризики. Необхідний баланс розподілу ризиків та обов'язків між керуючою компанією та ініціатором створення парку;
- 3) розвивати індустріальні (промислові) парки в регіоні:
- 4) розпочати/прискорити бюджетне фінансування розвитку інфраструктури ключових парків (зокрема через фінансування технічної підтримки партнерами з розвитку, подання проектів до Державного фонду регіонального розвитку для наявних індустріальних (промислових) парків або за рахунок коштів бюджетів різних рівнів та Фонду консорціумного фінансування);
- 5) вирішити наявні проблеми із землевідведенням (сприяти приватизації непрацюючих державних підприємств разом із земельними ділянками, дати змогу місцевим органам влади надавати керуючим компаніям парків принаймні тимчасові пільги з орендної плати тощо);

- 6) розширити перелік інфраструктури, яка буде створена на території наявних та нових парків за рахунок статутних джерел фінансування (зокрема додати захисні споруди цивільного захисту, системи оповіщення, енергогенеруючі підприємства, створені в межах індустріального (промислового) парку, та іншу інфраструктуру безпеки (у разі потреби в конкретній локації поблизу лінії розмежування), телекомунікації тощо);
- 7) надавати резидентам індустріальних (промислових) парків інформаційну та консультаційну підтримку щодо експорту та сертифікації продукції, пошуку іноземних інвесторів тощо;
- 8) запровадити цільове бюджетне фінансування чи залучити партнерів з розвитку до фінансування окремих видів витрат (навчання персоналу, сертифікація продукції для експорту тощо);
- 9) розпочати створення нових індустріальних (промислових) парків у сферах, які не охоплені діяльністю наявних чи запланованих до створення індустріальних (промислових) парків, або розширити сфери діяльності для існуючих. Сфери обирати, виходячи з таких критеріїв:
 - заміщення постачальників та покупців з Російської Федерації;
 - імпортозаміщення у галузях, перспективних з точки зору розвитку ланцюгів доданої вартості;
 - використання альтернативних джерел енергії;
 - створення еко-індустріальних та агро-індустріальних парків;
 - обирати майданчики для створення нових індустріальних (промислових) парків, виходячи з таких критеріїв:
 - існуючі майданчики з наявною інфраструктурою (зокрема непрацюючі державні підприємства);
 - вуглевидобувні підприємства, які будуть реструктуризовані чи вже включені до програми реструктуризації;
 - нові майданчики з простим доступом до транспортної та енергетичної інфраструктури для здешевлення логістики і постачання електричної енергії;
 - нові майданчики до яких безпосередньо примикають сільськогосподарські угіддя, які залучаються до ланцюгів переробної промисловості в індустріальних (промислових) парках, та вирощування енергетичних культур.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, у межах існуючих або нових індустріальних (промислових) парків.

Оцінка економічного впливу

Індустріальні (промислові) парки стимулюватимуть створення нових підприємств переробної промисловості, збільшення капітальних інвестицій та появу нових робочих місць. Заплановані витрати на розвиток вже зареєстрованих чотирьох індустріальних (промислових) парків становлять близько 146 млн. гривень (36,5 млн. гривень на один індустріальний (промисловий) парк), з яких за рахунок державного, обласних та міських бюджетів — близько 70 млн. гривень, або майже половина загальної суми. Причому на державний бюджет припадає найбільша частина цієї суми — 48,5 млн. гривень. Фінансування подібних проектів передбачено Державним фондом регіонального розвитку. На цей час фінансування індустріальних (промислових) парків у регіоні становить близько 4 млн. гривень, тобто тільки з бюджетів різних рівнів потрібно ще 66 млн. гривень.

Якщо припустити, що до 2030 року кількість резидентів індустріальних (промислових) парків Донецької та Луганської областей у сукупності досягне 140 інвесторів та за умов залучення в середньому 150 млн. гривень інвестицій одним резидентом індустріального (промислового) парку, то додатковий приріст валового регіонального продукту Донецької та Луганської областей за інших рівних умов може скласти близько 0,2—0,5 відсоткових пункта до 2030 року, а зайнятість у промисловості — зрости на 1,5—2 відсотки порівняно з 2020 роком. Таке розширення діяльності індустріальних (промислових) парків до 2030 року може спричинити зростання зайнятості у промисловості на 6—6,5 відсотка порівняно з рівнем 2020 року.

Таблиця 1. Фінансування розвитку наявних індустріальних (промислових) парків

ПАРК, ДАТА СТВОРЕННЯ	ПЛОЩ А, ГЕКТА РІВ	СТРОК , РОКИ	ФІНАНСУВАННЯ, МЛН. ГРИВЕНЬ				
			Загальн а сума	Бюджети			Керуюча компанія
				держ авни й	обла сні	міські	
Лиманський,	27,55	40	13,22	3,96	3,96	1,34	3,96

30 червня 2017 р.							
Техносіті, 22 лютого 2018 р.	34,02	49	14,3	13		1,3	
АзовАкваІнвест, 7 лютого 2019 р.	15,65	30	42,91	37,67		5,24	
Східний регіон, 12 листопада 2020 р.	15,4	30	69,2	6,9		11	51,3

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про індустріальні парки”	квітень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливих умов оподаткування	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки Мінфін
митом для провадження інвестиційно-інноваційної діяльності на територіях Донецької та Луганської областей		
Створення нових виробництв переробної промисловості на	2022—2025 роки	Донецька облдержадміністрація

території облаштованих індустріальних (промислових) парків		Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
--	--	--

2.2. Ініціатива — розвиток сучасного сільського господарства.

2.2.1. Захід — відновлення та розбудова системи зрошення та меліоративних каналів.

Завдання заходу — підвищити родючість ґрунтів та продуктивність сільського господарства через забезпечення достатнього рівня зрошення.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Площа зрошуваних земель, гектарів	Донецька область	5 000	60 000	120 000
	Луганська область	0,4	25 000	50 000
	Україна	550 000		

Відновлення водогосподарської та меліоративної інфраструктури на території Донецької та Луганської областей (за винятком визначених Міноборони територій, потрібних для військових цілей, або територій із підвищеною небезпекою) передбачає такі кроки:

- 1) створення агрохімічних паспортів ґрунтів;
- 2) інвентаризація інженерної інфраструктури зрошення та меліорації, визначення ефективності її використання за цільовим призначенням, формування переліку пріоритетних ділянок відновлення відповідних систем;
- 3) хімічний аналіз шахтних вод регіону на предмет можливості їх використання для зрошення сільськогосподарських угідь, аналіз економічної доцільності такого використання;

4) створення Фонду консорціумного фінансування за участю міжнародних партнерів з розвитку;

5) розроблення проекту співпраці в рамках державно-приватного партнерства (концесії);

6) врахування в програмах підтримки агропромислового комплексу потреби у виділенні коштів на фінансування меліоративних каналів.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Відновлення іригаційних систем на зрошуваних землях регіону та застосування сучасних агротехнологій дасть змогу сільгоспвиробникам отримувати більш ніж удвічі вищу урожайність зернових та технічних культур. За даними Держводагентства, площа зрошуваних земель у Донецькій та Луганській областях становить 122 тис. гектарів та 54 тис. гектарів, але фактично у 2019 році зрошувалося лише 5 тис. гектарів у Донецькій області (угіддя Луганської області не зрошувалися взагалі).

Модернізація споруд та відновлення каналів водопостачання на 50 відсотків зрошуваних земель дасть змогу щороку отримувати на 6 відсотків та 3,6 відсотка більше валового збору сільськогосподарських культур у Донецькій та Луганській областях за рахунок вищої врожайності на поливних землях. Модернізація іригаційних систем може забезпечити середньорічне зростання валового регіонального продукту обох областей на 2—2,6 відсоткових пункта, а також сприяти зростанню експортного потенціалу регіону.

Витрати на модернізацію інженерної інфраструктури зрошення на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, оцінюються на рівні від 215 млн. доларів США у разі відновлення іригаційної інфраструктури зрошуваних площ на 50 відсотків та до 430 млн. доларів США за умови відновлення зрошуваних площ на 100 відсотків. Проекти з відновлення та розвитку іригаційних систем є інвестиційно привабливими у зв'язку з коротким строком їх окупності, тому за умови зниження військово-політичних ризиків у регіоні можливе залучення фінансування приватних інвесторів. Також відновлення потенціалу зрошувальних та дренажних систем передбачено Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів

України від 14 серпня 2019 р. № 688 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 70, ст. 2473).

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту нормативно-правового акта щодо внесення змін до плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 р. № 1567, включення додаткового бюджетного фінансування для відновлення та модернізації міжгосподарської мережі державних зрошувальних систем на території Донецької та Луганської областей	грудень 2021 р.	Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Розроблення регіональних агрохімічних паспортів ґрунтів Донецької та Луганської областей	червень 2022 р.	Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
Проведення інвентаризації інженерної інфраструктури зрошення та дренажу	червень 2022 р.	Держрибагентство Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація

		ція Луганська облдержадміністра ція
Проведення аналізу економічної та екологічної доцільності використання шахтних вод для поливу сільськогосподарських угідь	червень 2022 р.	Міненерго Міндовкілля Мінекономіки Мінреінтеграції
Виконання робіт з реконструкції та будівництва меліоративних споруд	грудень 2030 р.	Держрибагентство

Джерела фінансування — державний бюджет, кошти приватних підприємств, міжнародна технічна допомога.

2.2.2. Захід — розмінування територій та вирішення питання із правовим статусом ділянок під фортифікаційними спорудами для військових цілей.

Завдання заходу — повернення площ, які зараз є мінно забрудненими, до сільськогосподарського обороту, вирішення питань щодо правового статусу та компенсацій за земельні ділянки під фортифікаційними спорудами, а також щодо податку на землю за такі ділянки.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВ ИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВ ИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка площі розмінованих сільськогосподарських угідь, де діяльність із розмінування є доцільною, у визначеній загальній площі сільськогосподарських земель, відсотків	Донецьк а область		50	80
	Луганськ а область		50	80

Для вирішення проблем, пов'язаних із мінним забрудненням, передбачається здійснення таких заходів:

- 1) обстеження сільськогосподарських угідь Донецької та Луганської областей, що були виведені з обігу у зв'язку з мінним забрудненням і зведення фортифікаційних споруд, та складання переліку сільськогосподарських ділянок, де діяльність із розмінування є доцільною та забезпечить повернення угідь до сільськогосподарського обігу;
- 2) здійснення комплексу заходів для проведення інвентаризації земельних ділянок, топографо-геодезичних робіт, а також опрацювання питання щодо викупу чи обміну земельних ділянок, зайнятих підрозділами Міноборони, МВС та СБУ;
- 3) опрацювання міжвідомчою групою за участю Мінекономіки, Мінфіну, Міноборони, МВС, Мінреінтеграції, Мінагрополітики, ДСНС, Держгеокадастру та представників Донецької та Луганської облдержадміністрацій шляхів врегулювання питання щодо вилучених земельних ділянок сільськогосподарського призначення;
- 4) врегулювання правової бази для участі міжнародних організацій у розмінуванні відповідно до стандартів International Mine Action Standards (IMAS — Міжнародні стандарти протимінної діяльності);
- 5) обмін сільськогосподарських ділянок приватної форми власності під фортифікаційними спорудами Донецької та Луганської областей на аналогічні за площею, родючістю та розташуванням ділянки комунальної форми власності громад; за відсутності еквівалентних ділянок — їх викуп для суспільних потреб (у державну або комунальну власність) або суборенда на період проведення операції Об'єднаних сил;
- 6) врегулювання за участю органів місцевого самоврядування питань щодо оподаткування сільськогосподарських земель, що були виведені з обігу у зв'язку з мінним забрудненням та зведенням фортифікаційних споруд, та врегулювання податкового боргу, який з'явився внаслідок оподаткування земель сільськогосподарського призначення, які не можливо використовувати за призначенням, що розташовані на лінії розмежування, у зв'язку з розміщенням на них фортифікаційних споруд для оборони держави або які мінно забруднені;
- 7) забезпечити компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів від звільнення таких земель від плати за землю за рахунок цільових субвенцій з державного бюджету;
- 8) забезпечити врегулювання податкового боргу за такими об'єктами;

9) посилення інформаційної програми — ознайомлення населення на лінії розмежування з правилами мінної безпеки.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, але більшість таких територій буде розташована в громадах, прилеглих до лінії розмежування.

Оцінка економічного впливу

Розмінування всіх територій сільськогосподарського призначення Донецької та Луганської областей може мати значний вплив на показники економічного розвитку. Повернення 1 гектара земель до сільськогосподарського обігу забезпечить виробництво сільськогосподарської продукції в обсязі близько 18,862 тис. гривень на гектар (у постійних цінах; без урахування додаткового позитивного ефекту від відновлення іригаційних систем на території Донецької та Луганської областей та інших заходів підтримки сільського господарства регіону). У цінах 2020 року це орієнтовно складає 23—25 тис. гривень на гектар.

Проте процес розмінування та рекультивація земель потребує тривалого часу та фінансового забезпечення. На цей час є необхідність в уточненні площі під таким забрудненням та можливостей і доцільності розмінування з огляду на потреби проведення операції Об'єднаних сил. Повернення значної частини земель до сільськогосподарського обігу дасть змогу відчутно збільшити посівні площі та розраховувати на пропорційний приріст обсягів виробництва сільськогосподарської продукції.

Враховуючи складний процес очищення земель від мінного забруднення, навіть за умови належного фінансування та прискорення цього процесу вдвічі, до 2030 року потенційно можна повернути в сільськогосподарський обіг близько 110 тис. гектарів в обох областях, тобто приблизно 4 відсотки посівних площ сільськогосподарських культур по Україні у 2020 році. Таке розширення дасть змогу виробляти близько 5 відсотків валового виробництва сільськогосподарських культур у регіоні.

Сукупні витрати на програму можуть бути прораховані за умови уточнення площ угідь, які можуть потребувати розмінування. Відповідно до оцінок Кабінету Міністрів України комплексне розмінування всіх забруднених площ на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, вимагатиме близько 650 млн. євро інвестицій (близько 930 євро, або 31 тис. гривень за 1 гектар) та десятки років. Таким чином, розмінування 110 тис. гектарів сільськогосподарських угідь до 2030 року потребуватиме 2,2 млрд.

гривень. Фінансування розмінування здійснюється за рахунок партнерів з розвитку, коштів державного бюджету та приватних компаній (послуги з розмінування на платній основі).

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту закону щодо внесення змін до Земельного кодексу України та Закону України “Про протимінну діяльність” щодо статусу земельних ділянки під фортифікаційними спорудами	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки Мінагрополітики Міноборони МВС ДСНС
Передбачення відповідних видатків у державному бюджеті на відповідний рік	щороку	Міноборони Мінфін Мінреінтеграції МВС ДСНС
Проведення заходів з розмінування	постійно	Міноборони ДСНС
Розроблення пропозицій стосовно відповідних змін у законодавче та нормативне регулювання щодо питання оподаткування земель під фортифікаційними спорудами та врегулювання відповідного податкового боргу і подання їх на	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінфін Міноборони

розгляд Кабінету Міністрів України		
Проведення заходів щодо підвищення рівня обізнаності населення про правила безпечної поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів	постійно	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Джерела фінансування — державний бюджет, кошти партнерів з розвитку.

2.2.3. Захід — розширення програми державної підтримки розвитку сільського господарства та переробної промисловості.

Завдання заходу — стимулювання інвестицій у сільське господарство та переробну промисловість Донецької та Луганської областей шляхом їх часткового відшкодування.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Збільшення видатків за програмою підтримки сільського господарства	Донецька область		75	75
регіону (напрямок “Підтримка тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції”), млн. гривень на рік	Луганська область		75	75

Збільшення видатків за програмою підтримки сільського господарства регіону (напрямок "Підтримка фермерських господарств і садівництва"), млн. гривень на рік	Донецька область		35	35
	Луганська область		35	35
Збільшення видатків за програмою підтримки сільського господарства регіону (напрямок "Підтримка вирощування енергетичних культур"), млн. гривень на рік	Донецька область		15	15
	Луганська область		15	15

Захід реалізується переважно в рамках загального підходу Стратегії із адаптації існуючих загальнодержавних програм до потреб регіону. Державні програми підтримки сільського господарства та переробної промисловості України передбачають реалізацію, серед іншого, таких пріоритетних напрямів: підтримка тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції; підтримка фермерських господарств і садівництва; стимулювання вирощування енергетичних культур; розвиток дорадчих служб та сприяння сільськогосподарській кооперації.

Підтримка тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції. Відповідно до Порядку використання бюджетних коштів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 107 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 22, ст. 729; 2021 р., № 43, ст. 2624), з метою державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції передбачена підтримка за такими напрямками: дотація за бджолосім'ю (за наявності від 10 до 300 бджолосімей у розмірі 200 гривень за бджолосім'ю); відшкодування вартості закуплених племінних тварин, бджіл, сперми та ембріонів (до 50 відсотків вартості); відшкодування вартості тваринницьких об'єктів (до 30 відсотків вартості); відшкодування вартості об'єктів із зберігання та переробки зерна (до 30 відсотків вартості). Загальна сума фінансування за зазначеною програмою у 2020 році становила 1 млрд. гривень.

Підтримка фермерських господарств і садівництва. Державним бюджетом на 2020 рік передбачено 380 млн. гривень на державну

підтримку фермерських господарств, включаючи бюджетну дотацію на утримання корів (5000 гривень, але не більше ніж 250 000 гривень на фермерське господарство, у власності яких перебуває від 5 корів) та бюджетну субсидію на одиницю оброблюваних угідь (1 гектар) — для новостворених фермерських господарств (3000 гривень на 1 гектар, але не більше 60 000 гривень на одне фермерське господарство). Окремо державною програмою фінансової підтримки розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства (передбачено 400 млн. гривень у Державному бюджеті України на 2020 рік) передбачається відшкодування придбання садивного матеріалу (після закладення насаджень) у розмірі до 80 відсотків вартості; встановлення систем краплинного зрошення у розмірі до 30 відсотків вартості (після завершення монтажних робіт); нового будівництва та реконструкції холодильників для зберігання плодів, ягід у розмірі до 30 відсотків вартості; придбання ліній товарної обробки плодів та ягід виробниками, які вирощують плоди та ягоди, у розмірі до 30 відсотків вартості; відшкодування придбання техніки та обладнання (зокрема іноземного виробництва, які не виробляються в Україні) для проведення технологічних операцій у виноградарстві, садівництві, хмелярстві згідно з визначеним Мінекономіки переліком, у розмірі до 30 відсотків вартості.

Стимулювання вирощування енергетичних культур. З метою стимулювання використання альтернативних джерел енергії пропонується розглянути можливість відшкодування витрат на посадковий матеріал енергетичних культур. Виробництво енергетичних культур з метою їх переробки на біодизель, біоетанол та пелети забезпечить ефективне використання земельного фонду Донецької та Луганської областей, а також поступову переорієнтацію регіону на використання відновлюваних джерел енергії. З огляду на зазначене пропонується створення програми бюджетної підтримки вирощування енергетичних культур шляхом відшкодування до 80 відсотків витрат на посадковий матеріал (після закладення насаджень; але не більше 1 млн. гривень на одне підприємство або фермерське господарство) із загальним фондом фінансування 30 млн. гривень. З метою реалізації програми Мінагрополітики пропонується затвердити перелік пріоритетних енергетичних культур регіону (наприклад ріпак, сорго цукрове, павловнія тощо).

Розвиток дорадчих служб та сприяння сільськогосподарській кооперації. З метою забезпечення ефективності використання коштів програми підтримки фермерства та садівництва Донецької та Луганської областей доцільним є розвиток менторських (дорадчих) центрів з метою поширення знань та успішної практики фермерства на прикладі фермерських господарств інших областей України, сприяння

сільськогосподарській кооперації. У рамках менторських (дорадчих) центрів передбачено надання безкоштовних консультацій представниками Асоціацій фермерів України та Асоціації садівників України, інших асоціативних структур, проведення освітніх зустрічей та конференцій.

З огляду на пріоритетність розвитку Донецької та Луганської областей стимулювання розвитку ланцюгів створення доданої вартості та переробки сільськогосподарської сировини, а також сприяння самозайнятості населення Донецької та Луганської областей пропонується запровадження особливої підтримки розвитку тваринництва, переробної промисловості та фермерства шляхом внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників.

Так, у рамках реалізації програм державної підтримки сільського господарства пропонується збільшити виплати для сільськогосподарських виробників, що провадять свою діяльність на території Донецької та Луганської областей, в обсягах, які мають бути визначені профільним міністерством після консультацій із сільгоспвиробниками та враховуючи поточну та потенційну спеціалізацію регіону.

Загальний бюджет програм підтримки сільського господарства Донецької та Луганської областей пропонується в розмірі 250 млн. гривень на рік, включаючи 150 млн. гривень у рамках програми розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, 30 млн. гривень у рамках програми підтримки вирощування енергетичних культур та 70 млн. гривень у рамках програми підтримки фермерських господарств і садівництва. Фінансування програм може здійснюватися або за рахунок державного бюджету, в рамках існуючих програм державної підтримки напрямів (Фонд консорціумного фінансування), або за рахунок існуючих чи нових місцевих бюджетних програм.

Територіальний принцип

Захід реалізується в громадах, прилеглих до лінії розмежування, а в подальшому реалізовуватиметься на всіх територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Розширення підтримки сільського господарства Донецької та Луганської областей сприятиме реалізації інвестиційних проектів у тваринництві та садівництві на суму до 300 млн. гривень на рік. За умови ефективного використання коштів бюджетної програми підтримки фермерства та садівництва обсяги капітальних інвестицій у

сільськогосподарську галузь зростатимуть на 8—10 відсотків щороку. Це дасть змогу наростити поголів'я сільськогосподарської худоби та птиці в регіоні з метою забезпечення населення якісними продуктами харчування (згідно із Законом України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”), а також залучатиме інвестиції у переробку сільськогосподарської продукції шляхом скорочення періоду їх окупності. У результаті приріст валового регіонального продукту регіону може досягти 0,1—0,2 відсоткових пункта.

Реалізація ініціатив з підтримки фермерства позитивно вплине на зайнятість у сільських регіонах завдяки створенню робочих місць у фермерських господарствах та садівництві. Збільшення виробництва аграрної сировини та енергетичних культур, зокрема, сприятиме підвищенню енергетичної незалежності регіону та зростанню частки енергозабезпечення з відновлюваних джерел.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та затвердження переліку пріоритетних енергетичних культур регіону	грудень 2022 р.	Мінагрополітики
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 77 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 17, ст. 489; 2020 р. № 18, ст. 697) та від 7 лютого 2018 р. № 107 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції”	грудень 2022 р.	Мінагрополітики

(Офіційний вісник України, 2018 р., № 22, ст. 729; 2021 р., № 43, ст. 2624)		
---	--	--

2.2.4. Захід — відновлення сільськогосподарської інфраструктури.

Завдання заходу — забезпечення розвитку сільського господарства і переробної промисловості Донецької та Луганської областей за рахунок відновлення та розширення потужностей сільськогосподарської інфраструктури регіону.

Показники заходу:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка покриття врожаю зернових та олійних культур потужностями із зберігання у сільськогосподарських виробників, відсотків	Донецька область		50	70
	Луганська область		50	70
	Україна	65		
Кількість багатoproфільних лабораторій, що діють на території областей, одиниць	Донецька область	1	1	1
	Луганська область		1	1

Враховуючи, що сільськогосподарська інфраструктура — це переважно приватний сектор, держава може лише створити умови для того, щоб вона з'явилася в регіоні у обсязі, достатньому для покриття потреб сільського господарства. У процесі відновлення сільськогосподарської інфраструктури необхідно враховувати гендерні паспорти Донецької та Луганської областей. Для швидкого забезпечення потреб сільськогосподарських виробників у додаткових об'єктах зберігання сільськогосподарської сировини доцільним є спростити процедури виділення земельних ділянок та отримання дозволів на будівництво об'єктів сільськогосподарської інфраструктури та переробки агропромислової продукції, забезпечити

підведення газу та електричної енергії для своєчасного підключення таких об'єктів до енергомереж. Необхідно забезпечити сприяння епідеміологічному та епізоотологічному благополуччю шляхом реконструкції та технологічного оснащення універсальної регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби в Донецькій та Луганській областях. Необхідно передбачити розвиток ветеринарної медицини та проаналізувати доцільність створення або реконструкції боєнь та забійно-санітарних пунктів у Донецькій та Луганській областях, які на цей час майже не розвинені; стимулювати створення та розвиток сільськогосподарської кооперації, а саме розбудову регіонального гуртового ринку сільськогосподарської продукції та логістичного центру з сучасними виробничими об'єктами, реалізація інвестиційних проектів з використанням наявного потенціалу розвитку кінного господарства Луганської області. Також необхідно вирішити питання щодо передачі земель сільськогосподарського призначення з державної до комунальної власності громад. Пріоритетні напрями щодо відновлення шляхів транспортування сільськогосподарської продукції зазначені у розділі “Транспортна інфраструктура”.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Забезпечення сільськогосподарських виробників потужностями із зберігання сільськогосподарської сировини дасть можливість реалізовувати продукцію, виходячи з потреб у поповненні оборотного капіталу, та відповідно планувати фінансовий цикл, а не вирішувати зазначені проблеми безпосередньо в період збору урожаю, за сезонно низькими цінами. Це збільшуватиме прибутковість та інвестиційні можливості сільськогосподарських підприємств регіону, а також сприятиме залученню інвестицій у переробні потужності. Враховуючи потенціал до збільшення урожайності завдяки відновленню іригаційних систем та розширенню посівних площ після розмінування, сільськогосподарська галузь регіону потребуватиме додаткових елеваторних потужностей — 360 та 550 тис. тон у Донецькій та Луганській областях відповідно. Виходячи з середньої потужності сучасного елеваторного комплексу на рівні 100 тис. тон, у середньостроковій перспективі потенційно необхідно буде побудувати 4 та 6 нових елеваторів у Донецькій та Луганській областях відповідно. Така кількість елеваторів забезпечить зберігання 70 відсотків валового врожаю

зернових та олійних культур і потребуватиме інвестицій у розмірі 2,8 млрд. гривень та може створити близько 1000 додаткових робочих місць в обох областях.

Відновлення державної лабораторії дасть змогу забезпечити епідеміологічне та епізоотичне благополуччя Донецької та Луганської областей, оперативний контроль у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів та у сфері ветеринарної медицини і державного ветеринарно-санітарного контролю. Попередній бюджет ініціативи щодо відновлення спеціалізованих і багатопрофільних лабораторій та забійно-санітарних пунктів складає 1—1,2 млрд. гривень. Реалізація ініціативи сприятиме розвитку тваринництва та скоротить витрати виробників.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВИКОНАВЕЦЬ
Будівництво та технічне оснащення багатопрофільної держлабораторії	січень 2025 р.	Держпродспоживслужба Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація
Забезпечення достатньої кількості пунктів та лікарів ветеринарної медицини	січень 2025 р.	Держпродспоживслужба Мінагрополітики Мінреінтеграції
Стимулювання створення та розвиток сільськогосподарської кооперації	січень 2025 р.	Мінагрополітики Держпродспоживслужба Мінреінтеграції

Джерела фінансування — державний бюджет, кредитні кошти міжнародних фінансових організацій, залучення приватних інвестицій.

3. Стратегічний напрям — розбудова критичної інфраструктури та логістики.

Завдання напрямку — забезпечення енергетичних ресурсів, транспортної та енергетичної інфраструктурної мережі, необхідних для розвитку регіону та здешевлення і спрощення логістики.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Середня тривалість перерв в електропостачанні (індекс середньої тривалості переривання в роботі системи (System Average Interruption Duration Index), хвилин	Донецька область	1 290	800	600
	Луганська область	1 223	800	600
	Україна	683 (дані за 2019 рік)		150 (для міських територій) 300 (для сільських територій)
Вантажообіг автомобільного та залізничного транспорту (тис. тоннокілометрів на 1000 осіб)	Донецька область	1 662,7	≥2000	≥3000
	Луганська область	409,7	≥500	≥1000
	Україна	5 036,3		

3.1. Ініціатива — відновлення та розвиток енергетики.

Захід — відновлення пошкодженого обладнання та ліквідація вузьких місць у передачі електричної енергії.

Завдання заходу — забезпечити надійне безперешкодне постачання електричної енергії споживачам, скоротити тривалість перерв електропостачання в системі до рівня медіанного по країні або менше.

Показники заходу:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка технологічних втрат електричної	Донецька область	16,54	15,0	13,0
	Луганська	16,32	15,0	13,0

енергії у мережах оператора системи розподілу, відсотків	область			
	Україна	11,3		

Необхідно відновити пошкоджене обладнання ліній електропередач у Донецькій та Луганській областях та розбудувати інфраструктуру передачі електричної енергії з метою ліквідації вузьких місць енергетичної системи, які накладають обмеження на видачу потужності теплоелектростанцій регіону, та збільшити пропускну здатність електромереж. Враховуючи завдання зменшення тривалості перерв та вартості розподілу в регіоні, НКРЕКП разом з Міненерго та операторами мереж повинні визначити інвестиційні проекти, які потрібні передусім для виконання цього завдання, та розробити тарифну політику для їх здійснення.

Приклади деяких проектів:

- 1) ПрАТ НЕК “Укренерго”. Будівництво ПЛ 330 кВ Курахівська ТЕС;
- 2) ПрАТ НЕК “Укренерго”. Реконструкція ПЛ 500 кВ Донська — Донбаська;
- 3) ПрАТ НЕК “Укренерго”. Будівництво ПЛ 330 кВ Куп’янськ — Кременська;
- 4) ПрАТ НЕК “Укренерго”. Реконструкція ПС 750 кВ “Донбаська”;
- 5) Інвестиційна програма ТОВ “Луганське енергетичне об’єднання”;
- 6) Інвестиційна програма АТ “ДТЕК Донецькі електромережі”.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Відновлення мережевої інфраструктури та будівництво нових підстанцій дасть змогу розблокувати видачу потужності трьох теплоелектростанцій у регіоні, зменшити втрати електричної енергії на передачу, покращити надійність енергопостачання не тільки споживачів Донецької та Луганської областей, а і споживачів прилеглих регіонів.

Відновлення та розбудова системи розподілення електричної енергії дасть змогу поліпшити надійність електропостачання споживачів та

знизити тривалість перерв в електропостачанні. Поява нових компаній-споживачів, своєю чергою, призведе до зниження витрат на розподіл електричної енергії, які зараз є одними з найвищих у країні.

Модернізація системи передачі може бути профінансована за рахунок інвестиційної програми Укренерго, кредитних коштів кредитної установи для відбудови (KfW), Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції та розвитку і Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Модернізація системи розподілення фінансується за рахунок інвестиційної програми операторів.

Реалізація інвестиційних програм енергетичних компаній регіону у повному обсязі протягом 2021—2025 років дасть змогу усунути проблеми з електропостачанням споживачів. Потенційний ефект від будівництва нових та реконструкції наявних об'єктів енергетичної інфраструктури в заявлених учасниками ринку обсягах (еквівалентних 0,7—3,2 відсотка валового регіонального продукту обох областей) дасть змогу додати 0,1—0,2 відсотка приросту валового регіонального продукту з урахуванням мультиплікаційних ефектів. Це має позитивно вплинути на інвестиції компаній, вимогливих до якості та стабільності енергопостачання, особливо це стосується висококатегорійних промислових підприємств.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та затвердження програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу електричної енергії в регіоні	грудень 2021 р.	Міненерго НКРЕКП оператори систем розподілу (за згодою)
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП ПрАТ НЕК “Укренерго” (за згодою) Міненерго
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі	щороку	НКРЕКП Міненерго АТ “ДТЕК Донецькі електромережі” (за згодою)

та розподілу в регіоні		
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ПрАТ “ДТЕК ПЕМ-енерговугілля” (за згодою)
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ТОВ “ДТЕК високовольтні мережі” (за згодою)
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ТОВ “Луганське енергетичне об’єднання” (за згодою)
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні.	щороку	НКРЕКП Міненерго державне підприємство “Регіональні електричні мережі” (за згодою)
Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго АТ “Укрзалізниця” (за згодою)

Джерела фінансування — Інвестиційна програма оператора систем розподілу.

3.1.1. Захід — стимулювання виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел.

Завдання заходу — збільшення до 13 відсотків у 2030 році частки електричної енергії, що виробляється із відновлюваних джерел енергії.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ ДО 2025 РОКУ	ЦІЛЬОВИЙ ДО 2030 РОКУ
Частка виробництва електричної енергії, яка виробляється з відновлюваних джерел енергії, до загального виробництва у регіоні, відсотків	Донецька область	<1	6	13
	Луганськ а область	<1	6	13
	Україна	8		
Будівництво високоманеврових потужностей, МВт	Донецька область		200	200

Збільшити частку відновлюваної енергетики Україна має з екологічних міркувань та згідно із міжнародними договорами. Рекомендований спосіб — шляхом надання негрошових преференцій на підтримку виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, у тому числі на території Донецької та Луганської областей, шляхом пропонування річних квот підтримки.

Україна відмовилася від подальшої підтримки нових проектів відновлюваної енергетики за принципом фіксованого на законодавчому рівні тарифу та переходить до ринкових механізмів ціноутворення, що базуються на аукціонах, на яких держава виставляє лоти в межах визначеної річної квоти підтримки.

Водночас для забезпечення подальшого розвитку відновлюваних джерел енергії з непрогнозованим графіком виробництва електричної енергії необхідно впроваджувати заходи із підвищення гнучкості енергосистеми. Одним із рішень є будівництво нових високоманеврових потужностей, у тому числі із застосуванням конкурсних процедур. Необхідно розглянути можливість будівництва таких потужностей на території Донецької та Луганської областей, з урахуванням економічної доцільності та технічної спроможності усієї об'єднаної енергосистеми України.

Також виконання завдання заходу сприятиме:

- 1) встановленню на об'єктах бюджетної сфери відновлюваних джерел енергії для додаткового чи резервного живлення;
- 2) встановленню світлових або електричних об'єктів, що використовують відновлювані джерела енергії в населених пунктах, які розташовані на лінії розмежування та мають проблеми з електропостачанням.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Розвиток відновлюваної енергетики у регіоні матиме позитивний вплив на соціально-економічний розвиток у середньо- та довгостроковій перспективі завдяки збільшенню інвестицій та поліпшенню якості довкілля та якості життя людей. З метою досягнення цільового показника генерації електричної енергії з відновлюваних джерел на рівні 13 відсотків до 2030 року, потрібно проінвестувати у додаткові потужності 300—330 МВт, вартість яких оцінюється у 400 млн. доларів США. За умови щорічних капіталовкладень у будівництво вітрогенеруючих потужностей на рівні 40 млн. доларів США можна очікувати щорічний приріст капітальних інвестицій до 3 відсотків на етапі будівництва. Довгостроковий вплив збільшення частки виробництва відновлюваної електричної енергії на показники соціально-економічного розвитку регіону складно оцінити кількісно у зв'язку з недостатньою кількістю спостережень за діяльністю такого виробництва в умовах регіону.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Передбачення можливості участі проектів з будівництва об'єктів відновлюваної енергетики, розміщених у Донецькій та Луганській областях, на конкурентних умовах під час проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	грудень 2021 р.	Міненерго
Опрацювання питань стосовно надання	щороку	Донецька

Міненерго переліку земельних ділянок та/або споруд, розміщених на території Донецької та Луганської областей, щодо розміщення об'єктів для відновлюваних джерел енергії		облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Встановлення на бюджетних установах області відновлювальних джерел енергії для додаткового живлення	січень 2030 р.	Мінреінтеграції

Джерела фінансування — кошти партнерів з розвитку.

3.1.2. Захід — трансформація вугільних регіонів та пом'якшення її соціальних наслідків.

Завдання заходу — здійснення трансформації вугільних регіонів до 2030 року, забезпечивши модернізацію прибуткових шахт, приватизацію або екологічне закриття решти шахт та соціальну реконверсію монофункціональних міст.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість державних шахт, на яких проведено аудит для визначення перспективних для продажу та першочергових на ліквідацію, одиниць	Донецька область		17	
	Луганська область		8	
Кількість міст та шахт, в яких	Донецька область		3 міста	15 шахт та прилеглих

завершені пілотні проекти з трансформації вугільних регіонів, одиниць				міст
	Луганська область		2 міста	8 шахт та прилеглих міст

Визначенням пріоритетів трансформації вугільних регіонів займається Координаційний центр під головуванням Прем'єр-міністра України. Відповідний документ розробляє Мінрегіон, відповідно до моделі держав — членів ЄС “справедлива трансформація”, яка за попередніми оцінками, триватиме до 2030 року.

Під час реалізації Стратегії необхідно керуватися принципами, спільними з іншими стратегічними документами держави, а саме:

- 1) декарбонізації економіки областей (підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії, розвиток циркулярної економіки та синхронізація із ініціативою “Європейський зелений курс”);
- 2) справедливої трансформації областей, де зайнятість переважної чисельності населення пов'язана з підприємствами вугледобувної галузі, обов'язковим забезпеченням усіх соціальних гарантій працівникам зазначених підприємств;
- 3) заходами з перепрофілювання економіки шахтарських регіонів на інші галузі економіки (будівельна, переробна, виробництво будматеріалів, машинобудування тощо);
- 4) створення нових робочих місць та забезпечення робочими місцями населення, що вивільняється у зв'язку з ліквідацією глибоко збиткових вугледобувних підприємств.

Необхідно оцінити перспективи попиту на вугілля з урахуванням прогнозованої частки теплової генерації та попиту із боку інших споживачів, провести фінансовий та технологічний аудит шахт, оцінити їх перспективність та класифікувати на такі, що підлягають закриттю, приватизації чи модернізації, та реалізувати обраний шлях для кожної шахти в рамках комплексного плану трансформації.

Пом'якшення соціальних наслідків (соціальної реконверсії) в рамках проектів з трансформації вугільних монофункціональних міст слід забезпечити шляхом диверсифікації, у разі можливості, економік шахтарських міст або перегляду оптимального розміщення людських та виробничих ресурсів на територіях. Комплекс заходів з пом'якшення соціальних наслідків має бути поетапним, базуватися на широкому

соціальному діалозі та включати синхронізацію закриття шахт із відкриттям індустріальних парків чи запуском видобутку природного газу на Юзівській ділянці, розроблення проектів видобутку газу (метану) з вугільних родовищ, де потенційно можуть бути створені робочі місця для колишніх шахтарів. Частина робочих місць залишиться на шахтах, оскільки їх необхідно підтримувати в екологічно безпечному стані.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Трансформація вугільної галузі на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, матиме значний економічний вплив та потребуватиме значних інвестиційних ресурсів, які мають бути передбачені в плані реалізації майбутньої концепції трансформації вугільних регіонів.

У довгостроковій перспективі реструктуризація вугільної галузі матиме відчутний фінансовий ефект, оскільки дасть змогу переорієнтувати вугільні дотації на більш нагальні потреби. Збитковість видобутку призводить до неможливості своєчасно розраховуватися з постачальниками, інвестувати в розвиток виробництва, а світова увага до декарбонізації економіки робить залучення зовнішніх інвестицій у вуглевидобування складним, якщо не неможливим. Трансформація вугільних регіонів дасть змогу знизити навантаження на бюджет, а також усуне хибні економічні сигнали, які дадуть можливість видобувати та використовувати вугілля для виробництва електричної енергії тільки за державної підтримки. Це дасть змогу поліпшити екологію регіону та збільшити частку альтернативної енергетики.

Синхронізація заходів трансформації вугільної галузі з іншими ініціативами, передбаченими цією Стратегією, дасть змогу пом'якшити соціальні наслідки закриття шахт та частково зняти соціальну напруженість у районах, на території яких розташовані державні шахти. На даний час на вугільних шахтах Донецької та Луганської областей працює 28 тис. працівників, тобто близько 3 відсотків всього зайнятого населення регіону.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАН НЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
--------------------------	------------------------	-------------------------------

Проведення державного фінансового аудиту підприємств вугледобувної галузі	грудень 2022 р.	Держаудитслужба
Проведення технічного аудиту підприємств вугледобувної галузі	грудень 2022 р.	Міненерго Мінреінтеграції
Розроблення та впровадження програми розвитку шахт, які не підлягають ліквідації	щороку	Міненерго Мінреінтеграції
Розроблення та затвердження планів ліквідації шахт, призначених до закриття, з урахуванням збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод	згідно з проектною документацією	Міненерго державне підприємство “Об’єднана компанія “Укрвуглереструктуризація” (за згодою)
Затвердження переліку шахт, що підлягатимуть приватизації	грудень 2022 р.	Фонд державного майна Міненерго
Виконання державної програми з ліквідації наслідків закриття вугільних підприємств, особливо в монофункціональних містах, з урахуванням створення нових виробництв, передбачивши заходи: опрацювання та погодження з профільними міністерствами	січень 2025 р.	Міненерго Мінреінтеграції Мінсоцполітики Міндовкілля державне підприємство “Об’єднана компанія “Укрвуглереструктуризація” (за згодою) Державний центр зайнятості
алгоритму передачі майна підприємств, які підлягають закриттю, з державної до комунальної форми власності; визначення шляхів ревіталізації шахт, створення на їх потужностях нових виробництв (індустріальні, техно-, агропарки, туристичні об’єкти тощо) з метою		інші органи виконавчої влади відповідно до компетенції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

працевлаштування вивільнених працівників; забезпечення перекваліфікації вивільнених шахтарів відповідно до потреб нових підприємств, визначення та забезпечення джерел фінансування		
--	--	--

Джерела фінансування: державний бюджет, кошти партнерів з розвитку.

3.1.3. Захід — здійснення пошуку, оцінки та видобутку вуглеводнів у Донецькій області, виконання інших робіт в межах ділянки Юзівська.

Завдання заходу — збільшити обсяги видобутку газу вугільних пластів, забезпечити видобуток газу центрально-басейнового типу (газу щільних порід).

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість пробурених пошукових, розвідувальних та експлуатаційних свердловин, одиниць	Донецька область		3	12
Видобуток газу (метану) з вугільних родовищ, куб. метрів	Донецька область		позитивна динаміка видобутку	позитивна динаміка видобутку

Юзівська ділянка є однією з найбільших нафтогазових ділянок в Україні, її площа становить 7886 кв. кілометрів. Розташована на території Донецької та Харківської областей. За оцінками “Надра України”, потенціал ділянки перевищує 3 трлн. куб. метрів газу та передбачає

видобуток від 10 до 20 млрд. куб. метрів на рік. У 2012 році право на розробку ділянки отримали Royal Dutch Shell та ТОВ “Надра Юзівська” на умовах Угоди про розподіл вуглеводнів, які будуть видобуватися в межах ділянки Юзівська (далі — Угода), але з початком збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях Royal Dutch Shell вийшов із зазначеної Угоди.

У січні 2021 р. НАК “Нафтогаз України” відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1574 “Деякі питання придбання акціонерним товариством “Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” частки корпоративних прав” набула 100 відсотків частки у статутному капіталі ТОВ “Надра Юзівська” та здійснила усі необхідні заходи для відновлення ТОВ “Надра Юзівська” в 2021 році робіт за Угодою.

Додатково до розробки газу ущільнених пластів доцільним є також аналіз можливостей видобутку газу (метану) вугільних родовищ. Ресурси газу (метану) на вугільних родовищах становлять близько 500 млрд. куб. метрів, а у бокових породах — до 2 трлн. кубометрів. В Україні видобуток такого газу ускладнений високою щільністю та низькою пористістю вугільних пластів, що вимагає застосування сучасних технологій інтенсифікації видобутку.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Економічний ефект від реалізації ініціативи є потенційно значним не лише для розвитку регіону, а і для країни загалом, оскільки оціночні обсяги щорічного видобутку газу співставні із фактичним обсягом видобутку газу в масштабах країни. Кількісна оцінка впливу на показники економічного розвитку регіону потребує вартісних оцінок інвестицій у розробку покладів газу та інфраструктуру видобутку, зберігання та розподілу газу на території регіону. Ініціатива не потребує витрат державного чи місцевих бюджетів.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ З ВИКОНАННЯ
Розгляд можливості пробурити три пошукові свердловини	січень 2023 р.	Міненерго АТ “Укргазвидобування”

		(за згодою)
Розгляд можливості пробурити 12 пошукових, розвідувальних та експлуатаційних свердловин	січень 2025 р.	Міненерго АТ “Укргазвидобування” (за згодою)
Утворення при облдержадміністрації за участю громадськості, органів місцевого самоврядування консультативно-дорадчого органу — комісії з питань використання надр з метою здійснення заходів щодо раціонального їх використання та охорони	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські об’єднання (за згодою)
Забезпечення в рамках роботи з питань використання надр ефективної співпраці між органами місцевого самоврядування та надрокористувачами, спрямованої на забезпечення розвитку економічного потенціалу регіону, забезпечення охорони та оплати праці, охорони навколишнього природного середовища, а також укладення між ними угод про соціальне партнерство	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Розгляд можливості введення до складу Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції голови Донецької облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації	грудень 2021 р.	Міненерго Донецька облдержадміністрація
Укладення Меморандуму про	грудень	Держгеонадра

співпрацю між облдержадміністрацією та іншими заінтересованими сторонами для поглиблення співпраці у сфері геології, раціонального використання надр, створення рівних та конкурентоспроможних умов	2021 р.	Донецька облдержадміністрація
---	---------	-------------------------------

Джерела фінансування: власні інвестиційні кошти АТ “Укргазвидобування”.

3.2.Ініціатива — створення сучасної транспортної інфраструктури.

3.2.1. Захід — відновлення автошляхів регіону, створення автомобільного коридору “Маріуполь — Сєвєродонецьк”, ліквідація “вузьких місць” в аграрній логістиці.

Завдання заходу — забезпечення автомобільної мережі, необхідної для розвитку регіону, та здешевлення і спрощення логістики.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Щільність автомобільних доріг державного значення загального користування з твердим покриттям, кілометрів/тис. кв. кілометрів	Донецька область	61,2	63	70
	Луганська область	65,1	67	70
	Україна	77,7		

Пріоритетними об’єктами дорожньої інфраструктури, що потребують будівництва/відновлення, є:

- 1) будівництво ділянок автомобільної дороги категорії 1Б у разі потреби (об’їзд населених пунктів; наявна інтенсивність руху) та

підвищення категорії існуючих ділянок за напрямком Маріуполь — Сєверодонецьк через Краматорськ, оновлення існуючих паралельних маршрутів (305 кілометрів через Курахове, 330 кілометрів через Великі Новосілки);

- 2) будівництво автомобільної дороги, що з'єднає Маріуполь з Бердянськом через Урзуф (близько 70 кілометрів);
- 3) капітальний ремонт найважливіших ділянок у найбільших агломераціях, наприклад капітальний ремонт ділянки автомобільної дороги Маріуполь — Сартана — Чермалик (близько 16 кілометрів);
- 4) оновлення 183 кілометрів автошляхів Луганської області за рахунок кредитної угоди “Східна Україна: возз'єднання, відновлення та відродження (Проект 3В)”, зокрема, капітальний і поточний середній ремонт ділянок автошляхів: Чугуїв — Мілове, Демино — Олександрівка — Сватове — Лисичанськ — Луганськ, Танюшівка — Старобільськ — Бахмут тощо;
- 5) відновлення пошкоджених мостів та шляхопроводів — 56 споруд (13 відсотків).

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Відновлення дорожньої інфраструктури на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, є передумовою ефективної та дешевої логістики продукції сільського господарства, сільськогосподарської техніки та працівників під час польових робіт. З точки зору пасажирських перевезень відновлення автошляхів і створення автомобільного коридору з півночі на південь регіону сприятиме підвищенню мобільності робочої сили та збільшенню туристичного потенціалу. Загалом ініціатива сприятиме зменшенню витрат часових, фінансових і енергетичних ресурсів під час перевезень та відповідно вивільненню ресурсу на розвиток економіки регіону.

З урахуванням витрат на ремонт різної категорії доріг (за інформацією публічного модуля аналітики “Прозора інфраструктура”) та припущень щодо локалізації закупівель і мультиплікаційних ефектів будівництва на суміжні галузі індикативний обсяг витрат на пріоритетні проекти автодорожньої інфраструктури регіону становить 19,2 млрд. гривень, що еквівалентно 7,4 відсотка сукупного валового регіонального продукту обох

областей. Фінансування витрат на передбачені ініціативою проекти здійснюватиметься як за державний кошт, так і за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій та в рамках реалізації проектів державно-приватного партнерства (згідно із Законом України “Про державно-приватне партнерство”). На даний час Європейський інвестиційний банк затвердив виділення 100 млн. євро для модернізації 183 кілометрів автомобільних доріг у Луганській області.

Реалізація запропонованих інвестиційних проектів в автодорожню інфраструктуру регіону матиме значний економічний вплив як на етапі будівництва та ремонту, так і на етапі її експлуатації у довгостроковій перспективі. Виходячи із сукупної оціночної вартості запропонованих проектів та за припущення їх реалізації протягом трьох років і з локалізацією закупівель на рівні 35—50 відсотків, можна очікувати щорічний приріст валового регіонального продукту на рівні 0,15 відсотка у Луганській області та 0,4 відсотка у Донецькій області (за рахунок мультиплікаційного ефекту від будівництва на суміжні галузі). Поліпшення транспортної інфраструктури матиме позитивний вплив на економічний розвиток регіону у довгостроковій перспективі, але кількісна оцінка довгострокового ефекту від реалізації інфраструктурних інвестицій на даному етапі потребує більш глибокого аналізу.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Будівництво ділянок автомобільної дороги категорії 1Б за маршрутом Маріуполь — Сєвєродонецьк через Краматорськ та оновлення існуючих паралельних маршрутів	січень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
Будівництво автомобільної дороги Маріуполь — Бердянськ через Урзуф	січень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Мінреінтеграції
Імплементація проекту 3В “Східна Україна: возз’єднання, відновлення та відродження”	згідно з планом- графіком кредитної угоди	Луганська облдержадміністрація Укравтодор Мінреінтеграції
Розроблення схеми планування	грудень 2024 р.	Мінреінтеграції

Донецької та Луганської областей відповідно до статті 12 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”		Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
--	--	--

Джерела фінансування: Дорожній фонд, кошти міжнародних фінансових організацій.

3.2.2. Захід — будівництво та модернізація залізничної інфраструктури у Донецькій та Луганській областях.

Завдання заходу — забезпечення модернізації залізничної мережі, необхідної для розвитку регіону, та здешевлення і спрощення логістики.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Перевезення вантажів залізничною лінією, яка з’єднує Лантарівка — Кандрашівська-Нова із залізничною мережею України, тис. тонн на місяць	Луганська область			>200
Скорочення часу для пасажирських перевезень на ділянці Запоріжжя — Маріуполь внаслідок	Донецька область		1,5	1,5

модернізації, годин				
Мінімальний час поїздки пасажирським поїздом з Києва до Лисичанська, годин	Луганська область	12	8	8

У рамках цього заходу будуть виконані такі завдання (в порядку пріоритетності):

будівництво залізничної лінії, яка з'єднає ділянку Лантратівка — Кіндрашівська-Нова із залізничною мережею України.

До складу колії Кіндрашівська-Нова — Лантратівка входять залізничні станції Новий Айдар та Старобільськ з достатньо розвинутою інфраструктурою, придатні до стикування з новою гілкою. На колії Попасна — Сватове — Куп'янськ цим критеріям відповідають станції Рубіжне та Сватове.

Варіанти проходження гілки (за даними облдержадміністрації):

- 1) Новий Айдар — Рубіжне (близько 43 кілометрів);
- 2) Старобільськ — Сватове (близько 62 кілометрів);
- 3) Рубіжне — Старобільськ (близько 59 кілометрів);
- 4) Білокуракіне — Сватове (60 кілометрів).

Виконання зазначеного завдання дасть змогу отримати такі вигоди:

- 1) безперешкодна доставка вугілля залізницею на Луганську теплову електростанцію з території України, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, як наслідок — зменшення енергетичної залежності від Російської Федерації (для доставки 3 тис. тонн вугілля на добу необхідно завантажити 50 піввагонів);

- 2) зменшення обсягу споживання імпортованого природного газу та перспектива заміщення газу та антрациту вугіллям газової групи в обсязі до 1 Мт, що добувається в Україні;
- 3) підвищення надійності енергопостачання півдня Луганської області;
- 4) впровадження нових маршрутів, якими зможуть скористатися мешканці регіону, у тому числі внутрішньо переміщені особи та громадяни України на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади не здійснюють свої повноваження в повному обсязі;
- 5) зменшення транспортних витрат місцевих товаровиробників;
- 6) зниження навантаження на мережу автомобільних доріг загального користування;
- 7) відновлення транзитного потенціалу регіону і підвищення транзитного рейтингу держави;
- 8) поштовх для розвитку міст (зокрема, Старобільська як центру місцевого економічного розвитку в сільськогосподарському субрегіоні).

У довгостроковій перспективі можливе створення в регіоні “поясу урбанізації” у Слов’янському районі. У межах цієї зони може здійснюватися формування промислових вузлів, які продовжать Лисичансько-Рубіжанську агломерацію;

електрифікація і модернізація залізничної гілки Запоріжжя — Пологи — Комиш-Зоря — Волноваха.

Головний коридор, що пов’язує м. Маріуполь з рештою регіонів України, це Запоріжжя — Пологи — Комиш-Зоря — Волноваха — Маріуполь. Його довжина становить приблизно 320 кілометрів. Його ділянки перебувають у різному стані: електрифіковані і неелектрифіковані, одноколійні і двоколійні. За попередні роки Укрзалізниця поліпшила ситуацію: збудувала другу колію Волноваха — Комиш-Зоря і ввела в експлуатацію нову розв’язку ПК327 між Пологами і Комиш-Зорею. Стратегічний план АТ “Укрзалізниця” передбачав електрифікацію цього маршруту. Станом на 2020 рік пропускної спроможності лінії достатньо для наявного вантажопотоку (49 пар поїздів у 2019 році, з яких — 42 вантажних, 5 пасажирських, 2 приміських).

Неелектрифікованою залишається ділянка завдовжки близько 240 кілометрів. Тому на даний час через брак пропускної спроможності на

одноколійних ділянках пасажирські поїзди далекого сполучення пускають в об'їзд, який на 27 кілометрів довший.

Згідно з попередніми розрахунками пропускної спроможності та електрифікації залізниці Запоріжжя — Маріуполь, витрати на електрифікацію та модернізацію становлять близько 380 млн. євро і включають такі компоненти: технічне переоснащення колії, додаткові роз'їзди, бетонні опори контактної мережі, під'єднання лініями високої напруги до енергосистеми; електрифікація залізничної лінії, встановлення підстанцій, контактної мережі тощо (відповідно до вимог Транс'європейського транспортного коридору).

З огляду на це виконання зазначеного завдання дасть змогу отримати такі вигоди:

- 1) скорочення часу для пасажирських залізничних перевезень на ділянці Запоріжжя — Маріуполь на 1,5 години;
- 2) зниження вартості вантажних перевезень ділянкою (через використання електровозної тяги замість тепловозної);
- 3) перспектива запуску високошвидкісного сполучення між Маріуполем і Запоріжжям;
- 4) приведення технічного стану у відповідність з високими стандартами у межах Транс'європейського транспортного коридору.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Запропоновані інвестиційні проекти у залізничну інфраструктуру є важливими елементами для економічного розвитку регіону. Їх реалізація матиме значний економічний вплив як на етапі будівництва, так і у довгостроковій перспективі — завдяки скороченню транспортних витрат підприємств, вищій мобільності населення. Наприклад, за відсутності залізничного сполучення у сільськогосподарських районах Луганської області додаткові витрати агровиробників становили близько 1,3 млрд. гривень у 2017 році, тобто приблизно третину річних матеріальних витрат агровиробників регіону.

Сукупна вартість запропонованих проектів становить 16,6 млрд. гривень, з яких 2,4 млрд. гривень припадає на будівництво залізничної гілки у Луганській області. За умови їх реалізації протягом трьох-п'яти

років та із локалізацією закупівель на рівні не нижче 30—40 відсотків можна очікувати приросту валового регіонального продукту на рівні 0,12 відсотка у Луганській області та 0,1 відсотка у Донецькій області.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Будівництво залізничної лінії, яка з'єднає ділянку Лантратівка — Кіндрашівська-Нова із залізничною мережею України	грудень 2025 р.	Мінреінтеграції Мінінфраструктур и АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Луганська облдержадміністрація
Електрифікація і модернізація залізничної гілки Запоріжжя — Пологи — Комиш-Зоря — Волноваха	2025—2026 роки	Мінінфраструктур и АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація
Модернізація ділянки залізниці Новозолотарівка — Лиман	грудень 2026 р.	Мінінфраструктур и АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація

Джерела фінансування: Фонд консорціумного фінансування, кошти міжнародних фінансових організацій.

3.2.3. Захід — реформа системи приміського залізничного сполучення.

Завдання заходу — підвищення рівня мобільності населення населених пунктів, що мають залізничне сполучення з індустріальними центрами.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Пасажиropoтiк приміського сполучення, тис. пасажирів	Донецька область	1553	4555	8089
	Луганська область	258	776	1908

Основним аспектом модернізації повинно стати виконання функції замовника на місцеві залізничні перевезення в регіоні (Донецька і Луганська області) органами місцевого самоврядування. Така практика відповідає європейській моделі організації залізничного транспорту. Подібний проект повинен бути запроваджений на Придніпровській залізниці за підтримки Європейського інвестиційного банку, але з 2017 року виконана лише частина заходів. Одним із завдань реформи є напрацювання механізму сплати органами місцевого самоврядування за надану залізницею послугу соціально важливих приміських перевезень, що включає акумуляцію коштів на обласному рівні та відповідну передачу джерел фінансування. Реформа повинна передбачати інші важливі елементи, зокрема створення регіональної залізничної пасажирської компанії з часткою в капіталі приватного капіталу, яка б за підтримки міжнародних фінансових організацій здійснила оновлення рухомого складу, строк експлуатації якого закінчується. Подібні елементи передбачені проектом модернізації регіональних пасажирських перевезень на Придніпровській залізниці за підтримки Європейського інвестиційного банку.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Апробація нової моделі організації приміських залізничних перевезень для подальшого поширення на всю територію України.

Визначення пріоритетних напрямів перевезень і створення цілісної моделі регіональної мобільності в приміському сполученні для досягнення їх беззбитковості за рахунок компенсації з місцевих бюджетів.

Оновлення рухомого складу приміських електропоїздів та підвищення екологічної та економічної ефективності перевезень.

На фазі ініціювання перебуває проект з фінансування аналогічного проекту на Придніпровській залізниці за рахунок позики Європейського інвестиційного банку. Обсяг інвестицій у проект у Дніпропетровській і Запорізькій областях становить 100 млн. євро (позика Європейського інвестиційного банку). Донецька залізниця має в 4 рази менший від Придніпровської пасажиропотік. Відповідно попередньо можна визначити витрати проекту у сумі близько 30 млн. євро.

Витрати на покриття різниці між вартістю перевезень і доходів від вартості квитків повинні перейти від АТ “Укрзалізниця” (крос-субсидіювання) і частково місцевих рад на рівень обласних бюджетів за наявності джерел відповідного фінансування, які повинні бути визначені у консультаціях із Мінфіном та обласними органами влади.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАНН Я	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Визначення потреби регіонів у приміських перевезеннях (пасажиропотік, маршрут, графік). Розрахунок необхідної кількості рухомого складу (місткість, якість, екологічність, економічність)	жовтень 2021 р.	Донецька облдержадміністра ція Луганська облдержадміністра ція АТ “Укрзалізниця” (за згодою)

Розроблення основних принципів утворення за участю органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання компаній різних форм власності, що здійснюють приміські пасажирські перевезення	травень 2022 р.	Мінінфраструктур и Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Визначення моделі фінансування оператора приміських перевезень	липень 2022 р.	Мінінфраструктур и Мінфін Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Антимонопольни й комітет (за згодою)
Розроблення моделі фінансування оновлення приміського пасажирського рухомого складу	грудень 2022 р.	Мінінфраструктур и Мінфін
Залучення організаційної та фінансової підтримки реформи міжнародними фінансовими організаціями	грудень 2022 р.	Мінінфраструктур и Мінреінтеграції АТ “Укрзалізниця” (за згодою)
Прийняття рішення щодо покладення функцій місцевого залізничного перевізника на нове чи існуюче	грудень 2023 р.	Мінінфраструктур и України АТ

підприємство з перевезення пасажирів у приміському сполученні та розподіл між ними функцій обслуговування		“Укрзалізниця” (за згодою) органи місцевого самоврядування (за згодою)
---	--	---

Джерела фінансування: кошти міжнародних фінансових організацій.

3.2.4. Захід — відновлення повітряного сполучення.

Завдання заходу — відновити цивільне повітряне сполучення з регіоном.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість аеропортів, що обслуговують цивільні польоти, одиниць	Донецька або Луганська області		1	1
Обсяг перевезень авіаційним транспортом Донецької і Луганської областей, тис. пасажирів	Донецька та Луганська області		50	400
	аеропорт Запоріжжя	434		

Необхідно визначити шляхи відновлення пасажирського повітряного сполучення регіону, враховуючи безпекові питання. Можливі варіанти шляхів повітряного сполучення регіону:

аеропорт в Маріуполі розташований ближче до лінії розмежування, в зоні впливу засобів радіоелектронної боротьби збройних сил Російської Федерації;

Краматорський аеропорт потребує реконструкції приміщення та передислокації військових частин, проте його розташування більш безпечно і дасть змогу запустити польоти швидше;

також розглядається можливість будівництва нового аеропорту для Донецької і Луганської областей. Локацію для такого об'єкта ще не визначено, але пріоритетом можна вважати будівництво нового аеропорту у Святогірську.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Відновлення повітряного сполучення в регіоні потребуватиме значних інвестицій, зокрема за рахунок державних коштів та запуску страхування військово-політичних ризиків. Тому для оцінки впровадження цього заходу необхідний ретельний аналіз вигод та витрат, особливо з урахуванням динаміки населення регіону та пасажиропотоків, обтяжених не лише військово-політичними ризиками, але і наслідками, у зв'язку із запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Позитивом є те, що відновлення пасажирського повітряного сполучення збільшить інвестиційну привабливість регіону (зокрема, для іноземних інвесторів), посилить розвиток туризму та змінить сприйняття регіону в безпековому аспекті.

Витрати на відновлення і реконструкцію аеропортової інфраструктури оцінюються виконавцями робіт на етапі складення проектно-кошторисної документації для окремих заходів.

На даний час наявна така оцінка вартості альтернатив:

- 1) альтернатива 1: аеропорт Бердянськ, близько 122 млн. доларів США (3,5 млрд. гривень);
- 2) альтернатива 2: аеропорт Краматорськ, близько 35 млн. доларів США (1 млрд. гривень);
- 3) альтернатива 3: аеропорт Маріуполь, близько 100 млн. доларів США;
- 4) альтернатива 4: побудова нового аеропорту (оцінка вартості проекту відсутня, орієнтовно 4—5 млрд. гривень).

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Прийняття рішення про відновлення авіаруху над територіями Донецької та Луганської областей, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі	грудень 2021 р.	Державіаслужба
Виготовлення передпроектної документації на будівництво регіонального аеропорту (за фінансової підтримки партнерів з розвитку)	грудень 2022 р. (за умови відновлення повітряного сполучення)	Мінреінтеграції Мінінфраструктури

Джерела фінансування: приватні інвестиції, кошти міжнародних фінансових організацій (Європейський інвестиційний банк).

3.2.5. Захід — забезпечення розвитку Маріупольського морського торговельного порту.

Завдання заходу — збільшити перевалку порту за рахунок зміни структури та модернізації виробничого процесу.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Обсяги перевалки у Маріупольському морському торговельному порту, тис. тонн	Донецька область	7 025,4	10 000	15 500

Стратегічним напрямом розвитку порту може стати диверсифікація вантажообороту — в тому числі зернові та інші групи вантажів, крім металу як найбільшої групи вантажів. Важливим завданням для порту є днопоглиблення акваторії Азовського моря. Порт може приймати судна з осадкою 8 метрів, але через інтенсивне замулення глибини зменшилися, що негативно позначилося на його конкурентоспроможності. Реалізація даного

напрямку повинна здійснюватися відповідно до Стратегії розвитку морських портів України до 2038 року, а також стратегічного плану розвитку порту на 2018—2022 роки.

Територіальний принцип

Захід реалізується на території, в акваторії і навколо Маріупольського морського торговельного порту.

Оцінка економічного впливу

Залучення суден з більшою осадкою.

Диверсифікація груп перевалки вантажів.

Орієнтовні витрати на днопоглиблення можуть становити 500 млн. гривень і бути профінансовані коштом інвестиційної програми порту.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАНН Я	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій до Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 липня	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Адміністрація морських портів України” (за згодою)
2013 р. № 548, щодо внесення змін стосовно додаткових ризиків, пов’язаних із збройною агресією Російської Федерації		
Збільшення пропускнуєї спроможності транспортної інфраструктури (залізничних шляхів, залізничної станції, автомобільних доріг)	грудень 2022 р.	Мінінфраструктури Міська рада м. Маріуполя (за згодою)
Забезпечення збільшення глибин підхідного каналу та причалів порту до 9,75 метра	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Адміністрація морських портів

		України” (за згодою)
Збільшення портових потужностей шляхом реалізації нових інвестиційних проектів: будівництво зернового термінала, будівництво олійного комплексу, реконструкція складських майданчиків причалів, будівництво критого складу, будівництво термінала навалювальних вантажів	грудень 2025 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Маріупольський морський торговельний порт” (за згодою)

Джерела фінансування: державний бюджет, приватні інвестиції, інструменти державно-приватного партнерства.

3.2.6. Захід — забезпечення всеосяжного доступу до широкопasmового Інтернету.

Завдання заходу — забезпечення доступу населення до волоконно-оптичної мережі (Інтернет).

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка покриття волоконно-оптичними мережами в населених пунктах, відсотків	Донецька область	52,29	95	100
	Луганська область	21,42	95	100
	Україна	43,28		100

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021—2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 67, ст. 2155), необхідно запровадити першочергове виконання заходів у Донецькій та Луганській областях, зокрема:

- 1) забезпечення безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету всіх населених пунктів;
- 2) забезпечення підключення до грудня 2021 р. 100 відсотків державних установ та соціальних закладів до широкосмугового Інтернету із швидкістю від 100 Мбіт/с;
- 3) створення каналів для прокладення волоконно-оптичних кабелів зв'язку під час капітального ремонту доріг, будівель, будівництва нових житлових та виробничих об'єктів, зовнішнього освітлення тощо;
- 4) запровадження механізму зменшення витрат операторів, не порушуючи законодавства про конкуренцію;
- 5) забезпечення цільового фінансування поширення Інтернету в державних установах, соціальних закладах, розташованих у віддалених населених пунктах або за їх межами.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, але насамперед мережа повинна покрити територіальні громади поблизу лінії розмежування.

Оцінка економічного впливу

Доступ населення та бізнесу до високошвидкісного Інтернету є важливою передумовою прискорення соціально-економічного розвитку, оскільки полегшує для малого бізнесу — вихід на нові ринки, для широких верств населення — доступ до освіти, державних та інших послуг. За дослідженнями Світового банку, зростання проникнення швидкісного Інтернету на 10 відсотків приводить до зростання валового внутрішнього продукту країни на 1—2 відсотки. На даний час частка населення, яке не користувалося Інтернетом в Луганській та Донецькій областях у 2019 році, за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, становила 5 та 6 відсотків відповідно, причому здебільшого це характерно для сільської місцевості. Відсутність якісного швидкісного інтернет-доступу відзначено у 55 відсотків сіл та селищ регіону, що значно знижує можливості щодо освіти та бізнесу для їх мешканців.

У Державному бюджеті України на 2021 рік передбачено 500 млн. гривень на підключення до волоконно-оптичних ліній зв'язку закладів соціальної інфраструктури у віддалених селах всієї України, де підключення досі немає. Для регіону витрати на забезпечення волоконно-оптичними мережами всіх населених пунктів становитимуть близько

300 млн. гривень, які розподіляться між державним бюджетом і приватним сектором.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Забезпечення широкосмуговим Інтернетом населених пунктів Донецької та Луганської областей	грудень 2024 р.	Мінреінтеграції Мінцифри Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Включення завдань щодо забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету населених пунктів Донецької та Луганської областей у плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2027 року	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції Мінрегіон Мінцифри

Джерела фінансування: державний бюджет.

4. Стратегічний напрям — формування регіонального ринку праці та захист навколишнього природного середовища.

Завдання напрямку — зростання кількості нових робочих місць, зниження безробіття, зменшення професійно-кваліфікаційних дисбалансів та підвищення гнучкості ринку праці.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Рівень безробіття	Донецька	14,7	11	8

населення у віці 15—70 років, відсотків	область			
	Луганська область	15,4	11	8
	Україна	9,3		
Рівень зайнятості населення у віці 15—70 років, відсотків	Донецька область	49,5	53	56
	Луганська область	56,9	58	60
	Україна	56,9		
Середня тривалість пошуку нової роботи, місяців	Донецька область	7	5	3
	Луганська область	6	5	3
	Україна	5		

Завдання напряду — підвищення якості життя населення на територіях Донецької та Луганської областей та запобігання відпливу з регіону трудових ресурсів.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВІМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка негативних відповідей на запитання “Як Ви вважаєте, справи у Вашому районі рухаються в правильному напрямі?”, відсотків	Донецька область	39	25	10
	Луганська область	58	38	10
	Україна	31		
Частка населення,	Донецьк	70	80	100

задоволеного досвідом користування інфраструктурними об'єктами та рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах, відсотків	а область			
	Луганська область	70	80	100
Частка населення, задоволеного рівнем надання послуг у сфері адміністративного управління, відсотків	Донецька область	70	80	100
	Луганська область	70	80	100

Завдання напряду — запобігти екологічним катастрофам та покращити стан навколишнього природного середовища в регіоні.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВІМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ НА 1 СІЧНЯ 2019 Р.	ПРОМІЖНИЙ ДО 2025 РОКУ	ЦІЛЬОВИЙ ДО 2030 РОКУ
Рівень капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, відсотків валового регіонального продукту	Донецька область	0,79	1,4	2
	Луганська область	0,08	1	2
	Україна	2		

4.1.Ініціатива — сприяння розвитку людського капіталу.

4.1.1. Захід — розширення ваучерних програм на навчання працездатного населення.

Завдання заходу — збільшити мотивацію та фінансову можливість для навчання у працездатному віці.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка населення віком 25—49 років, що входить до трудових ресурсів та хоча б раз скористалися ваучером на навчання, відсотків працездатного населення цього віку	Донецька область		18,2 (4)	68,5 (10)
	Луганська область		7,4 (4)	28 (10)

Ураховуючи необхідність значної професійної переорієнтації дорослого населення, підняття рівня адаптації до зміни структури економіки, необхідно ініціювати запровадження місцевих програм ваучерів на навчання дорослого населення віком 25—49 років за рахунок бюджетів різних рівнів та програм партнерів з розвитку.

Навчання за ваучером може здійснюватися за будь-яким напрямом, не обов'язково пов'язаним із поточною спеціалізацією працівника. Програми навчання можуть виконуватися як у державних, так і у приватних закладах освіти, в офлайн- або онлайн-режимі.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Протягом наступного десятиріччя робоча сила Луганської та Донецької областей буде скорочуватись. За найоптимістичнішими оцінками, регіон втратить 1,6 відсотка робочої сили, песимістичні оцінки прогнозують втрати робочої сили близько 14 відсотків.

Вартість програми за умови високої участі (від 10 відсотків робочої сили) та якісного навчання може бути доволі високою. Максимальний поріг прямих витрат державного та місцевих бюджетів на такі ваучери можна оцінити приблизно у 965 млн. гривень за дев'ять років.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та прийняття постанови Кабінету Міністрів України про порядок видачі ваучерів на навчання	липень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
Оновлення переліку професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер, враховуючи потреби регіонального ринку праці	вересень 2022 р.	Мінекономіки Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
Забезпечення процесу підготовки навчальних програм та матеріалів	грудень 2022 р.	МОН державні та приватні заклади освіти (за згодою) Мінреінтеграції

Джерела фінансування: державний бюджет, місцеві бюджети та кошти партнерів з розвитку.

4.1.2. Захід — переведення програм перепідготовки безробітних для потреб роботодавців на засади кооперації держави та бізнесу.

Завдання напряду — зменшення кваліфікаційного розриву між потребами ринку праці та можливостями шукачів роботи.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030
---------------------------------	--------	---------------------	--------------------------	-------------------

ВИМІРУ		2021 Р.)		РОКУ)
Кількість зареєстрованих у центрі зайнятості безробітних, які пройшли перенавчання за програмою, осіб	Донецька область		21 984	49 463
	Луганська область		9037	35 054
Кількість роботодавців, які співпрацювали з обласним центром зайнятості, тис. осіб	Донецька область	6,1	8,1	10,6
	Луганська область	3,7	4,6	5,7

Пропонується перевести програми з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних Донецької та Луганської областей на систему, що ставитиме на перше місце потреби роботодавців, та розширити масштаб таких програм. Перелік та зміст освітніх програм, за якими проводиться підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації безробітних, повинні бути переглянуті на основі переваг локальних роботодавців за їх безпосередньою участю як у розробленні переліку спеціальностей, необхідних навичок та компетенцій, так і у виборі закладу освіти, у тому числі приватного.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Програми з перепідготовки та перенавчання безробітних скорочують середній час на пошук нової роботи, а також мають позитивний вплив на заробітну плату на новому місці. Для того щоб досягти цільових показників безробіття у регіоні на рівні 8 відсотків протягом дев'яти років дії програми (до 2030 року включно), кількість безробітних осіб, що пройшли перенавчання за програмою, повинна становити не менше 7607 осіб на рік (5391 особа у Донецькій області, 2216 осіб у Луганській області).

Максимальні розрахункові витрати на перенавчання однієї особи становлять 30 тис. гривень (оцінку взято з постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 2021 р. № 39 “Про реалізацію в м. Києві експерименту з професійного навчання зареєстрованих безробітних для потреб роботодавців сфери інформаційних технологій” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 9, ст. 411), яка є прототипом для даної ініціативи). За цільового показника у 7,6 тис. осіб на рік та горизонту планування дев’ять років (до 2030 року включно) витрати на перенавчання з Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування України становлять 2,1 млрд. гривень (в середньому 228 млн. гривень на рік).

Серед позитивних економічних ефектів ініціативи можна виділити такі:

- 1) задоволення потреби роботодавців у кваліфікованих працівниках;
- 2) загальне підвищення кваліфікації робочої сили в регіоні та скорочення професійно-кваліфікаційного дисбалансу;
- 3) краще задоволення потреб місцевих роботодавців та підвищення рівня укомплектування вакансій;
- 4) більш ефективне використання коштів Фонду соціального страхування України;
- 5) підвищення ефективності роботи обласних центрів зайнятості Донецької та Луганської області.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та внесення відповідних змін до Порядку професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних, затвердженого наказом Мінсоцполітики та МОН від 31 травня 2013 р. № 318/655	січень 2022 р.	Мінекономіки

Виконання програми, координація та проведення інформаційної політики з роботодавцями та зареєстрованими безробітними, які виявили бажання пройти перенавчання	постійно	Донецький та Луганський обласні центри зайнятості та відповідні центри професійно-технічної освіти у м. Краматорську та Сєвєродонецьку
---	----------	--

Джерела фінансування: не потребує додаткових коштів, крім вже передбачених Фондом загальнообов'язкового страхування та місцевими бюджетами.

4.1.3. Захід — врахування Державною службою зайнятості можливостей для трудової мобільності та дистанційної роботи.

Завдання заходу — підвищення трудової мобільності та дистанційної зайнятості.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка працевлаштованих у загальній кількості зареєстрованих безробітних, відсотків	Донецька область	32	38	46
	Луганська область	35	38	46
	Україна	26		

Пропонується включити до існуючої форми № 3-ПН пункт про готовність роботодавця прийняти на роботу людину на умовах дистанційної зайнятості, про надання роботодавцем житла (із повним або частковим покриттям витрат), компенсацію витрат на проїзд до робочого місця (повну або часткову) та/або сприяння працевлаштуванню інших членів родини у разі переїзду. Центри зайнятості обмежені у можливостях пропонувати вакансії в інших районах та областях. Пропонується зобов'язати працівників Державної служби зайнятості пропонувати шукачеві поряд із вакансіями за місцем проживання додатково підходящі вакансії в інших районах областей.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Позитивний ефект від реалізації ініціативи на економіку забезпечується завдяки зниженню безробіття, підвищенню доходів громадян, що отримують більше опцій для працевлаштування. Підвищення трудової мобільності осіб, зареєстрованих у місцевих центрах зайнятості, може привести до значного скорочення безробіття в регіоні та кращого задоволення потреб місцевих роботодавців. Ініціатива передбачає, що підвищення ефективності працевлаштування безробітних осіб центрами зайнятості буде досягнуто шляхом розширення можливостей для трудової мобільності.

Якщо припустити, що кількість осіб, які звертаються до центрів зайнятості, залишиться на тому самому рівні протягом дев'яти років дії програми (до 2030 року включно), тобто 63 тис. осіб на рік, то для досягнення цільового показника безробіття на рівні 8 відсотків ефективність працевлаштування зареєстрованих безробітних повинна зрости з поточних 33,5 відсотка до 46 відсотків.

Якщо припустити, що в результаті трудової міграції продуктивність праці працівника не зросте, а центри зайнятості будуть збільшувати кількість працевлаштованих безробітних в середньому на 7600 осіб на рік, разом вони потенційно зможуть принести додану вартість на суму близько 236,6 млн. гривень на рік. Завдяки виконанню ініціативи валовий регіональний продукт може щороку зростати на додаткових 0,1 відсотка для Донецької та Луганської областей.

Серед позитивних економічних результатів ініціативи можна виділити такі:

- 1) ініціатива сприятиме підвищенню трудової мобільності, швидшому працевлаштуванню, більш ефективному заповненню вакансій;
- 2) скорочення професійно-географічного дисбалансу;
- 3) краще задоволення потреб місцевих роботодавців та підвищення рівня укомплектування вакансій;
- 4) скорочення рівня безробіття.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
--------------------------	--------------------	-------------------------------

Розроблення та внесення відповідних змін до форми звітності № 3-ПН “Інформація про попит на робочу силу (вакансії)”	жовтень 2021 р.	Державна служба зайнятості
Проведення кар’єрних консультацій з клієнтами із обов’язковим запропонуванням наявних вакансій в інших регіонах України, а також дистанційних вакансій, співпраця з роботодавцями	постійно	Донецький та Луганський обласні центри зайнятості та відповідні центри професійно-технічної освіти у мм. Краматорську та Северодонецьку

4.1.4. Захід — впровадження нових форм трудових відносин для підвищення гнучкості ринку праці та детінізації економіки.

Завдання заходу — створення правових умов для більш гнучкого офіційного працевлаштування та зменшення частки неформально зайнятих в економіці регіону.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка неформально зайнятих осіб серед усіх зайнятих віком 15—70 років, відсотків	Донецька область	13	10	8
	Луганська область	28	23	18
	Україна	21		

Більш гнучкі форми зайнятості стимулюють укладення повноцінних трудових договорів (із наданням відповідних соціальних гарантій), що зможуть замінити цивільно-правові договори про виконання роботи та спростять процедуру наймання працівників іноземними компаніями. За прикладом ініційованого на початку 2021 року Мінекономіки проекту Закону України “Про внесення змін до Кодексу законів про працю України

щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості” для працівників, чиї послуги необхідні не на постійній основі, а також Закону України від 4 лютого 2021 р. № 1213-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання дистанційної, надомної роботи та роботи із застосуванням гнучкого режиму робочого часу” пропонується запровадити на території регіону нові нестандартні форми трудових договорів, наприклад, трудовий договір з нефіксованим робочим часом, короткостроковий договір, учнівський договір.

Трудовий договір з нефіксованим робочим часом дасть можливість оформити трудові відносини у сферах із наданням специфічних послуг.

Традиційні строкові трудові договори на визначений час та на час виконання певної роботи дадуть змогу узаконити фактично наявні трудові відносини, оформлені шляхом укладення цивільно-правових договорів на короткі строки.

Учнівський договір дасть змогу узаконити працю студентів під час навчання, в тому числі навчання за дуальною формою освіти.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Пілотна програма сприятиме офіційному оформленню трудових відносин, поступовій детінізації економічної діяльності в регіоні, а також збільшенню гнучкості регіонального ринку праці.

Серед позитивних економічних ефектів ініціативи можна виділити такі:
скорочення рівня безробіття;
поступова детінізація економіки регіону.

Витрати на проект очікуються в межах бюджетних програм розпорядників бюджетних коштів.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВИКОНАВЕЦЬ
Розроблення пропозицій та рекомендацій щодо	травень 2022 р.	Мінекономіки

впровадження нових гнучких форм трудових контрактів		
Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості” щодо запровадження нових форм трудових договорів	вересень 2022 р.	Мінекономіки

4.1.5. Захід — запровадження дуальної форми освіти у закладах професійно-технічної освіти, фахової перед вищої освіти та закладах вищої освіти регіону.

Завдання заходу — зменшення професійно-кваліфікаційних дисбалансів та підвищення рівня працевлаштування серед молоді.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Заклади професійно-технічної освіти та фахової передвищої освіти, що пропонують дуальну форму навчання:				
кількість, одиниць частка усіх таких закладів, відсотків	Донецька область	11 28	20 50	39 100
	Луганська область	5 26	10 50	19 100
Заклади вищої освіти, що пропонують дуальну форму навчання:				

кількість, одиниць частка усіх таких закладів, відсотків	Донець ка область		6 25	12 50
	Луганс ька область		2 30	4 60

Пропонується впровадження дуальної форми освіти в усіх закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, а також у частині закладів вищої освіти в регіоні, інтеграція практичних блоків у програми існуючих курсів, що пропонують заклади вищої освіти у регіоні, проведення активної комунікаційної політики з місцевими бізнесами щодо переваг дуальної форми здобуття освіти та впровадження учнівських трудових контрактів. Реалізація ініціативи передбачає тісну співпрацю закладів освіти, представників бізнесу, потенційних здобувачів фахової освіти. Затверджене наказом МОН 12 грудня 2019 р. Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти передбачає, що студент, який навчається та одночасно проходить виробничу практику на підприємстві за дуальною формою навчання, має право бути зарахованим до штату працівників та отримувати фінансову винагороду за фактично виконану роботу. Необхідно внести зміни до Кодексу законів про працю України з метою врегулювання перебування здобувачів освіти на робочих місцях саме в рамках здобуття освіти за дуальною формою. На даний час підприємства часто укладають два окремих договори: один із закладом освіти, інший — строковий трудовий договір із здобувачем.

З метою поліпшення якості надання освітніх послуг у регіоні необхідно також здійснити оновлення та модернізацію матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти, посилити співпрацю з підприємствами-замовниками робітничих кадрів, створити умови для здобуття якісної вищої та фахової передвищої освіти дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, особами з обмеженими фізичними можливостями, запровадити цільові програми, що сприяють інтеграції освіти і науки, поглибленню співпраці і кооперуванню закладів вищої освіти, наукових установ та підприємств. Витрати можуть бути здійснені в рамках звичайної діяльності розпорядників бюджетних коштів.

Територіальний принцип

Захід реалізовуватиметься на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Дуальна освіта може означати для випускника більшу імовірність працевлаштуватися відразу після закінчення навчання та мати вищу заробітну плату. Запровадження дуальної освіти дозволить зменшити професійно-кваліфікаційні дисбаланси та відповідно прискорити пошук роботи і заповнення вакансій, що позитивно впливатиме на кількість зайнятих та валового регіонального продукту регіону.

Витрати на навчання здобувачів освіти за дуальною формою повинні розраховуватися на умовах співфінансування бізнесом. Витрати на організацію та проведення інформаційно-комунікаційних заходів для представників бізнесу та закладів освіти (проведення форумів, виставок, конференцій) можуть бути здійснені в рамках звичайної діяльності розпорядників бюджетних коштів.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАНН Я	ВИКОНАВЕЦЬ
Розроблення Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти в Донецькій та Луганській областях	січень 2022 року (у разі затвердження Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти на державному рівні)	МОН Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація об'єднання організацій роботодавців Донецької області (за згодою) об'єднання організацій роботодавців Луганської області (за згодою) Донецька та Луганська обласні ради профспілок (за згодою)
Розроблення та впровадження програм дуальної форми освіти, а також їх популяризація серед	вересень 2022 року	МОН заклади професійно- технічної, фахової

потенційних здобувачів, співпраця з місцевими роботодавцями, укладення контрактів про співпрацю та навчання студентів		передвищої та вищої освіти Донецької та Луганської областей (за згодою)
---	--	---

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством.

4.1.6. Захід — впровадження уроків підприємництва з початкової школи.

Завдання заходу — збільшити схильність молоді регіону до підприємництва.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Заклади середньої освіти (школи), де запровадили уроки для підприємництва:				
кількість, одиниць частка від усіх таких закладів, відсотків	Донецька область		218 40	546 100
	Луганська область		108 40	269 100

Джерело: за агрегованими даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти, розрахунки Центру економічних стратегій.

Результати дослідження Агентства США з міжнародного розвитку (United States Agency for International Development) свідчать, що підприємництво не є популярним серед населення Донецької та Луганської областей — регіону із потужною індустріальною традицією. Для пом'якшення зазначеного ефекту на наступні покоління необхідно додати підприємницьку компетенцію як пілотну навчальну програму починаючи з

Нової української школи та під час всього періоду навчання в закладах загальної середньої освіти в Донецькій та Луганській областях.

Територіальний принцип

Захід реалізовуватиметься на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Витрати на розроблення програми, навчання вчителів та підготовку методичних матеріалів доцільно профінансувати шляхом залучення міжнародних організацій, які профільно займаються підтримкою підприємництва (наприклад, Агентство США з міжнародного розвитку (United States Agency for International Development), GIZ Ukraine). Якщо розроблення програми фінансуватиметься за рахунок коштів партнерів з розвитку, то суттєвих витрат для України не буде.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення концепції уроків підприємницької компетенції, методології, навчальних матеріалів, відповідного нормативного документа	липень 2022 р.	МОН провідні бізнес-асоціації України (за згодою)
Залучення допомоги партнерів з розвитку у розробленні навчальних матеріалів, проведенні майстер-класів, заходів з популяризації підприємницької діяльності, наданні фінансових та людських ресурсів на реалізацію ініціативи	серпень 2022 р.	Мінреінтеграції МОН
Впровадження уроків підприємницької компетенції, співпраця з батьками та партнерами з розвитку	вересень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

		заклади загальної середньої освіти Донецької та Луганської області (за згодою)
--	--	--

Джерела фінансування — кошти партнерів з розвитку.

4.2. Ініціатива — Поліпшення якості життя людей.

4.2.1. Захід — запровадження ряду ініціатив, покликаних підвищити рівень безпеки в регіоні.

Завдання заходу — зміна сприйняття регіону від “району бойових дій” до “району підвищеної безпеки”.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Рівень зменшення випадків надзвичайних ситуацій за рік, відсотків	Донецька область		30	50
	Луганська область		30	50
Частка охоплення населення сигналом (FM-радіомовлення) українських мовників, на території, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, відсотків	Донецька область		100	100
	Луганська область		100	100

Частка охоплення населення сигналом (цифрове телебачення) українських мовників, на території, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, відсотків	Донецька область		100	100
	Луганська область		100	100
Частка охоплення населення сигналом (FM-радіомовлення) українських мовників, на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження в повному обсязі, відсотків	Донецька область		30	50
	Луганська область		30	50
Частка охоплення населення сигналом (цифрове телебачення) українських мовників, на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження в повному обсязі, відсотків	Донецька область		30	50
	Луганська область		30	50

Незважаючи на те, що безпека в регіоні повною мірою залежить від збройної агресії Російської Федерації, Уряд України може розглянути запровадження ряду ініціатив, які б сприяли підвищенню побутової безпеки в Луганській та Донецькій областях:

- 1) побудова військових містечок та переведення (створення, відновлення) військових частин з постійною дислокацією в Донецькій та Луганській областях (на противагу ротації і відкомандируванню);
- 2) підвищення ефективності комунікації влади з місцевим населенням. У разі успішної реалізації ініціативи в регіоні створюються умови,

за яких зростання інтенсивності бойових дій сприймається населенням Луганської та Донецької областей як злочини, вчинені Російською Федерацією або незаконними збройними формуваннями, керованими Російською Федерацією;

- 3) розгляд питання щодо утворення у територіальних громадах центрів безпеки як інтегрованих структур з єдиною комунікацією відповідно до актів законодавства у сфері цивільного захисту, забезпечення громадського порядку, охорони здоров'я населення (з пожежно-рятувальними підрозділами, поліцейськими станціями та бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги). Забезпечення утворення на базі центрів безпеки оперативно-диспетчерських служб, на які також можуть покладатися завдання з оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та здійснення реконструкції та технічної модернізації територіальних та місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;
- 4) сприяння утворенню підрозділів недержавної пожежної охорони у віддалених місцях або місцях концентрації пожежонебезпечних об'єктів та територій.

Територіальний принцип

Захід реалізується в громадах, прилеглих до лінії розмежування. Запровадження форматів взаємодії та співробітництва військовослужбовців із місцевим населенням сприятиме зміцненню довіри в місцях їх постійної чи тимчасової дислокації на території громад, прилеглих до лінії розмежування, а також на інших територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Підвищення рівня безпеки в регіоні, ймовірно, не матиме швидкого прямого економічного ефекту, проте справлятиме ключовий вплив на якість життя в регіоні у довгостроковій перспективі, збільшить імовірність того, що молодь може залишитися жити та працювати в регіоні, що, відповідно, може сприяти створенню умов для збільшення кількості робочої сили в регіоні на довгострокову перспективу.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОН АННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
-----------------------	------------------------	-------------------------------

Залучення допомоги партнерів з розвитку у впровадженні ефективних та зовнішніх комунікацій громад, застосування сучасних інструментів інформаційної діяльності	постійно	Мінреінтеграції
Розроблення плану впровадження системи оповіщення	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Розроблення плану розширення системи відеоспостереження на об'єктах критичної інфраструктури та у місцях громадського користування	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Удосконалення системи оповіщення	грудень 2023 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети та кошти партнерів з розвитку.

4.2.2. Захід — комплекс заходів із збереження та підвищення енергоефективності застарілого житлового фонду та комунальної інфраструктури.

Завдання заходу — подолання дефіциту якісного житла, зниження споживання тепла та енергії, збільшення частки альтернативних джерел в енергоспоживанні.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ	РЕГІОН	БАЗОВ	ПРОМІ	ЦІЛЬО
--------------	--------	-------	-------	-------

ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ		ИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка об'єднань співвласників багатоквартирного будинку, які уклали угоди із Фондом енергоефективності на реалізацію проектів у рамках державної програми “Енергодім” та інших енергоефективних програм та проектів, відсотків	Донець ка область	5	5	10
	Лугансь ка область	7	20	50
	Запорізь ька	19		
Частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіоні (до загальної потужності котелень регіону, відсотків	Лугансь ка область (2019 рік базовий)	0,9	30	50
	Дніпро- петровс ька область	18,1		

Потрібно впровадити у громадах муніципальний енергоменеджмент та енергомоніторинг як систему управління використанням енергетичних та природних ресурсів. У рамках такої системи слід розробити плани дій сталого енергетичного розвитку громад на підставі Європейської ініціативи Угоди мерів з досягнення кліматичних і енергетичних цілей ЄС. Необхідно поєднати такі проекти із створенням системи підтримки об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, яка включатиме, крім проектів енергоефективності, проекти капітального ремонту та суттєвого поліпшення якості існуючого житла для подолання житлової проблеми:

- 1) всебічна підтримка розширення практик управління будинками шляхом об'єднання співвласників багатоквартирного будинку із

створенням регіональних Ресурсних центрів підтримки об'єднань співвласників багатоквартирного будинку;

- 2) запровадження окремого пакета для об'єднань співвласників багатоквартирного будинку Донецької та Луганської областей у рамках державних програм підтримки енергомодернізації, які передбачають підвищення загальної суми відшкодування витрат за рахунок державного бюджету до 50 відсотків витрат;
- 3) сприяння наданню пільгових кредитів на капітальний ремонт будинків у рамках муніципальних програм;
- 4) організаційна підтримка місцевих компаній для реалізації комплексу заходів, спрямованих на скорочення споживання енергоресурсів та термомодернізацію будівель, передусім у шахтарських монофункціональних містах;
- 5) сприяння реформуванню комунальних підприємств та теплового господарства громад шляхом: встановлення лічильників, проведення аудиту стану інфраструктури та фінансового стану компаній, ранжування проблемних ситуацій, надання фінансової підтримки їх вирішення;
- 6) розроблення нових схем теплозабезпечення громад та шляхів їх впровадження, що включатимуть модернізацію мереж тепlopостачання з використанням енергоефективних матеріалів та обладнання.

Впровадження заходів з енергоефективності можуть здійснювати територіальні громади, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, комунальні підприємства (установи, організації) на умовах співфінансування в рамках Державного фонду регіонального розвитку, секторальної підтримки ЄС, “Енергодім”, “Теплі кредити”, а також міжнародних програм та проектів партнерів з розвитку і міжнародних фінансових організацій.

Термомодернізація будівель громад може реалізовуватися на умовах співфінансування: державні програми (“Енергодім”, “Теплі кредити” та інші) — місцеві програми (фінансування частини відсотків/тіла кредитів) — об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (внески) — міжнародна технічна допомога (гранти на впровадження пілотних проектів з енергоефективності, навчальні програми тощо).

Реформування теплового господарства громад може реалізовуватися на умовах співфінансування: державні програми (Державний фонд регіонального розвитку, секторальна підтримка ЄС, Надзвичайна кредитна програма відновлення України та інші) — місцеві програми — партнери з

розвитку та фінансові організації (кредитної установи для відбудови (KfW), GiZ, NEFCO, Європейський інвестиційний банк, Міжнародна організація міграції тощо).

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Впроваджений енергомоніторинг стане основою управління енергетикою всіх сфер функціонування територіальної громади (об'єктів житлово-комунальної інфраструктури, транспорту, освіти, охорони здоров'я, спорту, культури, зовнішнього освітлення тощо) та щорічного коригування заходів відповідно до результатів аналізу втрат енергетичних та природних ресурсів. Зниження втрат енергії шляхом раціонального використання енергетичних ресурсів (природний газ, електроенергія, тепло) призведе до зменшення суми у квитанціях на оплату житлово-комунальних послуг через зменшення втрат.

Зниження енерговитрат у результаті застосування збалансованої структури енергоспоживання та раціонального використання енергетичних ресурсів (природний газ, електроенергія, тепло) може становити 20—40 відсотків. Витрати можуть здійснюватися у рамках державних, регіональних та муніципальних програм, а також за підтримки партнерів з розвитку. Проекти з реформування теплового господарства передбачені в регіональних стратегіях та програмах за рахунок різних джерел фінансування.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВИКОНАВЕЦЬ
Реалізація проектів Фондом енергоефективності у Донецькій та Луганській областях	жовтень 2021 року	Мінрегіон Фонд енергоефективності
Затвердження програми фінансової підтримки здійснення заходів з енергоефективності у житлових будинках, їх реконструкції та ремонту	грудень 2021 року	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

		ція
Сприяння створенню регіональних ресурсних центрів підтримки об'єднань співвласників багатоквартирного будинку як центрів сприяння переходу житлового фонду державної та комунальної форми власності у власність об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та створення управляючих кампаній	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Розроблення та запровадження проектів енергоефективності та застосування відновлюваних джерел енергії в тепловому господарстві за рахунок різноманітних джерел фінансування	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація комунальні теплозабезпечувальні компанії (за згодою)
Розроблення та затвердження схем теплопостачання населених пунктів Донецької та Луганської областей відповідно до вимог Закону України “Про теплопостачання”	відповідно до Закону України “Про теплопостачання”	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Залучення допомоги партнерів з розвитку в реалізації пілотних енергоефективних проектів та реплікація на всю територію	постійно	Мінреінтеграції

Донецької та Луганської областей		
----------------------------------	--	--

Джерела фінансування — державний бюджет, обласні, місцеві бюджети, кошти міжнародної технічної допомоги, Фонд енергоефективності.

4.2.3. Захід — забезпечення якісною питною водою населення Донецької та Луганської області.

Завдання заходу — комплексне вирішення питання щодо надійного постачання якісної питної води в громадах Донецької та Луганської областей шляхом впровадження новітніх технологій.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка замінених трубопроводів шляхом впровадження новітніх технологій, відсотків	Донецька область		30	50
	Луганська область		30	50
Частка зниження питомих витрат електроенергії, відсотків	Донецька область		10	30
	Луганська область		10	30
Частка щорічного зниження рівня аварійності на кожен	Донецька		3	5

кілометр трубопроводу, відсотків	област ь			
	Луганс ька област ь		3	5

З метою виконання заходу пропонується:

- 1) визначити джерела стабільного фінансування гуманітарної місії постачання води на тимчасово окуповані території комунальним підприємством “Компанія ”Вода Донбасу” та комунальним підприємством “Попаснянський районний водоканал”;
- 2) розробити та реалізувати альтернативні схеми і плани водопостачання в громадах Донецької та Луганської областей (у тому числі існуючих), диверсифікація джерел постачання питної води у громадах Донецької та Луганської областей;
- 3) здійснити модернізацію систем водопостачання, перекачувального обладнання, замінити на енергоощадні насоси комунального підприємства “Компанія “Вода Донбасу” та комунального підприємства “Попаснянський районний водоканал”, що дозволить зменшити втрати води та витрати електроенергії на її перекачування шляхом залучення додаткового фінансування із різних джерел фінансування, у тому числі коштів Уряду Французької Республіки на підставі проведених переговорів.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Розроблення перспективної схеми водопостачання Донецької області та її впровадження сприятиме усуненню залежності водопостачання та водовідведення населених пунктів Донецької області від комунального підприємства “Компанія “Вода Донбасу” та поліпшить ситуацію із водозабезпеченням та водовідведенням.

Модернізація перекачувального обладнання, заміна насосів на енергоощадні, а також заміна водопроводів комунального підприємства

“Компанія “Вода Донбасу” та комунального підприємства “Попаснянський районний водоканал” дозволять зменшити втрати води та витрати електроенергії на її перекачування. Заміна застарілого насосного обладнання дозволить знизити витрати електроенергії, яка на сьогодні становить близько 50 відсотків операційних витрат. За оцінками, втрати води зменшаться на 4804 тис. куб. метрів щороку, економія електроенергії становитиме 3180 тис. кВт.год. на рік. Загальна економія до 2025 року становитиме 65822 тис. гривень на рік.

Витрати на реалізацію проектів здійснюються за рахунок державних програм та місцевих бюджетів, а також за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги.

На виконання реконструкції господарства комунального підприємства “Попаснянський районний водоканал” проект передбачає виконання робіт загальною вартістю 70 млн. євро. Фінансування відбувається за рахунок пільгового кредиту від Уряду Французької Республіки. Виконувати роботи буде консорціум Vinci/Razel, обраний урядом Франції на конкурсних засадах. Закінчення будівельних робіт — 2026 рік.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення схеми водопостачання для побутових, промислових та сільськогосподарських потреб у Донецькій та Луганській областях	червень 2022 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Реалізація проекту постачання питної води у м. Маріуполі	червень 2025 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація міська рада м. Маріуполя (за згодою)

		комунальне підприємство “Маріупольський ВУ ВКГ” (за згодою)
Сприяння розбудові нових джерел водопостачання	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Комплексна модернізація інженерних мереж та технічне переоснащення комунального підприємства “Компанія “Вода Донбасу”	червень 2030 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація комунальне підприємство “Компанія “Вода Донбасу” (за згодою)
Модернізація систем водопостачання, перекачувального обладнання, заміна насосів на енергоощадні комунального підприємства “Попаснянський районний водоканал”	червень 2028 р.	Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація комунальне підприємство “Попаснянський районний водоканал” (за згодою) Попаснянська міська військово-цивільна адміністрація Сєверодонецького району Луганської області Сєверодонецька районна рада Луганської області (за згодою)

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, кошти партнерів з розвитку, приватні кошти.

4.2.4. Захід — забезпечення доступності розвинених мереж надання медичних, освітніх, культурних, адміністративних та соціальних

послуг у громадах на лінії розмежування та прикордонних з Російською Федерацією територіях.

Завдання заходу — підвищення якості життя людей у найбільш вразливих громадах шляхом забезпечення кращого доступу до базових соціальних послуг, освітніх послуг, послуг з охорони здоров'я та культури.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка поданих декларацій про вибір лікаря до загальної кількості населення на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, відсотків	Донецька область (2021 рік базовий)	73,18	100	100
	Луганська область (2021 рік базовий)	23,24	100	100
	Дніпропетровська область (2021 рік базовий)	81,14		
Кількість сільських лікарів на 10000 сільського населення, осіб	Донецька область (2018 рік базовий)	2	5	7
	Луганська область (2018 рік базовий)	6,5	7	7
	Харківська область (2018 рік базовий)	6,9		

Частка лікарів пенсійного віку, відсотків	Донецька область (2019 рік базовий)	31,5	20	10
	Луганська область (2019 рік базовий)	31,5	20	10
	Дніпропетровська область (2019 рік базовий)	13,9		
Частка щорічного зниження частки педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти віком 60+, відсотків	Донецька область (2021 рік базовий)	17,2	30	50
	Луганська область (2021 рік базовий)	15	30	50
	Україна (2021 рік базовий)	14,8		
Кількість учнів на один заклад загальної середньої освіти, (осіб)	Донецька область (2020 рік базовий)	325	350	400
	Луганська область (2020 рік базовий)	200	250	300

	Україна (2020 рік базовий)	271		
Частка територіальних громад, у яких впроваджено єдину модель організації надання базових соціальних та комплексних послуг безпосередньо за місцем проживання/	Донецька область		100	100
	Луганська область		100	100
перебування особи/ сім'ї (відповідно до Закону України “Про соціальні послуги”), відсотків				
Частка територіальних громад області, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, в яких створено центри культурних послуг, відсотків	Донецька область		10	50
	Луганська область		10	50

Потрібно створити систему адміністративних мультицентрів з функціоналом за типом соціального офісу “Мультицентр” у м. Маріуполі, або сервісних зон, які були створені на контрольних пунктах в’їзду-виїзду Щастя та Новотроїцьке. Пропонується створити мультицентри у громадах, прилеглих до лінії розмежування, а саме: Станиця Луганська, Золоте, Щастя (Луганська область), Мар’їнка, Майорське, Новотроїцьке, Гнутове (Донецька область).

Необхідне відновлення мережі закладів адміністративних послуг, освіти, культури та охорони здоров’я з обов’язковим урахуванням необхідності доступу до безпечного інклюзивного середовища.

Територіальні громади на цьому етапі потребуватимуть посилення інституційної спроможності та участі проектів технічної допомоги, яку потрібно забезпечити за рахунок коштів партнерів з розвитку або коштів Фонду консорціумного фінансування, у тому числі із створенням за потреби тимчасових локальних проектних офісів із подальшим навчанням та передачею експертизи на рівень територіальної громади.

У результаті підвищиться рівень доступності та якості медичних, освітніх, соціальних та адміністративних послуг на різних рівнях надання допомоги населенню, у тому числі постраждалому внаслідок збройної агресії Російської Федерації та поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Витрати можуть здійснюватися в рамках поточної діяльності новостворених органів місцевого самоврядування / військово-цивільних адміністрацій за рахунок співфінансування регіональних та державних програм, міжнародних донорських проектів. Вартість створення мультицентру становить від 12 до 70 млн. гривень, а центру культурних послуг — від 16 до 25 млн. гривень. Вартість відновлення мереж повинна розраховуватися в рамках підготовки проектно-кошторисної документації, на яку потрібно передбачити окремі бюджети в рамках технічної допомоги громадам, особливо вразливим.

Ефективність реалізації проектів залежатиме від якісного проектного менеджменту в громадах. Важливим кроком є допомога партнерів з розвитку у частині підвищення рівня знань працівників органів місцевого самоврядування/військово-цивільних адміністрацій стосовно проектного менеджменту та формування команди фахівців з написання проектів на місцевому рівні.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОН АННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Завершення передачі інфраструктурних об'єктів до новоутворених територіальних громад, прилеглих до лінії розмежування	червень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська

		облдержадміністрація Мінрегіон
Підвищення якості функціонування існуючих установ надання медичних, освітніх, культурних та адміністративних та соціальних послуг до необхідного рівня	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінреінтеграції
Створення системи адміністративних мультицентрів	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінреінтеграції
Створення системи центрів культурних послуг у територіальних громадах області	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація МКІП
Створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства, в тому числі насильства за ознакою статі та/або сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом	2021—2023 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Створення перинатального центру III рівня в м. Краматорську	2021— 2024 роки	МОЗ Донецька облдержадміністрація
---	-----------------------	---

Джерела фінансування — державний бюджет, обласний, місцеві бюджети, кошти партнерів з розвитку, кошти юридичних та фізичних осіб.

4.2.5. Захід — Надання якісної медичної допомоги та будівництво клінічних лікарень.

Завдання заходу — відновлення доступу жителів областей до якісних медичних послуг.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість побудованих обласних клінічних лікарень, одиниць	Донецька область		1	
	Луганська область		1	
Кількість щорічних обстежень пацієнтів у новозбудованих лікарнях, тис. осіб	Донецька область			90
	Луганська область			90

Кількість пацієнтів, які отримали високотехнологічну медичну допомогу щодо здійснення операційних втручань у новозбудованих лікарнях, осіб	Донецька область			9000
	Луганська область			9000

Медична допомога надається закладами первинної, вторинної, третинної (спеціалізованої та високоспеціалізованої) медичної допомоги, тому за рівнями надання медичної допомоги пропонуються такі кроки.

Первинний рівень медичної допомоги:

- 1) розбудова мережі первинної медичної допомоги у сільській місцевості;
- 2) щодо кожної адміністративної території — розроблення та затвердження місцевих програм, метою яких є забезпечення повної укомплектованості медичними працівниками закладів, що надають первинну медичну допомогу в сільській місцевості (навчання, придбання житла, пільги на оплату комунальних послуг).

Вторинний рівень медичної допомоги:

- 1) створення відділення інтенсивної терапії у складі комунального некомерційного підприємства “Інфекційна лікарня м. Костянтинівка”;
- 2) розширення сфери надання спеціалізованої медичної допомоги закладами медицини.

Третинний рівень медичної допомоги:

- 1) реалізація проекту з проведення робіт з ремонту, реконструкції та модернізації комунального некомерційного підприємства “Обласна дитяча лікарня м. Слов’янськ”;
- 2) створення закладу третинного рівня з відділенням дитячої хірургії, онкогематології, сучасної лабораторії та умов для реабілітації хворих дітей;
- 3) розвиток високоспеціалізованої медичної допомоги, в тому числі жінкам та дітям, шляхом створення та розбудови Обласного перинатального центра, удосконалення роботи Обласного територіального медичного об’єднання та Обласної психіатричної лікарні в Донецькій області;
- 4) будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Краматорську;

5) будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Северодонецьку.

В обох областях є потреба зведення нових будівель для Луганської та Донецької обласних клінічних лікарень та придбання необхідного медичного обладнання.

Відновлення роботи Луганської та Донецької обласних клінічних лікарень дозволить забезпечити на сучасному рівні високоспеціалізованою медичною допомогою (III рівня) жителів громад, які проживають на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, та скоротити середні строки лікування до п'яти — шести днів.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Проекти реалізуються Донецькою та Луганською облдержадміністраціями — обласними військово-цивільними адміністраціями за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги та залучення кредитних ресурсів. Поліпшення доступу населення регіону до високоякісних медичних послуг матиме позитивний вплив на рівень їх задоволеності якістю життя, а також сприятиме створенню нових робочих місць у медичній галузі та збільшенню попиту на медичну освіту.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Северодонецьку Луганської області	2021—2025 роки	Луганська облдержадміністрація
Будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Краматорську Донецької області (перша черга будівництва)	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, кошти міжнародних фінансових організацій.

4.2.6. Захід — сприяння розвитку туристичного потенціалу регіону.

Завдання заходу — розвиток місцевого туризму та популяризація культурної спадщини.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість функціонуючих туристичних маршрутів на території Донецької та Луганської областей, одиниць	Донецька та Луганська області		50	80
Кількість проведених туристичних подій (фестивалів, ярмарків, свят), одиниць	Донецька та Луганська області	30	50	70
Частка об'єктів та пам'яток культурної спадщини, на які розроблено облікову документацію, відсотків	Донецька область		50	95
	Луганська область		50	95
Щорічна кількість туристів, осіб	Донецька область	32 930	40 000	60 000
	Луганська область	10 380	20 000	50 000

	область			
	Дніпро петровс ька область (2019 рік базовий)	154 215		

Туристично-рекреаційний напрям передбачає створення щонайменше трьох рекреаційних кластерів, а саме: “Лимано-Кремінська дестинація”, “Святогірська дестинація”, “Приазовська дестинація”. Кожний із зазначених туристичних кластерів потребує формування окремого бачення з чіткими параметрами спеціалізації. Окремим напрямом розвитку туризму може стати постіндустріальний туризм, що включає такі напрями, як шахти Соледару, виробництво ігристих вин у Бахмуті, металургійні виробництва та вугільні копальні. За прикладом проведеного експерименту із створення унікального туристичного, інфраструктурного, освітнього та ІТ- кластера на базі Святогірської та Лиманської громад Донецької області Emerland (національний природний парк “Святі гори”), існує потреба у розбудові аналогічного кластера у Луганській області.

Важливою складовою туристичного напрямку є збереження та популяризація культурної спадщини. Необхідно спрямувати додаткові ресурси на відновлення облікової документації на об’єкти культурної спадщини, яка залишилася на тимчасово окупованих територіях, а також на реставрацію таких об’єктів для можливості їх подальшого включення в туристичні маршрути регіону

Проекти можуть реалізовуватися громадами на умовах співфінансування за рахунок коштів бюджетів різних рівнів, міжнародної технічної допомоги, в рамках конкурсів Українського культурного фонду, секторальної підтримки ЄС, Державного фонду регіонального розвитку. **Додатково можна розвивати такі напрями для розвитку туризму в регіоні:**

- 1) створення спільних туристичних продуктів та туристичних маршрутів;
- 2) розвиток сезонного туризму на базі кам’яних могил (Донецька область);

- 3) розвиток зеленого туризму через центри підтримки підприємництва за рахунок співфінансування з місцевих бюджетів;
- 4) розбудова інфраструктури туризму на базі Деркульського та Лимарівського державних кінних заводів (Біловодська селищна громада, Луганська область);
- 5) створення приморської рекреаційної зони у м. Маріуполі. Розбудова інфраструктури відпочинку та дозвілля.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація ініціативи сприятиме збільшенню надходжень до місцевих бюджетів за рахунок розвитку малого та середнього підприємництва в сфері ресторанного, готельного, транспортного бізнесу, сфері побутового обслуговування тощо.

Витрати може бути здійснено за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, секторальної підтримки ЄС, міжнародної технічної допомоги, приватних інвестицій.

Туристичний сектор приносить Україні загалом близько 1,5 відсотка валового внутрішнього продукту. Ураховуючи те, що, за даними Держстату, Донецька та Луганська область станом на 2019 рік разом реалізували всього 0,57 відсотка туроднів, то, за приблизними оцінками, туризм у Донецькій та Луганській області становить близько 0,14 відсотка сукупного валового регіонального продукту.

За аналогічними оцінками, Донецьку та Луганську області у 2019 році відвідало близько 78 тис. туристів. Якщо у 2023 році вдасться прийняти 200 тис. туристів, а у 2030 році — 600 тис., то туризм зможе приносити майже у 2,5 раза більше валового регіонального продукту (додатково 0,21 відсотка валового регіонального продукту) у 2023 році, а у 2030 році — майже у 7,5 раза більше валового регіонального продукту (додатково 0,9 відсотка валового регіонального продукту).

При цьому додатковий позитивний ефект від посилення іміджу регіону може позитивно вплинути на рівень бізнес-активності в інших секторах економіки.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОН АННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
-----------------------	------------------------	-------------------------------

Розглянути доцільність та прийняти рішення щодо створення туристично-інформаційних центрів у регіоні	грудень 2025 р.	МКІП Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ
Розбудова спільних туристичних маршрутів, туристичної інфраструктури та туристичних подій	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ
Розроблення та реалізація проектів у сфері туризму в рамках національних та міжнародних конкурсів і програм	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ громадські об'єднання (за згодою)
Розбудова інфраструктури туризму на базі Деркульського та Лимарівського державних кінних заводів	грудень 2025 р.	Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ

Створення рекреаційної зони в м. Маріуполі. Розбудова інфраструктури відпочинку та дозвілля	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Маріупольська міська рада (за згодою)
Розроблення документації на об'єкти та пам'ятки культурної спадщини	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація МКІП

Джерела фінансування — бюджети різних рівнів, кошти партнерів з розвитку, приватні кошти.

4.2.7. Захід — розбудова ефективного врядування в громадах Донецької та Луганської областей.

Завдання заходу — розвиток у територіальних громадах ефективної системи управління, орієнтованої на потреби населення, впровадження сучасних форм громадської участі, в тому числі електронного врядування.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВІМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Індекс задоволеності населення якістю наданих громадами послуг для всіх громад регіону	Донецька область	3,1 (м. Маріуполь)	3,4	3,7
	Луганська область	2,8 (м. Северодонецьк)	3,1	3,7
	Вінницька область	3,5		
Доходи місцевих бюджетів на одиницю населення, тис.	Донецька	5,8	9	11

гривень	область			
	Луганська область	4,06	7	10
	Україна	7,3		
Надходження до бюджету Агенції регіонального розвитку, тис. гривень	Донецька область		1 000	3 000
	Луганська область	719,4	2 000	5 000
	Черкаська область	5 517,8		

З метою виконання завдання заходу передбачається:

- 1) створення ефективної системи управління новоутворених громад. Основними принципами управління повинні стати: рівний доступ населення до якісних послуг, гендерна рівність та інклюзія, залучення громадян до прийняття управлінських рішень у громадах;
- 2) автономізація комунальних закладів, впровадження нових підходів до їх управління, запровадження стандартів клієнтського сервісу та безбар'єрний доступ до приміщень соціальної інфраструктури, цифровізація послуг та дистанційні форми роботи забезпечать високий рівень задоволеності споживачів якістю послуг;
- 3) створення та підтримка муніципальних реєстрів (баз даних) з використанням геоінформаційних технологій — електронних реєстрів громад та нерухомості, земельних кадастрів, мап інженерних комунікацій, соціальних об'єктів тощо;
- 4) запровадження у громадах різноманітних форм безпосередньої демократії (громадські обговорення, громадські ініціативи, звернення та запити громадян, електронні петиції, консультативно-дорадчі органи, діалогові платформи тощо). Застосування бюджету участі як інструменту прямої демократії сприятиме участі громадян у прийнятті рішень з розподілу бюджетних коштів;

- 5) впровадження гендерного аналізу в систему управління громадами шляхом підвищення гендерної компетентності місцевого персоналу;
- 6) забезпечення ефективних комунікацій у громаді шляхом застосування системного принципу відкритості влади, впровадження інформаційних центрів та платформ взаємодії органів місцевого самоврядування / військово-цивільних адміністрацій із громадськістю та засобами масової інформації;
- 7) розбудова партнерств у громадах між владою територіальної громади та бізнесом, міжмуніципальна та міжрегіональна співпраця та підтримка кластерних ініціатив поживляють місцевий економічний розвиток;
- 8) створення місцевих проектних команд у структурі органів місцевого самоврядування/військово-цивільних адміністрацій у партнерстві з агенціями економічного розвитку, агенціями регіонального розвитку, центрами підтримки бізнесу підвищить спроможність громад залучати зовнішні ресурси в рамках міжнародних та національних конкурсів та програм;
- 9) поширення програм технічної підтримки коштом партнерів з розвитку на органи місцевої влади, які братимуть участь у розробленні пропозицій для залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку, інших фінансових ресурсів, а також працюватимуть із загальнодержавними програмами та організаціями.

Територіальний принцип

Захід реалізується на всій території громад Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Заходи здійснюються в рамках поточної діяльності органів місцевого самоврядування та проектів міжнародної технічної допомоги.

Загалом у рамках цієї ініціативи давати економічний ефект можуть ті заходи, що підвищують прозорість урядування, поліпшують комунікацію та зменшують витрати жителів територіальної громади на отримання соціальної послуги. Такі заходи можуть підвищити ефективність видатків місцевих бюджетів.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
--------------------------	--------------------	-------------------------------

Складення карток необхідних перспективних проектів технічної допомоги, призначених для розбудови ефективного врядування в регіоні та спрямованих на імплементацію заходу Стратегії	січень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
Залучення програм партнерів з розвитку та програм Фонду консорціумного фінансування до реалізації перспективних проектів із ефективного врядування	січень 2023 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Складення техніко-економічного обґрунтування, вибір варіантів та реалізація системи управління із запровадженням електронних сервісів та форм прямої демократії	січень 2024 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Розроблення та реалізація проектів з питань громадської участі та навчальних програм у рамках національних та міжнародних конкурсів та програм	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські об'єднання (за згодою)

Джерела фінансування — в межах існуючих бюджетних програм.

4.3. Ініціатива — покращення якості довкілля.

4.3.1. Захід — розроблення та впровадження планів сталої міської мобільності.

Завдання заходу — зменшення викидів забруднювальних речовин від пересувних джерел.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИ Й (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІ ЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬ ОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Валовий регіональний продукт на 1 тону викидів забруднювальних речовин від пересувних джерел, млн. гривень	Донець ка область	3,5	7	10,5
	Лугансь ка область	2,1	6	10,5
	Україна	2,2		

З метою зменшення викидів шкідливих речовин від пересувних джерел територіальні громади Донецької та Луганської областей потребують розроблення та впровадження планів сталої міської мобільності. Плани мають розроблятися та впроваджуватися органами місцевого самоврядування для великих міст Донецької та Луганської областей згідно з настановами щодо розроблення та виконання плану сталої міської мобільності, підготовленими Європейською комісією. Суттєвого скорочення викидів забруднювальних речовин та рівня шуму можна досягти завдяки:

- 1) впровадженню сучасних методів планування та управління міським рухом для збільшення перевезень громадським транспортом та зменшення заторів на автошляхах;
- 2) сприянню розвитку немоторизованих засобів пересування;
- 3) заміні рухомого складу громадського транспорту на двигунах внутрішнього згоряння на транспорт на електродвигунах, розвитку та реконструкції міського електричного транспорту, зокрема трамваїв та тролейбусів.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Розроблення та впровадження регіональних планів сталої міської мобільності позитивно вплине на показники соціально-економічного розвитку регіону. Поступова заміна застарілого рухомого складу громадського транспорту із двигунами внутрішнього згоряння на електричні засоби пересування потребує інвестицій. Новий транспорт буде екологічнішим, що сприятиме зменшенню викидів забруднювальних речовин у атмосферу в міських агломераціях регіону.

Витрати на розроблення та впровадження планів сталої міської мобільності фінансуватимуться з державного або обласних фондів охорони навколишнього природного середовища в разі внесення відповідних змін до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1147 (ЗП України, 1996 р., № 18, ст. 505).

ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАНН Я	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення планів сталої міської мобільності	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністра ція Луганська облдержадміністра ція органи місцевого самоврядування (за згодою)
Впровадження планів сталої міської мобільності	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністра ція Луганська облдержадміністра ція органи місцевого самоврядування (за згодою)

Залучення допомоги партнерів з розвитку для впровадження планів сталої міської мобільності	згідно із строками планів	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
--	---------------------------	---

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, кошти міжнародних фінансових організацій.

4.3.2. Захід — розбудова систем моніторингу довкілля.

Завдання заходу — розроблення та впровадження на території Донецької та Луганської областей сучасних систем моніторингу довкілля.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Автоматизовані пункти спостережень за станом атмосферного повітря, одиниць	Донецька область	8	8	9
	Луганська область	0	4	8
Автоматизовані пункти спостережень за станом поверхневих вод, одиниць	Донецька область	8	8	8
	Луганська область	0	1	2

	область			
--	---------	--	--	--

Для інформаційної підтримки управлінських рішень щодо керування якістю довкілля та екологічної безпеки у регіоні існує нагальна потреба у розбудові систем моніторингу довкілля.

Розбудова систем моніторингу довкілля здійснюється з метою виконання вимог Директиви 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. “Про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи” та Директиви 2004/107/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 грудня 2004 р. “Про арсен, кадмій, ртуть, нікель та поліциклічні ароматичні вуглеводні в атмосферному повітрі”, Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 р. “Про затвердження меж діяльності Співтовариства щодо водної політики” тощо.

Розбудова систем моніторингу довкілля сприятиме:

- 1) вдосконаленню управління якістю довкілля на регіональному рівні через інформаційне забезпечення ухвалення управлінських рішень;
- 2) посиленню контролю забруднення довкілля;
- 3) поліпшенню якості атмосферного повітря у зонах та агломераціях Донецької та Луганської областей, поверхневих та ґрунтових вод, стану ґрунтів, показників біологічного різноманіття тощо;
- 4) зменшенню негативного впливу на здоров’я та покращенню якості життя населення Донецької та Луганської областей.

Моніторинг довкілля та розбудова систем моніторингу довкілля забезпечується органами місцевого самоврядування та відповідно до пункту 4 Положення про державну систему моніторингу довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 39 (Офіційний вісник України, 1998 р., № 13, ст. 495), Мінагрополітики, Міндовкіллям, ДАЗВ, Держгеонадрами, Мінрегіоном, ДКА, ДСНС, Держлісагентством, Держводагентством, Держгеокадастром та їх територіальними органами, підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери їх управління, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, а також органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища. Фінансування витрат здійснюється за рахунок коштів державного та обласних фондів охорони навколишнього природного середовища.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, зокрема на території громад, прилеглих до лінії розмежування.

Оцінка економічного впливу

Витрати на розбудову систем моніторингу довкілля розраховуються Міндовкіллям та органами місцевого самоврядування згідно з обсягами спостережень та завданнями Програми державного моніторингу вод, програм державного моніторингу щодо охорони атмосферного повітря зон та агломерацій, регіональних програм моніторингу довкілля тощо.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення плану розбудови систем моніторингу довкілля	грудень 2021 р.	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Впровадження плану розбудови систем моніторингу довкілля	згідно із строками планів	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Звернення до міжнародних організацій щодо забезпечення проведення моніторингу довкілля на тимчасово окупованих територіях та на	грудень 2021 р.	МЗС

територіях вздовж лінії розмежування		
Розроблення та затвердження Типового положення про регіональні центри моніторингу довкілля	січень 2023 р.	Міндовкілля
Створення регіонального центру моніторингу довкілля	вересень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація

Джерела фінансування — державний та обласні фонди охорони навколишнього природного середовища, кошти міжнародних фінансових організацій.

4.3.3. Захід — збирання та утилізація промислових і побутових відходів.

Завдання заходу — збільшення частки утилізованих відходів шляхом розбудови регіональних систем управління побутовими та промисловими відходами.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2020 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Частка утилізованих відходів у обсязі видалених відходів у спеціально відведених місцях та об'єкти, відсотків	Донецька область	28,6	30	32
	Луганська область	11,1	20	32
	Україна	45		

Розбудова регіональних систем управління побутовими та промисловими відходами здійснюється на виконання вимог Директиви 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. “Про відходи та скасування деяких директив”, Директиви 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. “Про захоронення відходів”, Директиви 2006/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 березня 2006 р. “Про управління відходами видобувних підприємств”, яка вносить зміни до Директиви 2004/35/ЄС, на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від

8 листопада 2017 р. № 820 “Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 94, ст. 2859), розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 р. № 117 “Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 22, ст. 783) та згідно з Методичними рекомендаціями з розроблення регіональних планів управління відходами, затвердженими наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 12 квітня 2019 р. № 142.

Успішний досвід м. Маріуполя з використання кредитних коштів для осучаснення та підвищення ефективності системи поводження з відходами може бути запозичений іншими великими містами регіону.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, зокрема на території громад, прилеглих до лінії розмежування.

Оцінка економічного впливу

Впровадження комплексного підходу щодо управління побутовими та промисловими відходами сприятиме приросту інвестицій та підвищуватиме якість життя у регіоні.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Організація розроблення регіональних і місцевих програм поводження з відходами або внесення змін у чинні програми	травень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Реалізація регіональних і місцевих програм поводження з відходами	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Створення нормативно-правової бази	2021—2023	Міндовкілля

регулювання відносин у сфері поводження та використання відходів як вторинної сировини	роки	Мінрегіон
Створення регіональних потужностей з переробки вторинної сировини	2024—2026 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
Забезпечення використання відходів виробництва та дорожньо-будівельних матеріалів, отриманих з їх використанням, як заповнювачів під час будівництва та поточного ремонту автомобільних доріг загального користування	2021—2030 роки	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, кошти міжнародних фінансових організацій.

4.3.4. Захід — адаптація до зміни клімату, охорона та стале використання земель, збереження біорізноманіття, відновлення екосистем, зменшення викидів забруднювальних речовин від стаціонарних джерел.

Завдання заходу — зменшення викидів парникових газів та забруднювальних речовин в атмосферне повітря.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВІМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2020 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
--	--------	---------------------------------	--------------------------	-------------------------

Обсяг валового регіонального продукту на 1 тонну викидів діоксиду вуглецю, тис. гривень	Донецька область	7,7	44	80
	Луганська область	11	45	80
	Україна	28,2		
Обсяг валового регіонального продукту на 1 тонну викидів забруднювальних речовин, млн. гривень	Донецька область	0,24	2,2	4
	Луганська область	0,75	2,8	4
	Україна	1,42		

Зміна клімату призводить до зростання загрози опустелювання степів та сільськогосподарських земель, нестачі питної води у регіоні, зниження продуктивності лісів, затоплення прибережних частин та руйнування морських берегів у Донецькій області тощо. З метою мінімізації екологічних, економічних та соціальних ризиків зміни клімату потрібно розробити та впровадити регіональні і місцеві плани дій з адаптації до наслідків зміни клімату та плани дій з пом'якшення наслідків зміни клімату.

Заходи з адаптації до зміни клімату та пом'якшення наслідків зміни клімату розробляються з урахуванням цілей Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Паризької угоди, політичних ініціатив Європейської комісії “European Green Deal” тощо та мають включати:

- 1) модернізацію обладнання та встановлення вискоєфективного пилогазоочисного устаткування на промислових підприємствах, впровадження нових екологічних технологій;
- 2) стимулювання суб'єктів господарювання щодо розроблення та реалізації заходів з охорони атмосферного повітря за несприятливих метеорологічних умов;
- 3) збереження біорізноманіття, зокрема шляхом створення нових та розширення існуючих територій природно-заповідного фонду, визначення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

- 4) розроблення місцевих схем екологічної мережі Донецької та Луганської областей;
- 5) відновлення порушених внаслідок збройного конфлікту природних комплексів та об'єктів на території об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема лісів і цілинного степу;
- 6) упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу схилів, земель водоохоронних зон, ерозійно небезпечних та інших не придатних для розорювання угідь;
- 7) відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень;
- 8) відновлення деградованих земель, антропогенно змінених екосистем, створення і відновлення сіножатей та пасовищ;
- 9) реалізацію завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель;
- 10) збереження природного біорізноманіття, що збільшує стійкість екосистем до змін клімату.
- 11) Впровадження заходів з адаптації до зміни клімату щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та зменшення викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря сприятиме:
- 12) підвищенню стійкості сільськогосподарського виробництва до зміни клімату та врожайності сільськогосподарських культур завдяки застосуванню систем зрошування, використанню стійких до зміни клімату посівних культур, відновленню лісосмуг;
- 13) збільшенню обсягів заліснення та, як наслідок, виробництва деревини, зменшенню втрат деревини через впровадження регіональних систем боротьби з лісовими пожежами, сповільненню процесів вітрової ерозії ґрунтів;
- 14) розвитку виробництва відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива з урахуванням потенціалу регіону;
- 15) зменшенню енергоспоживання завдяки санації житлових, адміністративних та виробничих будівель;
- 16) збереженню конкурентного доступу підприємств енергетичної, хімічної, металургійної галузей тощо до ринку ЄС та інших держав після впровадження податку на імпорту товарів з вуглецевим слідом;
- 17) скороченню викидів забруднювальних речовин та парникових газів від промисловості та, як наслідок, зменшенню негативного впливу

на здоров'я та покращенню якості життя населення Донецької та Луганської областей.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Інвестиції у зрошування, розвиток альтернативної енергетики, енергоефективність як у побуті, так і у промисловості сприятиме декарбонізації економіки. Реалізація інвестиційних ініціатив, описаних у цій Стратегії, позитивно впливатиме на економічний розвиток, а після впровадження податку на імпорт товарів з вуглецевим слідом розширить доступ промислових підприємств регіону до ринку ЄС та інших держав. Також це сприятиме підвищенню рівня валового регіонального продукту в розрахунку на 1 тону викидів діоксиду вуглецю.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення регіональних та місцевих планів дій з адаптації до зміни клімату та планів дій з пом'якшення наслідків зміни клімату	травень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Міндовкілля
Впровадження регіональних та місцевих планів дій з адаптації до зміни клімату та планів дій з пом'якшення наслідків зміни клімату	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Міндовкілля органи місцевого самоврядування (за згодою)

Джерела фінансування — державний бюджет, місцеві бюджети, кошти міжнародних фінансових організацій.

4.3.5. Захід — підтримання рівня та очищення шахтних вод.

Завдання заходу — забезпечення збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод під час розроблення та впровадження проектів ліквідації гірничих підприємств.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИ Й (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВ ИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість розроблених проектів ліквідації гірничих підприємств з урахуванням збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод, одиниць	Донецьк а область		3	5
	Луганськ а область		2	3
Кількість впроваджених проектів ліквідації гірничих підприємств з урахуванням збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод, одиниць	Донецьк а область		1	5
	Луганськ а область		1	3

Затоплення шахт на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей призводить до підтоплення прилеглих територій, засолення ґрунтів і забруднення підземних та поверхневих вод регіону, а також до активізації процесів накопичення метану і радону в підвалах житлових та виробничих приміщень та просідання земної поверхні, що спричиняє виведення з експлуатації будівель, споруд та комунікацій, зокрема газогонів, каналізаційних та водопровідних мереж. Крім того, додаткові ризики несе процедура закриття шахт. Через неконтрольоване підтоплення ряду шахт у Донецькій та Луганській областях існує нагальна потреба у збереженні систем очищення та водовідливу шахтних вод під час розробки та впровадження проектів ліквідації гірничих підприємств, зокрема шляхом створення систем очищення та використання шахтних вод,

наприклад: будівництво заводів з опріснення шахтних вод шахти “Золоте” (м. Золоте), раніше закритих шахт “Кремінна” (м. Кремінна), “Черноморка” (м. Лисичанськ), а також будівництво підвідних водогонів до мереж питного водопостачання цих міст, за рахунок коштів державного бюджету та інвесторів.

Підтримання рівня шахтних вод та збереження або реконструкція систем їх очищення сприятиме:

- 1) підвищенню безпеки житлових, адміністративних та виробничих будівель, транспортних, водопровідних, каналізаційних, газових, електричних мереж тощо шляхом зменшення накопичування метану в підвальних приміщеннях та уповільнення процесів просідання земної поверхні;
- 2) скороченню площ підтоплення та засолення ґрунтів, зокрема сільськогосподарських земель;
- 3) підвищенню якості поверхневих та підземних вод, запобіганню надзвичайних ситуацій та транскордонного забруднення;
- 4) зменшенню негативного впливу на здоров'я та покращенню якості життя населення Донецької та Луганської областей шляхом підвищення якості питної води.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація ініціативи як інтегральна частина трансформації вугільних регіонів позитивно вплине на економіку, зокрема на сільське господарство. Витрати на заходи з ліквідації гірничих підприємств та підтримання рівня шахтних вод фінансуються з державного бюджету згідно з проектами ліквідації гірничих підприємств.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАН НЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Забезпечення проведення аналізу води, надання рекомендацій щодо можливостей її очищення та використання	постійно	державна установа “Донецький обласний центр контролю та профілактики захворюваності

		Міністерства охорони здоров'я України” (за згодою) державна установа “Луганський обласний центр контролю та профілактики захворюваності Міністерства охорони здоров'я України” (за згодою)
Забезпечення збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод у проектах ліквідації гірничих підприємств	постійно	Міненерго

Джерела фінансування — державний бюджет, кошти міжнародних фінансових організацій, Фонд консорціумного фінансування.

5. Стратегічний напрям — налагодження комунікацій.

Завдання напрямку — формування позитивного сприйняття регіону та відновлення довіри до влади з метою здійснення реінтеграційних процесів; протистояння впливу російських засобів масової інформації на формування свідомості мешканців на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦЯ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 2019 РІК)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2023 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Індекс довіри до місцевих органів влади	Донецька область	2,9	3,3	4,3
	Луганська	3,9	4	4,5

	область			
	Україна	3,3	3,6	4,5
Індекс громадського оптимізму	Донецька область	4,5	5,1	5,5
	Луганська область	3,8	4,5	5,2
	Україна	5,1	5,6	5,5

5.1. Ініціатива — створення комунікаційної стратегії.

5.1.1. Захід — створення єдиної комунікаційної рамки та ефективної комунікації між державними інституціями і громадами.

Завдання заходу — формування комплексної стратегії та єдиних стандартів комунікації між державними інституціями і громадянами, які залучені до розроблення проекту Стратегії, а також довгострокового плану комунікацій.

Показники заходу:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2023 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Рівень реалізації комунікаційної стратегії, відсотків	Донецька область		20	100
	Луганська область		20	100

Для налагодження ефективної комунікації між державними органами та органами місцевого самоврядування потрібні комунікаційна рамка та єдині

стандарти комунікації, які використовуватимуть на всіх етапах реалізації Стратегії. Центром комунікації процесу реалізації Стратегії стануть органи управління територіями пріоритетного розвитку та Мінреінтеграції. Тому для забезпечення формування такої комунікаційної рамки створюватимуться робочі групи, до складу яких входитимуть представники Мінекономіки, Мінфіну, Мінрегіону, Луганської та Донецької обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування м. Маріуполя та інших територіальних громад Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

З метою виконання завдання будуть створені інструменти внутрішньої комунікації, протоколи та стратегія комунікації із зазначенням та опрацюванням ключових напрямів комунікації для кожної з цільових аудиторій.

Відповідно до розробленої Стратегії має бути запроваджений стандартний набір комунікаційних інструментів, а саме: формування регулярних інформаційних повідомлень, регулярне проведення медіа-заходів, забезпечення оперативного обміну інформацією між усіма комунікаційними службами основних стейкхолдерів.

Крім наявних засобів комунікації необхідні нові ефективні власні інструменти, якими оперуватимуть інституції, залучені до реалізації Стратегії. Головна мета — зробити максимально ефективними прямі комунікації з аудиторіями та групами стейкхолдерів. Серед таких інструментів — власні інформаційні канали у месенджерах, зокрема у Viber та Telegram, сторінки та групи у соціальних мережах, канал на YouTube, чат-боти, спеціальний веб-портал та, можливо, друковане видання.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація заходу дасть змогу систематизувати роботу з координації комунікаційних служб органів, відповідальних за реалізацію Стратегії, та сприятиме ефективному використанню коштів державного та місцевих бюджетів. Захід не потребує додаткового фінансування.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
--------------------------	--------------------	-------------------------------

Розроблення проекту комунікаційної стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Формування комунікаційних служб в органі управління територіями пріоритетного розвитку	травень 2022 р.	Мінреінтеграції

Джерела фінансування — не потребує додаткового фінансування.

5.1.2. Захід — створення єдиного інформаційного центру.

Завдання заходу — створення інформаційного центру для збирання та поширення інформації щодо реалізації цієї Стратегії.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВ ИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2021 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬО ВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Кількість створених та функціонуючих інформаційних центрів, одиниць	Донецьк а область		1	1
	Лугансь ка область		1	1

Мета заходу — створення єдиного інформаційного центру щодо висвітлення процесу реалізації Стратегії, який матиме власні інструменти комунікації. До його компетенції відноситься також корекція інформаційної рамки для інституцій, комунікація з медіа, лідерами суспільної думки, інформаційними агентствами тощо.

Окремим напрямом діяльності центру є створення власного медіапродукту для соціальних мереж, телебачення, радіо з метою формування нового українського контенту (аудіо- та відеоконтент, банери, інфографіка тощо).

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація заходу не матиме прямого економічного впливу, але дасть змогу ефективніше використовувати інформаційний компонент розвитку Донецької та Луганської областей. Наявність єдиного інформаційного центру допоможе уникати ризиків, зумовлених поширенням неправдивої інформації, та протистояти інформаційним загрозам країни-агресора. Реалізація заходу не потребує додаткового бюджетного фінансування.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАН НЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення концепції створення єдиного інформаційного центру	травень 2022 р.	орган управління територіями пріоритетного розвитку
Початок роботи єдиного інформаційного центру	січень 2023 р.	орган управління територіями пріоритетного розвитку

5.2. Ініціатива — забезпечення безперешкодного доступу до українського інформаційного поля.

5.2.1. Захід — забезпечення повного доступу до Інтернету як базової потреби людини.

Завдання заходу — забезпечити можливість підключення всіх домогосподарств регіону до Інтернету завдяки використанню українських платформ IPTV/OTT.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ ВИМІРУ	РЕГІОН	БАЗОВ ИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2020 Р.)	ПРОМІЖ НИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬО ВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Індекс доступу до Інтернету	Донецьк а область	7,5	8,3	9,9
	Лугансь ка область	7,4	8,5	9,9
	Україна		8,2	9,9

Доступ до інформаційних ресурсів — одна з ознак активного громадянства у більшості демократій світу, однак використання обмеженої кількості джерел спотворює інформацію, що відбувається в умовах гібридної війни, яку веде Росія проти України. З обох боків лінії розмежування жителі Донецької та Луганської областей перебувають у дезінформаційному полі.

Забезпечення Інтернетом уможливорює доступ до українського інформаційного та культурного простору, а також забезпечує можливість користуватися усіма адміністративними, соціальними та державними послугами, що значно покращує сприйняття дій влади та підвищує обізнаність щодо позитивних змін, які відбуваються в Україні та у регіоні.

Особливо важливим доступ до Інтернету стає в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та зростання попиту на отримання додаткової освіти, що зумовлено зміною потреб економіки в робочій силі.

Під час оцінки результатів реалізації Стратегії окрім зазначеного в таблиці індексу доступу до Інтернету доцільно враховувати індикатор моніторингу Цілей сталого розвитку “Рівень охоплення населення інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів”.

Територіальний принцип

На першому етапі захід реалізується в громадах уздовж лінії розмежування з подальшим охопленням усіх територій Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Захід реалізується одночасно із забезпеченням усіх населених пунктів доступом до широкосмугового Інтернету в межах виконання Стратегії. Забезпечення доступу до Інтернету домогосподарств здійснюватиметься на основі державно-приватного партнерства або інших форм взаємодії бізнесу та держави з одночасним залученням фінансування в межах бюджетної програми підтримки мовників на тимчасово окупованих територіях, що здійснює Мінреінтеграції. Реалізація заходу дасть змогу значно зменшити витрати мовників та держави на розповсюдження ефірного телесигналу та розбудови відповідної інфраструктури.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАНН Я	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Забезпечення населених пунктів у громадах уздовж лінії розмежування доступом до широкосмугового Інтернету	грудень 2024 року	Мінреінтеграції Мінцифри Донецька облдержадміністра ція Луганська облдержадміністра ція

Джерела фінансування — державний бюджет.

5.2.2. Захід — забезпечення доступу до українського теле- та радіопродукту, формування проєвропейської самоідентичності.

Завдання заходу — надання технічної можливості мешканцям регіону мати надійний доступ до українського теле- та радіопродукту з використанням різних технічних систем донесення сигналу; забезпечення захисту від інформаційного впливу країни-агресора та її найманців, формування проєвропейського світогляду.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ 2020 Р.)	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025 РОКУ)	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030 РОКУ)
Індекс проєвропейської орієнтації	Донецька область	4,3	5,6	6,2
	Луганська область	5,3	5,9	6,2
	Україна	5,9	6,2	7

Ряд негативних процесів як зовнішніх (захоплення основних передавальних потужностей у Донецькій та Луганській областях Російською Федерацією та її найманцями), так і внутрішніх (кодування супутникових телеканалів, невиконання провайдером “Зеонбуд” ліцензійних умов), спричинила відсутність доступу до українського теле- та радіопродукту значної частини населення України, особливо на територіях уздовж лінії розмежування. У межах реалізації Стратегії національної безпеки, рекомендацій комітетських та парламентських слухань Верховної Ради України необхідно здійснити комплекс заходів, насамперед розробити державну цільову програму щодо забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окупованих територіях, територіях, прилеглих до лінії розмежування, та прикордонних територіях України на 2022—2024 роки. У програмі передбачити, зокрема, заходи щодо створення та регулярного оновлення бази даних в аспекті громад, що перебувають на прикордонних та прилеглих до зони конфлікту територіях. База даних має містити інформацію про реальний стан телерадіомовлення (інфраструктури, суб’єктів мовлення, зокрема щодо впливу мовлення інших держав на території України), діяльність операторів програмної послуги, характер споживання інформаційних продуктів місцевою аудиторією. Крім того, необхідно забезпечити мовлення некодованих телевізійних каналів, провести необхідні дослідження та здійснити економічні розрахунки з метою створення оптимальної системи альтернативних каналів доставки сигналу (розвиток кабельних мереж, соціальні супутникові пакети тощо) і забезпечення доступу до українського мовлення населення територій, найбільш вразливих до впливу ефірного мовлення інших держав (умовна 30-кілометрова зона уздовж державного кордону, лінії розмежування у Донецькій та Луганській областях, адміністративного кордону з Автономною Республікою Крим).

Територіальний принцип

На першому етапі захід реалізується в громадах уздовж лінії розмежування з подальшим охопленням усіх територій Донецької та

Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація заходу не потребує додаткового бюджетного фінансування, у разі ефективного проектування нових рішень може забезпечити економію бюджетних витрат. Реалізація заходу не має прямого впливу на результати економічної діяльності в регіоні у межах виконання Стратегії.

ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВИКОНАВЕЦЬ
Розроблення та затвердження державної цільової програми забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окупованих, прилеглих до зони конфлікту та прикордонних територіях України на 2022—2024 роки	січень 2022 р.	МКІП Мінреінтеграції
Формування інформаційних паспортів населених пунктів	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

5.3. Ініціатива — підвищення рівня соціальної згуртованості.

5.3.1. Захід — формування толерантності та соціальної консолідації.

Завдання заходу — забезпечення зниження рівня конфліктності з одночасним максимальним залученням усього населення, зокрема соціальних та гендерних груп до активного життя громад.

Показники:

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКА, ОДИНИЦІ	РЕГІОН	БАЗОВИЙ (НА 1 СІЧНЯ	ПРОМІЖНИЙ (ДО 2025	ЦІЛЬОВИЙ (ДО 2030
---------------------------------	--------	---------------------	--------------------	-------------------

ВИМІРУ		2020 Р.)	РОКУ)	РОКУ)
Індекс негативних стереотипів	Донецька область	5,8	4,1	3,5
	Луганська область	5,5	4	3,4
	Україна	3,1	3	2,9
Рівень виконання мінімальних стандартів забезпечення населення культурними послугами, відсотків	Донецька область		60	90
	Луганська область		60	90

Джерело — Індекс соціальної згуртованості та примирення (SCORE).

Постконфліктні травми, вимушене переселення, низький рівень доходів населення призводять до потенційної загрози появи конфліктів та зниження рівня згуртованості.

Одночасно із системою економічних змін необхідно запроваджувати систему побудови соціальних зв'язків, які потрібно налаштувати за такими напрямками:

- 1) людина та громада;
- 2) зв'язки між громадами;
- 3) зв'язки між регіонами;
- 4) залучення громадян до ухвалення рішень;
- 5) усунення гендерної та соціальної нерівності;
- 6) соціалізація внутрішньо переміщених осіб.

Такі напрями потребують комплексних рішень, які базуватимуться на розвитку взаємних комунікацій та системи спільних дій на благо територіальної громади, регіону, країни.

Заходи потрібно інтегрувати у плани роботи органів місцевого самоврядування та військово-цивільних адміністрацій. Об'єднання має відбуватися навколо спільних цінностей та інтересів шляхом залучення населення до роботи над культурними проектами, які допоможуть знайти порозуміння через спільну дію та можливість творчого самовираження.

Територіальний принцип

Захід реалізується на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Оцінка економічного впливу

Реалізація заходу не потребує додаткового бюджетного фінансування. Проектування рішень щодо розвитку взаємних комунікацій та системи спільних дій органів влади та громадськості сприятиме зниженню безпекового ризику та підвищенню ефективності економічних заходів в громадах.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення комплексної програми формування соціальної згуртованості	січень 2022 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Затвердження щорічних планів реалізації заходів програми	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Виконання мінімальних державних стандартів забезпечення громадян культурними послугами	грудень 2024 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Розділ IV

Інституційна система управління

Засади функціонування територій пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях планується визначити у проекті Закону України

щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях, який впроваджуватиме спеціальні підходи до організації управління та реалізації економічних процесів на такій території, спеціальний правовий режим здійснення інвестиційної діяльності, а також особливий порядок застосування та дії законодавства. Положення такого законопроекту необхідно спрямувати на врегулювання відносин, що виникають під час створення та забезпечення функціонування територій пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях, реалізації прав та обов'язків її учасниками — резидентами (юридичні або фізичні особи — підприємці, які зареєстровані в установленому законодавством порядку на територіях пріоритетного розвитку), організаційні та правові засади дії спеціального режиму інвестиційної діяльності, а також інші відносини, що виникають під час здійснення органами управління діяльності за дотриманням резидентами такого правового режиму.

Засади функціонування територій пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях

Території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях створюється з метою формування сучасної економіки регіону на основі інноваційної моделі розвитку із залученням вітчизняних та іноземних інвестиційних ресурсів, сталого розвитку територіальних громад, стимулювання підприємницької діяльності, створення сучасної ринкової виробничої і транспортної інфраструктури, зміцнення міжрегіональних соціально-економічних зв'язків, кооперації та підвищення рівня добробуту людей.

Території пріоритетного розвитку діятимуть у межах двох адміністративно-територіальних одиниць України, а саме: Донецької та Луганської областей, і не поширюватиметься на тимчасово окуповані території. Спеціальний режим інвестиційної діяльності пропонується запровадити на десять років.

Передбачається можливість функціонування таких суб'єктів:

1. Консультаційна рада Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року (далі — Консультаційна рада), основними завданнями якої стане постійна актуалізація, моніторинг,

оцінювання реалізації Стратегії; відкрите та прозоре звітування перед громадянами України, керівництвом держави та міжнародною спільнотою щодо реалізації завдань Стратегії. До складу Консультативної ради увійдуть представники органів державної влади, міжнародних фінансових організацій, міжнародні експерти.

2. Управління територіями пріоритетного розвитку здійснюватиме орган управління територіями пріоритетного розвитку (далі — орган управління територіями), діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра України — Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій. Основні завдання органу управління територіями: забезпечення реалізації Стратегії через розроблення та реалізацію відповідних програм та проектів, координація зусиль усіх заінтересованих сторін (передусім учасників — резидентів), залучення різних джерел фінансування, не заборонених законодавством, управління територіями пріоритетного розвитку відповідно до визначених повноважень.

3. Фонд консорціумного фінансування, модель якого визначиться у співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Основними завданнями Фонду консорціумного фінансування є: забезпечення функціонування системи страхування військово-політичних ризиків, фінансування розвитку пріоритетних інвестиційних проектів, залучення інвесторів та міжнародної фінансової допомоги, сприяння формуванню достатнього рівня спроможності громад.

4. Державний венчурний фонд, до функцій якого належатиме інвестування на територіях пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей або застосування інших форм підтримки нових бізнес-проектів. Доцільно на першому етапі реалізації Стратегії розглянути можливість розбудови та розширення Українського фонду стартапів.

5. Філія Міжнародного арбітражного суду, до функцій якого належатиме запровадження нових для територій пріоритетного розвитку інструментів захисту інвестицій шляхом поширення юрисдикцій міжнародного арбітражу на території пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей.

6. Учасники — резиденти територій пріоритетного розвитку, що є юридичними особами або фізичними особами — підприємцями, які зареєстровані в установленому законодавством порядку на території пріоритетного розвитку, та перебувають в статусі резидента територій пріоритетного розвитку.

Не можуть бути зареєстровані резидентами території пріоритетного розвитку фізичні особи — підприємці та юридичні особи:

- 1) до яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), а також пов'язані з нею особи;
- 2) прямими або опосередкованими власниками яких та (або) кінцевими бенефіціарами яких є резиденти держави-агресора чи держава-агресор;
- 3) інформація про бенефіціарних власників яких не розкрита у порушення вимог Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань”;
- 4) які зареєстровані у державах, занесених FATF до списку держав, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом;
- 5) які перебувають у процедурах банкрутства або у процесі припинення, крім перетворення;
- 6) які визнані банкрутом.

Безпосередньо до системи управління територіями пріоритетного розвитку належатимуть:

- 1) орган управління територіями;
- 2) Донецька облдержадміністрація;
- 3) Луганська облдержадміністрація.

Управління територіями пріоритетного розвитку

Управління територіями пріоритетного розвитку буде здійснювати орган управління територією. Підходи щодо формування системи його управління та процедур його роботи будуть визначені у законопроекті щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях. Важливо забезпечити тривалий та сталий період функціонування органу управління територією — щонайменше протягом усього строку дії спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку, тому доцільно передбачити мораторій на ліквідацію органу

управління територією під час дії спеціального режиму. Фінансове забезпечення діяльності органу управління територією має здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету, а також інших джерел, не заборонених законодавством. З метою сприяння прозорості та відкритості буде забезпечено щорічне звітування органу управління територіями щодо ефективності функціонування територій пріоритетного розвитку.

До повноважень органу управління територіями планується віднести:

- 1) забезпечення реалізації Стратегії та розроблення і виконання поточних програм розвитку;
- 2) забезпечення взаємодії та координації діяльності суб'єктів територій пріоритетного розвитку з органами державної влади;
- 3) надання консультативної допомоги резидентам територій пріоритетного розвитку щодо провадження господарської діяльності на цій території;
- 4) ведення реєстру резидентів територій пріоритетного розвитку;
- 5) ухвалення рішень про внесення суб'єкта господарювання до реєстру резидентів територій пріоритетного розвитку або виведення резидента з такого реєстру;
- 6) проведення моніторингу виконання резидентом територій пріоритетного розвитку його обов'язків та дотримання його прав;
- 7) розроблення та здійснення організаційних заходів щодо залучення фінансових ресурсів, зокрема коштів підприємств та організацій (також іноземних), благодійних фондів та інших джерел, не заборонених законодавством;
- 8) сприяння здійсненню разом із відповідними органами заходів щодо забезпечення законності, економічної та екологічної безпеки на території пріоритетного розвитку;
- 9) розвиток системи комунікаційних зв'язків, рекламно-інформаційної роботи з функціонування територій пріоритетного розвитку та діяльності її резидентів;
- 10) реалізація інших повноважень, які передбачатиме спеціальний закон.

Обласні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, на території юрисдикції яких запроваджено спеціальний режим інвестиційної діяльності, здійснюватимуть свої повноваження відповідно до Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів з урахуванням особливостей, що визначить закон.

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАВДАННЯ	СТРОК ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ
Розроблення та затвердження детальної моделі системи управління	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції
Розроблення та затвердження нормативної бази системи управління територіями пріоритетного розвитку	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції інші органи виконавчої влади органи місцевого самоврядування (за згодою)
Створення органу управління територіями	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції
Впровадження інформаційної системи територій пріоритетного розвитку	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції орган управління територіями
Розроблення та впровадження системи моніторингу за ефективністю роботи територій пріоритетного розвитку та виконанням індикаторів Стратегії	квітень 2022 р.	орган управління територіями

Джерела фінансування — державний бюджет та інші джерела фінансування, не заборонені законодавством.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів
України
від 18 серпня 2021 р. № 1078-р

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН
реалізації Стратегії економічного розвитку Донецької та
Луганської областей на період до 2030 року

Найменування завдання	Строк	Відповідальні за виконання
Стратегічний напрям. Удосконалення інституційно-фінансових інструментів та регуляторної політики		
Ініціатива. Створення сприятливого бізнес-клімату		
<i>Захід. Запуск системи страхування воєнно-політичних ризиків в регіоні</i>		
1. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції
2. Розроблення та прийняття нормативно-правового акта щодо страхування військово-політичних ризиків, включаючи кваліфікаційні вимоги до страхових компаній	в установлений строк після прийняття закону щодо запровадження спеціального	Мінреінтеграції Мінекономіки Міноборони Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

	режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях	Національний банк (за згодою)
3. Започаткування процесу укладення страхових договорів щодо військово-політичних ризиків	червень 2023 р.	Мінреінтеграції орган управління територіями пріоритетного розвитку страхові компанії, які відповідають визначеним кваліфікаційним вимогам (за згодою)
<i>Захід. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва</i>		
4. Розроблення моделі інфраструктури підтримки бізнесу з урахуванням можливостей онлайн-платформи Дія.Бізнес	травень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки Мінцифри Мінрегіон державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за

		згодою) державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
5. Сприяння створенню інфраструктури підприємництва з урахуванням розробленої моделі інфраструктури підтримки бізнесу	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінцифри органи місцевого самоврядування (за згодою)
<i>Захід. Забезпечення доступу до програм фінансування, зокрема міжнародних</i>		
6. Ініціювання переговорів з ЄС та іншими партнерами з розвитку та поновлення фінансування мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва в рамках програми FinancEast	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки МЗС

7. Ініціювання переговорів з Європейським інвестиційним банком та іншими міжнародними фінансовими організаціями щодо нових програм фінансування	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки МЗС
8. Розроблення та затвердження програми розвитку факторингу, адаптованої до потреб регіону	березень 2022 р.	Національний банк (за згодою) Мінекономіки
9. Розроблення та затвердження Положення про порядок компенсації основного зобов'язання за наданими кредитами або відсоткової ставки (на місцевому рівні)	березень 2022 р.	Мінреінтеграції Національний банк (за згодою)
10. Забезпечення цільового фінансування підтримки розвитку малих підприємств регіону шляхом створення спеціальної щорічної регіональної програми Українського фонду стартапів	грудень 2021 р.	Мінфін Мінреінтеграції
11. Сприяння наданню суб'єктам малого підприємництва грантів на реалізацію проектів	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)

12. Розроблення і затвердження Програми підтримки створення регіональних кредитних спілок	червень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Національний банк (за згодою)
<i>Захід. Адаптація програми державної підтримки інвестиційних проектів із значними інвестиціями до умов регіону</i>		
13. Розроблення і внесення Кабінетові Міністрів України законопроекту “Про внесення змін до Закону України “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні”, який буде передбачати адаптовані до регіону вимоги щодо державної підтримки інвестиційних проектів	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки
14. Сприяння створенню в Раді бізнес-омбудсмена структурного підрозділу, відповідального за підтримку розвитку бізнесу в Донецькій та Луганській областях	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Рада бізнес-омбудсмена (за згодою)

15. Утворення регіонального підрозділу державної установи “Юкрейнінвест”	грудень 2021 р.	державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) Мінреінтеграції
16. Утворення регіонального підрозділу державної установи “Офіс з розвитку підприємництва та експорту”	грудень 2021 р.	державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою) Мінреінтеграції
17. Утворення регіонального підрозділу Державної організації “Агенція з питань державно-приватного партнерства”	грудень 2021 р.	державна організація “Агенція з питань державно-приватного партнерства” (за згодою) Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
<i>Захід. Прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого підключення</i>		
18. Розроблення пропозицій до програми, спрямованої на прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Міненерго Мінрегіон

підключення; ініціювання розроблення відповідних законопроектів		НКРЕКП
19. Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо внесення змін до законодавства, спрямованих на прискорення підключення до інженерних мереж та зниження вартості такого підключення	квітень 2022 р.	Міненерго Мінрегіон Мінреінтеграції НКРЕКП
<i>Захід. Дерегуляція та оптимізація інспекційної діяльності</i>		
20. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо заміни частини дозвільно-погоджувальних процедур страхуванням відповідальності суб'єктів господарювання	грудень 2021 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
21. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до Земельного кодексу та Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” щодо зміни процедури землевідведення	травень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
<i>Захід. Формування позитивного іміджу Донецької та Луганської областей</i>		

22. Розроблення бренду та маркетингової стратегії Донецької області з метою популяризації області в Україні та світі, забезпечення впізнаваності області, просування її позитивного іміджу, формування іміджу мирної області, привабливості регіону для жителів, кваліфікованих кадрів та гостей	2021—2022 роки	Донецька облдержадміністрація Мінреінтеграції
23. Розроблення бренду та маркетингової стратегії Луганської області з метою популяризації області в Україні та світі, забезпечення впізнаваності області, просування її позитивного іміджу, формування іміджу мирної області, привабливості регіону для жителів, кваліфікованих кадрів та гостей	2021—2022 роки	Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
24. Проведення регіональних галузевих досліджень, які сприятимуть визначенню шляхів ефективної та соціально адаптованої диверсифікації економіки регіону, переходу від моно- до мультигалузевої економіки	грудень 2023 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінрегіон Національний інститут стратегічних досліджень (за згодою)

25. Забезпечення участі представників підприємницьких кіл Донецької та Луганської областей у міжнародних виставкових заходах з метою поширення інформації про інвестиційний потенціал регіону	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
26. Проведення ряду зустрічей у містах регіону для представників іноземних дипломатичних представництв, підприємців, потенційних інвесторів, представників засобів масової інформації з метою поширення знань про економічний та інвестиційний потенціал Донецької та Луганської областей	грудень 2022 р.	МЗС Мінреінтеграції державна установа “Юкрейнінвест” (за згодою) Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
27. Створення окремих інвестиційних порталів Донецької та Луганської областей та розміщення на них презентаційних матеріалів про потенціал регіону для налагодження партнерських відносин і залучення інвестицій	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Ініціатива. Фінансування та податкове стимулювання		
<i>Захід. Створення Фонду консорціумного фінансування</i>		
28. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо	вересень 2021 р.	Мінреінтеграції

запровадження спеціального режиму господарської діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях, що передбачає створення Фонду консорціумного фінансування та закріплення державного співфінансування		
29. Формування узгодженого переліку міжнародних учасників Фонду консорціумного фінансування	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін
30. Укладення угоди про створення Фонду консорціумного фінансування	травень 2022 р.	Мінреінтеграції
31. Ратифікація угоди про створення Фонду консорціумного фінансування	вересень 2022 р.	Мінреінтеграції
32. Започаткування діяльності Фонду консорціумного фінансування	березень 2023 р.	Мінреінтеграції
<i>Захід. Збільшення фінансування бюджетів громад вздовж лінії розмежування</i>		
33. Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України”, що передбачає можливість перерозподілу частки податкових надходжень	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінфін

між державним та місцевими бюджетами на територіях Донецької та Луганської областей		
<i>Захід. Введення прискореної амортизації як податкового стимулювання інвестицій</i>		
34. Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України” щодо встановлення особливих умов оподаткування з одночасним забезпеченням принципу збалансованості бюджету, зокрема можливості спрямування частини прибутку підприємств на реінвестування у власний капітал	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції
<i>Захід. Стимулювання територіальних громад Донецької та Луганської областей до запровадження та збільшення бюджетів участі</i>		
35. Розроблення і подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” стосовно встановлення правових норм щодо можливості перерозподілу частки податкових надходжень між державним та	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінрегіон Мінфін

місцевими бюджетами на територіях Донецької та Луганської областей		
36. Розроблення системи стимулювання запровадження бюджетів участі	червень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінрегіон Мінфін
37. Сприяння впровадженню уніфікованого програмного продукту для запровадження бюджетів участі	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінцифри Мінрегіон Мінфін
Стратегічний напрям. Розвиток реального сектору економіки, індустріалізація та інноваційний розвиток		
Ініціатива. Розвиток ланцюгів доданої вартості у промисловому виробництві		
<i>Захід. Адаптування загальнодержавних і місцевих інструментів підтримки для створення та відновлення ланцюгів доданої вартості</i>		
38. Визначення переліку загальнодержавних інструментів підтримки, які потребують адаптації на регіональному рівні	жовтень 2021 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки
39. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо	жовтень 2021 р.	Мінреінтеграції

запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях з одночасним припиненням дії Законів України “Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Луганській області” та “Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області”		
40. Затвердження програми підтримки регіональних стартапів у рамках діяльності Фонду розвитку інновацій	жовтень 2021 р.	Мінфін Мінреінтеграції
<i>Захід. Технічна підтримка зовнішньоекономічної діяльності</i>		
41. Підтримка участі представників мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва в міжнародних ділових заходах з розвитку експортної торгівлі	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою) Мінреінтеграції Мінекономіки

42. Розгортання системи навчання та сертифікації за стандартами ISO та іншими стандартами, спрямованими на забезпечення експорту в держави — члени ЄС	грудень 2022 р.	Мінекономіки Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
43. Підтримка на державному рівні участі представників мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва у торгових місіях за кордоном	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація МЗС Мінреінтеграції Мінекономіки державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
44. Сприяння виходу на зовнішні ринки промислових підприємств Донецької та Луганської області, діяльність яких спрямована на вироблення продукції з високою доданою вартістю, підприємств переробної галузі, що здійснюють обробку сировини, матеріалів, продуктів, отриманих у промисловості або вироблених у сільському господарстві, а також підприємств з виробництва обладнання для	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінекономіки Мінреінтеграції державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)

інших галузей господарства		
45. Навчання суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва з питань оформлення сертифікатів, отримання дозвільних документів, пошуку партнерів для торгівлі на ринках Європи, Азії, Африки, Америки	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінекономіки державна установа “Офіс з розвитку підприємництва та експорту” (за згодою)
<i>Захід. Розвиток індустріальних (промислових) парків</i>		
46. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про індустріальні парки”	квітень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
47. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів проекту Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливих умов оподаткування митом для провадження інвестиційно-інноваційної діяльності на територіях Донецької та Луганської областей	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінекономіки Мінфін
48. Створення нових виробництв переробної промисловості на території облаштованих	2022—2025 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

індустріальних (промислових) парків		органи місцевого самоврядування (за згодою)
Ініціатива. Розвиток сучасного сільського господарства		
<i>Захід. Відновлення та розбудова системи зрошення та меліоративних каналів</i>		
49. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо внесення змін до плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 р. № 1567, включення додаткового бюджетного фінансування для відновлення та модернізації міжгосподарської мережі державних зрошувальних систем на території Донецької та Луганської областей	грудень 2021 р.	Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
50. Розроблення регіональних агрохімічних паспортів ґрунтів Донецької та Луганської	червень 2022 р.	Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація

областей		Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
51. Проведення інвентаризації інженерної інфраструктури зрошення та дренажу	червень 2022 р.	Держрибагентство Мінагрополітики Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
52. Проведення аналізу економічної та екологічної доцільності використання шахтних вод для поливу сільськогосподарських угідь	червень 2022 р.	Міненерго Міндовкілля Мінекономіки Мінреінтеграції
53. Виконання робіт з реконструкції та будівництва меліоративних споруд	грудень 2030 р.	Держрибагентство
<i>Захід. Розмінування територій та вирішення питання із правовим статусом ділянок під фортифікаційними спорудами для військових цілей</i>		
54. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту закону щодо внесення змін до Земельного кодексу України та Закону України “Про протимінну діяльність” щодо статусу земельних ділянок під фортифікаційними спорудами	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінфін Мінекономіки Мінагрополітики Міноборони МВС

		ДСНС
55. Передбачення відповідних видатків у державному бюджеті на відповідний рік	щороку	Міноборони Мінфін Мінреінтеграції МВС ДСНС
56. Проведення заходів з розмінування	постійно	Міноборони ДСНС
57. Розроблення пропозицій стосовно відповідних змін у законодавче та нормативне регулювання щодо питання оподаткування земель під фортифікаційними спорудами та врегулювання відповідного податкового боргу і подання їх на розгляд Кабінету Міністрів України	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції Мінфін Міноборони
58. Проведення заходів щодо підвищення рівня обізнаності населення про правила безпечної поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних	постійно	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

предметів		
<i>Захід. Розширення програми державної підтримки розвитку сільського господарства та переробної промисловості</i>		
59. Розроблення та затвердження переліку пріоритетних енергетичних культур регіону	грудень 2022 р.	Мінагрополітики
60. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 77 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників” та від 7 лютого 2018 р. № 107 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції”	грудень 2022 р.	Мінагрополітики
<i>Захід. Відновлення сільськогосподарської інфраструктури</i>		

61. Будівництво та технічне оснащення однієї багатoproфільної держлабораторії	січень 2025 р.	Держпродспоживслужба Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація
62. Забезпечення достатньої кількості пунктів та лікарів ветеринарної медицини	січень 2025 р.	Держпродспоживслужба Мінагрополітики Мінреінтеграції
63. Стимулювання створення та розвиток сільськогосподарської кооперації	січень 2025 р.	Мінагрополітики Держпродспоживслужба Мінреінтеграції
Стратегічний напрям. Розбудова критичної інфраструктури та логістики		
Ініціатива. Відновлення та розвиток енергетики		
<i>Захід. Відновлення пошкодженого обладнання та ліквідація вузьких місць у передачі електричної енергії</i>		
64. Розроблення та затвердження програми розвитку інфраструктури системи передачі і розподілу електричної енергії в регіоні	грудень 2021 р.	Міненерго НКРЕКП оператори систем розподілу (за згодою)
65. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до	щороку	НКРЕКП ПрАТ “НЕК “Укренерго” (за згодою)

комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні		Міненерго
66. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго АТ “ДТЕК Донецькі електромережі” (за згодою)
67. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ПрАТ “ДТЕК ПЕМ-енерговугілля” (за згодою)
68. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ТОВ “ДТЕК високовольтні мережі” (за згодою)
69. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго ТОВ “Луганське енергетичне об’єднання” (за згодою)
70. Формування та затвердження	щороку	НКРЕКП

інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні		Міненерго державне підприємство “Регіональні електричні мережі” (за згодою)
71. Формування та затвердження інвестиційних програм компанії відповідно до комплексної програми розвитку інфраструктури системи передачі та розподілу в регіоні	щороку	НКРЕКП Міненерго АТ “Укрзалізниця” (за згодою)
<i>Захід. Стимулювання виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел</i>		
72. Передбачення можливості участі проектів з будівництва об’єктів відновлюваної енергетики, розміщених у Донецькій та Луганській областях, на конкурентних умовах під час проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	грудень 2021 р.	Міненерго
73. Опрацювання питань стосовно надання Міненерго переліку земельних ділянок та/або споруд, розміщених на території Донецької та Луганської областей, щодо розміщення об’єктів для відновлюваних джерел енергії	щороку	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
74. Встановлення на бюджетних установах	січень 2030 р.	Мінреінтеграції

області відновлюваних джерел енергії для додаткового живлення		
<i>Захід. Трансформація вугільних регіонів та пом'якшення її соціальних наслідків</i>		
75. Проведення державного фінансового аудиту підприємств вугледобувної галузі	грудень 2022 р.	Держаудитслужба
76. Проведення технічного аудиту підприємств вугледобувної галузі	грудень 2022 р.	Міненерго Мінреінтеграції
77. Розроблення та впровадження програми розвитку шахт, які не підлягають ліквідації	щороку	Міненерго Мінреінтеграції
78. Розроблення та затвердження планів ліквідації шахт, призначених до закриття, з урахуванням збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод	згідно з проектною документацією	Міненерго державне підприємство “Об’єднана компанія “Укрвуглереструктуризація” (за згодою)
79. Затвердження переліку шахт, що підлягатимуть приватизації	грудень 2022 р.	Фонд державного майна Міненерго
80. Виконання державної програми з ліквідації наслідків закриття вугільних підприємств, особливо в монофункціональних містах, з урахуванням створення нових виробництв, передбачивши заходи:	січень 2025 р.	Міненерго Мінреінтеграції Мінсоцполітики Міндовкілля державне підприємство “Об’єднана

опрацювання та погодження з профільними міністерствами алгоритму передачі майна підприємств, які підлягають закриттю, з державної до комунальної форми власності; визначення шляхів ревіталізації шахт, створення на їх потужностях нових виробництв (індустріальні, техно-, агропарки, туристичні об'єкти тощо) з метою працевлаштування вивільнених працівників; забезпечення перекваліфікації вивільнених шахтарів відповідно до потреб нових підприємств, визначення та забезпечення джерел фінансування		компанія “Укрвуглереструктуризація” (за згодою) Державний центр зайнятості інші органи виконавчої влади відповідно до компетенції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
<i>Захід. Здійснення пошуку, пошуку, оцінки та видобутку вуглеводнів у Донецькій області, виконання інших робіт в межах ділянки Юзівська</i>		
81. Розгляд можливості пробурити три пошукові свердловини	січень 2023 р.	Міненерго АТ “Укргазвидобування” (за згодою)
82. Розгляд можливості пробурити 12 пошукових, розвідувальних та експлуатаційних свердловин	січень 2025 р.	Міненерго АТ “Укргазвидобування” (за згодою)
83. Утворення при облдержадміністрації за	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація

участю громадськості, органів місцевого самоврядування консультативно-дорадчого органу — комісії з питань використання надр з метою здійснення заходів щодо раціонального їх використання та охорони		органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські об'єднання (за згодою)
84. Забезпечення в рамках роботи з питань використання надр ефективної співпраці між органами місцевого самоврядування та надрокористувачами, спрямованої на забезпечення розвитку економічного потенціалу регіону, забезпечення охорони та оплати праці, охорони навколишнього природного середовища, а також укладення між ними угод про соціальне партнерство	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
85. Розгляд можливості введення до складу Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції голови Донецької облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації	грудень 2021 р.	Міненерго Донецька облдержадміністрація
86. Укладення Меморандуму про співпрацю між облдержадміністрацією та іншими заінтересованими сторонами для поглиблення співпраці у сфері геології, раціонального	грудень 2021 р.	Держгеонадра Донецька облдержадміністрація

використання надр, створення рівних та конкурентоспроможних умов		
Ініціатива. Створення сучасної транспортної інфраструктури		
<i>Захід. Відновлення автошляхів регіону, створення автомобільного коридору “Маріуполь — Сєвєродонецьк”, ліквідація “вузьких місць” в аграрній логістиці</i>		
87. Будівництво ділянок автомобільної дороги категорії 1Б за маршрутом Маріуполь — Сєвєродонецьк через Краматорськ та оновлення існуючих паралельних маршрутів	січень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
88. Будівництво автомобільної дороги Маріуполь — Бердянськ через Урзуф	січень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Мінреінтеграції
89. Імплементация проекту ЗВ “Східна Україна: возз’єднання, відновлення та відродження”	згідно з планом-графіком кредитної угоди	Луганська облдержадміністрація Укравтодор Мінреінтеграції
90. Розроблення схеми планування Донецької та Луганської областей відповідно до статті 12 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”	грудень 2024 р.	Мінреінтеграції Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

Захід. Будівництво та модернізація залізничної інфраструктури у Донецькій та Луганській областях

91. Будівництво залізничної лінії, яка з'єднає ділянку Лантратівка — Кіндрашівська-Нова із залізничною мережею України	грудень 2025 р.	Мінреінтеграції Мінінфраструктури АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Луганська облдержадміністрація
92. Електрифікація і модернізація залізничної гілки Запоріжжя — Пологи — Комиш-Зоря — Волноваха	2025—2026 роки	Мінінфраструктури АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація
93. Модернізація ділянки залізниці Новозолотарівка — Лиман	грудень 2026 р.	Мінінфраструктури АТ “Укрзалізниця” (за згодою) Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація
<i>Захід. Реформа системи приміського залізничного сполучення</i>		
94. Визначення потреби регіонів у приміських перевезеннях (пасажиропотік, маршрут, графік). Розрахунок необхідної кількості рухомого складу (місткість, якість, екологічність, економічність)	жовтень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація АТ “Укрзалізниця” (за згодою)
95. Розроблення основних принципів	травень 2022 р.	Мінінфраструктури

утворення за участю органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання компаній різних форм власності, що здійснюють приміські пасажирські перевезення		Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
96. Визначення моделі фінансування оператора приміських перевезень	липень 2022 р.	Мінінфраструктури Мінфін Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Антимонопольний комітет (за згодою)
97. Розроблення моделі фінансування оновлення приміського пасажирського рухомого складу	грудень 2022 р.	Мінінфраструктури Мінфін
98. Залучення організаційної та фінансової підтримки реформи міжнародними фінансовими організаціями	грудень 2022 р.	Мінінфраструктури Мінреінтеграції АТ “Укрзалізниця” (за згодою)
99. Прийняття рішення щодо покладення функцій місцевого залізничного перевізника на нове чи існуюче підприємство з перевезення пасажирів у приміському	грудень 2023 р.	Мінінфраструктури АТ “Укрзалізниця” (за згодою) органи місцевого самоврядування (за згодою)

сполученні та розподіл між ними функцій обслуговування		
<i>Захід. Відновлення повітряного сполучення</i>		
100. Прийняття рішення про відновлення авіа руху над територіями Донецької та Луганської областей, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі	грудень 2021 р.	Державіаслужба
101. Виготовлення передпроектної документації на будівництво регіонального аеропорту (за фінансової підтримки партнерів з розвитку)	грудень 2022 р. (за умови відновлення повітряного сполучення)	Мінреінтеграції Мінінфраструктури
<i>Захід. Забезпечення розвитку Маріупольського морського торговельного порту</i>		
102. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій до Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 548, щодо внесення змін стосовно додаткових ризиків, пов'язаних із збройною агресією Російської Федерації	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Адміністрація морських портів України” (за згодою)
103. Збільшення пропускної спроможності	грудень 2022 р.	Мінінфраструктури

транспортної інфраструктури (залізничних шляхів, залізничної станції, автомобільних доріг)		Міська рада м. Маріуполя (за згодою)
104. Забезпечення збільшення глибин підхідного каналу та причалів порту до 9,75 метра	грудень 2022 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Адміністрація морських портів України” (за згодою)
105. Збільшення портових потужностей шляхом реалізації нових інвестиційних проектів: будівництво зернового термінала, будівництво олійного комплексу, реконструкція складських майданчиків причалів, будівництво критого складу, будівництво термінала навалювальних вантажів	грудень 2025 р.	Мінреінтеграції державне підприємство “Маріупольський морський торговельний порт” (за згодою)
<i>Захід. Забезпечення всеосяжного доступу до широкосмугового інтернету</i>		
106. Забезпечення широкосмуговим Інтернетом населених пунктів Донецької та Луганської областей	грудень 2024 р.	Мінреінтеграції Мінцифри Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
107. Включення завдань щодо забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

населених пунктів Донецької та Луганської областей у плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2027 року		Мінреінтеграції Мінрегіон Мінцифри
Стратегічний напрям. Формування регіонального ринку праці та захист навколишнього природного середовища		
Ініціатива. Сприяння розвитку людського капіталу		
<i>Захід. Розширення ваучерних програм на навчання працездатного населення</i>		
108. Розроблення та прийняття постанови Кабінету Міністрів України про порядок видачі ваучерів на навчання	липень 2022 р.	Мінекономіки Мінреінтеграції
109. Оновлення переліку професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер, враховуючи потреби регіонального ринку праці	вересень 2022 р.	Мінекономіки Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
110. Забезпечення процесу підготовки навчальних програм та матеріалів	грудень 2022 р.	МОН державні та приватні заклади освіти (за згодою) Мінреінтеграції

<i>Захід. Переведення програм перепідготовки безробітних для потреб роботодавців на засади кооперації держави та бізнесу</i>		
111. Розроблення та внесення відповідних змін до Порядку професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних, затвердженого наказом Мінсоцполітики та МОН від 31 травня 2013 р. № 318/655	січень 2022 р.	Мінекономіки
112. Виконання програми, координація та проведення інформаційної політики з роботодавцями та зареєстрованими безробітними, які виявили бажання пройти перенавчання	постійно	Донецький та Луганський обласні центри зайнятості та відповідні центри професійно-технічної освіти у м. Краматорську та Сєвєродонецьку
<i>Захід. Врахування Державною службою зайнятості можливостей для трудової мобільності та дистанційної роботи</i>		
113. Розроблення та внесення відповідних змін до форми звітності № 3-ПН “Інформація про попит на робочу силу (вакансії)”	жовтень 2021 р.	Державна служба зайнятості

114. Проведення кар'єрних консультацій з клієнтами із обов'язковим запропонуванням наявних вакансій в інших регіонах України, а також дистанційних вакансій, співпраця з роботодавцями	постійно	Донецький та Луганський обласні центри зайнятості та відповідні центри професійно-технічної освіти у м. Краматорську та Сєвєродонецьку
<i>Захід. Впровадження нових форм трудових відносин для підвищення гнучкості ринку праці та детінізації економіки</i>		
115. Розроблення пропозицій та рекомендацій щодо впровадження нових гнучких форм трудових контрактів	травень 2022 р.	Мінекономіки
116. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості" щодо запровадження нових форм трудових договорів	вересень 2022 р.	Мінекономіки
<i>Захід. Запровадження дуальної форми освіти у закладах професійно-технічної освіти, фахової передвищої освіти та закладах вищої освіти регіону</i>		
117. Розроблення Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти в Донецькій та Луганській областях	січень 2022 р. (у разі затвердження)	МОН Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

	Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти на державному рівні)	об'єднання організацій роботодавців Донецької області (за згодою) об'єднання організацій роботодавців Луганської області (за згодою) Донецька та Луганська обласні ради профспілок (за згодою)
118. Розроблення та впровадження програм дуальної форми освіти, а також їх популяризація серед потенційних здобувачів, співпраця з місцевими роботодавцями, укладення контрактів про співпрацю та навчання студентів	вересень 2022 р.	МОН заклади професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти Донецької та Луганської областей (за згодою)
<i>Захід. Впровадження уроків підприємництва з початкової школи</i>		
119. Розроблення концепції уроків підприємницької компетенції, методології, навчальних матеріалів, відповідного нормативного документа	липень 2022 р.	МОН провідні бізнес-асоціації (за згодою)
120. Залучення допомоги партнерів з розвитку у розробленні навчальних матеріалів,	серпень 2022 р.	Мінреінтеграції МОН

проведенні майстер-класів, заходів з популяризації підприємницької діяльності, наданні фінансових та людських ресурсів для реалізації ініціативи		
121. Впровадження уроків підприємницької компетенції, співпраця з батьками та партнерами з розвитку	вересень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація заклади загальної середньої освіти Донецької та Луганської області (за згодою)
Ініціатива. Поліпшення якості життя людей		
<i>Захід. Запровадження ряду ініціатив, покликаних підвищити рівень безпеки в регіоні</i>		
122. Залучення допомоги партнерів з розвитку у впровадженні ефективних та зовнішніх комунікацій громад, застосування сучасних інструментів інформаційної діяльності	постійно	Мінреінтеграції
123. Розроблення плану впровадження системи оповіщення	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
124. Розроблення плану розширення системи	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація

відеоспостереження на об'єктах критичної інфраструктури та у місцях громадського користування		Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
125. Удосконалення системи оповіщення	грудень 2023 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
<i>Захід. Комплекс заходів із збереження та підвищення енергоефективності застарілого житлового фонду та комунальної інфраструктури</i>		
126. Реалізація проектів Фондом енергоефективності у Донецькій та Луганській областях	жовтень 2021 р.	Мінрегіон Фонд енергоефективності
127. Затвердження програми фінансової підтримки здійснення заходів з енергоефективності у житлових будинках, їх реконструкції та ремонту	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
128. Сприяння створенню регіональних ресурсних центрів підтримки об'єднань співвласників багатоквартирного будинку як центрів сприяння переходу житлового фонду державної та комунальної форми власності у власність об'єднань співвласників	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

багатоквартирного будинку та створення управляючих кампаній		
129. Розроблення та запровадження проектів енергоефективності та застосування відновлюваних джерел енергії в тепловому господарстві за рахунок різноманітних джерел фінансування	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація комунальні теплозабезпечувальні компанії (за згодою)
130. Розроблення та затвердження схем теплопостачання населених пунктів Донецької та Луганської областей відповідно до вимог Закону України “Про теплопостачання”	відповідно до Закону України “Про теплопостачання”	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
131. Залучення допомоги партнерів з розвитку в реалізації пілотних енергоефективних проектів та реплікація на всю територію Донецької та Луганської областей	постійно	Мінреінтеграції
<i>Захід. Забезпечення якісною питною водою населення Донецької та Луганської області</i>		
132. Розроблення схеми водопостачання для побутових, промислових та	червень 2022 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

сільськогосподарських потреб у Донецькій та Луганській областях		
133. Реалізація проекту постачання питної води у м. Маріуполі	червень 2025 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація міська рада м. Маріуполя (за згодою) комунальне підприємство “Маріупольський ВУ ВКГ” (за згодою)
134. Сприяння розбудові нових джерел водопостачання	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
135. Комплексна модернізація інженерних мереж та технічне переоснащення комунального підприємства “Компанія “Вода Донбасу”	червень 2030 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація комунальне підприємство “Компанія “Вода Донбасу” (за згодою)
136. Модернізація систем водопостачання, перекачувального обладнання, заміна насосів на енергоощадні комунального підприємства “Попаснянський районний водоканал”	червень 2028 р.	Мінреінтеграції Луганська облдержадміністрація комунальне підприємство “Попаснянський районний водоканал” (за згодою) Попаснянська міська військово-

		цивільна адміністрація Сєверодонецького району Луганської області Сєверодонецька районна рада Луганської області (за згодою)
<i>Захід. Забезпечення доступності розвинених мереж надання медичних, освітніх, культурних, адміністративних та соціальних послуг у громадах на лінії розмежування та прикордонних з Російською Федерацією територіях</i>		
137. Завершення передачі інфраструктурних об'єктів до новоутворених територіальних громад, прилеглих до лінії розмежування	червень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінрегіон
138. Підвищення якості функціонування існуючих установ надання медичних, освітніх, культурних та адміністративних та соціальних послуг до необхідного рівня	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінреінтеграції
139. Створення системи адміністративних мультицентрів	грудень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінреінтеграції
140. Створення системи центрів культурних	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

послуг у територіальних громадах області		МКІП
141. Створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства, в тому числі насильства за ознакою статі та/або сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом	2021—2023 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
142. Створення перинатального центру III рівня в м. Краматорську	2021—2024 роки	МОЗ Донецька облдержадміністрація
<i>Захід. Надання якісної медичної допомоги та будівництво клінічних лікарень</i>		
143. Будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Сєвєродонецьку Луганської області	2021—2025 роки	Луганська облдержадміністрація
144. Будівництво обласної багатoproфільної лікарні в м. Краматорську Донецької області (перша черга будівництва)	2021—2025 роки	Донецька облдержадміністрація

<i>Захід. Сприяння розвитку туристичного потенціалу регіону</i>		
145. Розглянути доцільність та прийняти рішення щодо створення туристично-інформаційних центрів у регіоні	грудень 2025 р.	МКІП Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ
146. Розбудова спільних туристичних маршрутів, туристичної інфраструктури та туристичних подій	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ
147. Розроблення та реалізація проектів у сфері туризму в рамках національних та міжнародних конкурсів і програм	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ громадські об'єднання (за згодою)
148. Розбудова інфраструктури туризму на базі Деркульського та Лимарівського державних кінних заводів	грудень 2025 р.	Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) ДАРТ

149. Створення рекреаційної зони в м. Маріуполі. Розбудова інфраструктури відпочинку та дозвілля	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Маріупольська міська рада (за згодою)
150. Розроблення документації на об'єкти та пам'ятки культурної спадщини	грудень 2025 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація МКІП
<i>Захід. Розбудова ефективного врядування в громадах Донецької та Луганської областей</i>		
151. Складення карток необхідних перспективних проектів технічної допомоги, призначених для розбудови ефективного врядування в регіоні та спрямованих на імплементацію заходу Стратегії	січень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Мінреінтеграції
152. Залучення програм партнерів з розвитку та програм Фонду консорціумного фінансування до реалізації перспективних проектів з ефективного врядування	січень 2023 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
153. Складення техніко-економічного обґрунтування, вибір варіантів та застосування системи управління	січень 2024 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за

запровадженням електронних сервісів та форм прямої демократії		згодою)
154. Розроблення та реалізація проектів з питань громадської участі та навчальних програм у рамках національних та міжнародних конкурсів та програм	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські об'єднання (за згодою)
Ініціатива. Покращення якості довкілля		
<i>Захід. Розроблення та впровадження планів сталої міської мобільності</i>		
155. Розроблення планів сталої міської мобільності	грудень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
156. Впровадження планів сталої міської мобільності	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)

157. Залучення допомоги партнерів з розвитку для впровадження планів сталої міської мобільності	згідно із строками планів	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
<i>Захід. Розбудова систем моніторингу довкілля</i>		
158. Розроблення плану розбудови систем моніторингу довкілля	грудень 2021 р.	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
159. Впровадження плану розбудови систем моніторингу довкілля	згідно із строками планів	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
160. Звернення до міжнародних організацій щодо забезпечення проведення моніторингу довкілля на тимчасово окупованих територіях та на територіях вздовж лінії розмежування	грудень 2021 р.	МЗС
161. Розроблення та затвердження Типового положення про регіональні центри моніторингу довкілля	січень 2023 р.	Міндовкілля

162. Створення регіонального центру моніторингу довкілля	вересень 2021 р.	Донецька облдержадміністрація
<i>Захід. Збирання та утилізація промислових і побутових відходів</i>		
163. Організація розроблення регіональних і місцевих програм поводження з відходами або внесення змін до чинних програм	травень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
164. Реалізація регіональних і місцевих програм поводження з відходами	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
165. Створення нормативно-правової бази регулювання відносин у сфері поводження та використання відходів як вторинної сировини	2021—2023 роки	Міндовкілля Мінрегіон
166. Створення регіональних потужностей з переробки вторинної сировини	2024—2026 роки	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою)
167. Забезпечення використання відходів виробництва та дорожньо-будівельних матеріалів, отриманих з їх використанням, як	2021—2030 роки	Міндовкілля Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація

заповнювачів під час будівництва та поточного ремонту автомобільних доріг загального користування		
<i>Захід. Адаптація до зміни клімату, охорона та стале використання земель, збереження біорізноманіття, відновлення екосистем, зменшення викидів забруднювальних речовин від стаціонарних джерел</i>		
168. Розроблення регіональних та місцевих планів дій з адаптації до зміни клімату та планів дій з пом'якшення наслідків зміни клімату	травень 2022 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) Міндовкілля
169. Впровадження регіональних та місцевих планів дій з адаптації до зміни клімату та планів дій з пом'якшення наслідків зміни клімату	згідно із строками планів	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація Міндовкілля органи місцевого самоврядування (за згодою)
<i>Захід. Підтримка рівня та очищення шахтних вод</i>		
170. Забезпечення проведення аналізу води, надання рекомендацій щодо можливостей її очищення та використання	постійно	державна установа “Донецький обласний центр контролю та профілактики захворюваності Міністерства охорони здоров'я України” (за згодою) державна установа “Луганський обласний центр контролю та профілактики захворюваності

		Міністерства охорони здоров'я України” (за згодою)
171. Забезпечення збереження систем очищення та водовідливу шахтних вод у проектах ліквідації гірничих підприємств	постійно	Міненерго
Стратегічний напрям. Налагодження комунікацій		
Ініціатива. Створення комунікаційної стратегії		
<i>Захід. Створення єдиної комунікаційної рамки та ефективної комунікації між державними інституціями та громадами</i>		
172. Розроблення проекту комунікаційної стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей	грудень 2021 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
173. Формування комунікаційних служб в органі управління територіями пріоритетного розвитку	травень 2022 р.	Мінреінтеграції
<i>Захід. Створення єдиного інформаційного центру</i>		
174. Розроблення концепції створення єдиного інформаційного центру	травень 2022 р.	орган управління територіями пріоритетного розвитку
175. Початок роботи єдиного інформаційного	січень 2023 р.	орган управління територіями

центру		пріоритетного розвитку
Ініціатива. Забезпечення безперешкодного доступу до українського інформаційного поля		
<i>Захід. Забезпечення повного доступу до Інтернету як базової потреби людини</i>		
176. Забезпечення населених пунктів у громадах уздовж лінії розмежування доступом до широкосмугового Інтернету	грудень 2024 р.	Мінреінтеграції Мінцифри Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
<i>Захід. Забезпечення доступу до українського теле- та радіопродукту, формування проєвропейської самоідентичності</i>		
177. Розроблення та затвердження державної цільової програми забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окупованих, прилеглих до зони конфлікту та прикордонних територіях України на 2022—2024 роки	січень 2022 р.	МКІП Мінреінтеграції
178. Формування інформаційних паспортів населених пунктів	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
Ініціатива. Підвищення рівня соціальної згуртованості		

Захід. Формування толерантності та соціальної консолідації

179. Розроблення комплексної програми формування соціальної згуртованості	січень 2022 р.	Мінреінтеграції Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
180. Затвердження щорічних планів реалізації заходів програми	постійно	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
181. Виконання мінімальних державних стандартів забезпечення громадян культурними послугами	грудень 2024 р.	Донецька облдержадміністрація Луганська облдержадміністрація
